

Nõmmise algkooli
Kroonika-raamat
1867-19... a.

PEM 652
AN 90

1.

Lühikene ajalooline kirjeldus kooli algusest peale kuni 1919 aastani.

Nõmmise kool, mis praegusel ajal 6-klassiline algkoolina töötab, oli umbes 1867 a. küla (valla) kooliks asutatud endlise Ulri mõisa herra v.H. Winkleri soovil, kes siis rühkles ka kooli Tõrvise Nõmmise külast „Wanakuuba“ talu oli määranud „koolmeistriks“ Tõrvise koolitöö eest. Esimene koolimaja sai sellepärast siis ka mõisa kuuend „Wanakuuba“ talu õue peale ehitatud. Ehitus võis olla iseenesest väga viies, madal ja pime, millest praeguigi veel „Wanakuuba“ talu laud Tunnistust annab, sest endist koolimaja Tõrvitatarre müüd seal Taluskarja laudaks.

Kui viies see esimene „vaegusetempel“ ka ei olnud, kuid kohalikud elanikud olla selle eest mõisa herra vastu süüsi väga tänuks olnud, kuna herra jõulupühias lastele ja koolmeistrile ühe kingitusei kätinud jagamas. Püsigeu sõbrusele vahetord mõisohura ja rahva vahel kestnud aga kõigest minkana, kui Wene valitsus 1887 a. oma võimu koolis maksma pani; sellest ajast peale hakkunud vahetord halvema. Leidunud isikuid isegi koolmeistri hülga, kes mõisohura vastu koguni vämmeldus

saanud, mille üle aga siis rahutunud ja kaebunud, tõusnud, nii et koolmeistrid sagedasti sunnitud olivad oma kohta vahetama. Kõige kauem oli koha peal teeninud esimene koolmeister Otson, kes peale Boleti rahulole ehitamist (H. Pertmanni sõnade järel) veel Võnnu koolis ammutis on olnud kuni oma surmani.

Otsoni järel tulnud aga koolmeistrid, kes võimatu halwa kooli olukorra tõttu, mis rahva ja koolmeistrite tänamatusel mõisaherra vastu tingitud, enom kaua koha peal ei püsinud. Nii järgnesivad Otsonile üksteis järel (sagedasti kohta vahetades): Frithol, Jüri Pörn, Jüri Neukholz, Oun, Thomas Uttendorf, Wõrk, Jüri Kulljus, Puusep ja Hans Pull (kuni kooli ümberrüütmise 2-klassiliseks minis teeninud koolis 1922 a.)

Tülid mõisa herra ja olla kohaliku taluperemeeste (J. Leppa, Pällo, Kullini ja t.) õhutusel, kes üm koolipoliitika peale tõetasivad, nii teravaks astunud, et neid isegi kohu abil jõhvis lahendamaks käidnud. See aga pahandunud mõisa herra siis nii ära, et viimane kooli Tõelu koolieä ära võtnud ja Jüri Pertmannile minnud. Rahva palve peale lubanud herra pärast küll veel Teise Tõelu (praegu Reinmanni oma) koolile tarvitada anda, aga et kohalikku elanikkude soovid ja nõudmised üksteisest väga lahus olid läinud ja rahutunud edasi kestnud,

jõi kool lubatud Talust ilma. Wiimati
 olla omi mõisa herra, kellega rahwas-
 kooli pärast kogu aeg waenijalal seismid,
 lepitusks lubanud mu suure kiwimaja
 Sipelga mittera lähedale, Ulwimõisa ja Ka-
 bala j. tee ääres ehitada Nõmmise
 ja Kõrma küla elanikkude ja Ulwimõisa
 Teenijate laste Tarwis, kui külamuhud ehi-
 tustamatajagi oleksiwad aitamaid juurewe-
 dada. Elotajagi wost olla külamuhud en-
 did lohti ütelnud, mispärast siis ka koo-
 limaja ehitamata jäänud; pealegi nõud-
 nud Nõmmise k. elanikud kooli oma
 küllasse. Mõisaherra andnud järele ja
 lubanud anda koolimaja ehitamiseks pal-
 gid tasuta mõisa metsast ja maja aluse
 sealt, kust seda soowitakse, eloja palgid
 wettudri küla keskele „põlvi maja nõmmi-
 le“, kus wad elanikkude kokkulepe peu-
 dusel ligi kolm aastat humikus kooku all
 seismud, ilma et ehitust olnud suudetud
 algaada. Mõisaherra minnud pärast na-
 selle Talu ära, kus palgid humikus seismid,
 mispärast mit majaalust kaugemalt tu-
 li otsida. Et oma lubamist maja aluse
 asjus Täita, lasknud mõisaherra praegu-
 se Toelomaniku J. Molewa krunolist, kus
 asunud küla Tarwitada olnud liwa-aun,
 ühe Tiimi suuruse maotüvi wälja mõõta
 ja Talu koonkist eraldada, ning kinninud
 selle siis koolimaja aluseks, wist ära tun-
 des, et Tullitajatele see paik koolimaja
 ehitamiseks wist küll kõige kohasem pidi olema.

4
Si jäänud siis ka külarahval muud
nau üle, kui poolmõdanevaid palgide
mille kohale üliwõltsida ja koolimaja
Põlva valla kaasabiga üles ehitada. Ma-
ja ehitati valmis 1898a suvel, nii et
sama aasta sügisel kool juba uues ma-
jas; oma praeguse asukoha, Ulvi ja
Samma kogukondade koolina tegewust
algas; mispärast siis Teola ka Ulvi-Sam-
ma kooliks nimetama hakati.

Sellest ajast peale on kool enam-
võhem korraldumast ja rahumeinust
töötanud, sest asus oma platsil, ol-
guigi kehvade liwakiinade, on kool va-
bonemust ka mõisa suunist.

Põltskondas selleajast Wene kooli-
politikast olivad küla taluperemehed
ühis-selleajast wõltsidumina Jakob Seppa-
ga esotsas vahetial juba eeltöödeid,
et kool saaks suurendatud ja nimelt 2 klas-
siliseks ministriülikooliks ümber muu-
detud. Wõlts oli selline oma nõusoleku
wõltsu koostööl 4./XII-1899a. andnud,
mis Wene wõltsuse poolt muudugi röö-
muga tõwitati ja eeltöödele koogu
anti, nii et juba 1902 a. sügisel kool
Ulvi-Samma 2-klassilise ministri-
ülikooli nime all töötama hakkas
ja 1903 a. Wene wõltsuse poolt Põlva
walla Toetuse Teine uus suurem ma-
jagi kooli juure ehitati.

Sellest ajast peale kuni Eesti
wabariigi rajamiseni ei olnud koha-

liidul rahval oma kooli sisemise kor-
 ralduse kohta enam miilagi kaasa
 rääkiola: koolis maksivad ainult kene
 inspektorite ja direktorite korraldused,
 kes ka koolile juhataja ja õpetaja ame-
 tisse määrasiwad. Nüüd algasiwad aga
 enud õõrunud rahwa ja umbkeelste
 wendlaste, koolijuhatajate wõitel, keela Be-
 ne kooliwalitus sihikindlalt vastu roh-
 wa tohtmist ametisse seadmis ja kes rahwa
 keele mitte mõistmise pärast ka rahwale
 täiesti wõõraks jäiwad. Arusaamatused
 ja tüliid kooli juhatajaga olid 1905 a.
 nii terawaks täinud ja niisõid kooliwa-
 lituse wõimukandjaid wõrjastanud, et
 sellest ajast peale kooli juhataja kohale
 eestlasi määrama hakati, kuid Teine
 õpetaja tohtis siiski ainult wendlane olla

Ministriummi kooli kestruse ajal
 (1902 - 1919 a.) on Nõmmine (Ulvi-Sõmma)
 kool kahe klassikomplektiga töötanud
 - kahe õpetajaga ~~kooliga~~, kus jünrus I kl.
 oliwad koondatud I, II ja III jaoskond ja
 II klassi - IV ja V jaoskond. Selle aja jooksul
 on koolis üldse õppinud ligi 650 õpilast, ^{kellega}
 95 poissi ja 33 tütarlast, kooku 128
 õpilast koolikursusi on lõpetanud.
 Keskmiselt on iga aasta koolis olnud
 ligi 100 õpilast, nendest I klassis 70 ja
 II kl. 30 õpilast ümber.

Sõjasa okupatsioonivõimude
 ajal 1918 a. sügisel sooviti kooli muuta
 VII klassiliseks sõjasa õppekavaga kõrgemas

6
algkoolias, mis pärast siis ka kolmas-
õpetaja järele palgati, kuna juba järg-
mine 1919 a. kool besti Wabariigi korrol-
dusel 6-klassiliseks algkooliks (esialgu roh-
warvooliks-) nimutati ja kolme õppe-
jõuga edasi töötama jäeti.

Wenwaitsumajal sai kool 1902 a.
peale Täielise warustuse iga aasta Riigi
summasest (inventaari, õppeabinõud,
raamatukogu j. n. e.); niisama maksiti
ka õpetajate ja koolitunija palgad
riigisummasest ja osalt ka koolikassast,
millesse makuti iga aastane 150 rubla
summa walla abiraha, õpperahad j. n. e.
1917 aastast peale, kui Wen riigisumma
wäga piiratud wäljandolme hakkati, muu-
tus kooli majandusliku külg halwemas:
ei olnud enam, kes olis kooli kulud kandnud,
kuna wald oma ainulise kehuse pärast
ka kuni palja aidata ei saanud. Jätkus-
li summa õpetajate palgaosaks ja teiste
kulude katteks - sai kool maakonnast,
wallast, pidude sissetulekust j. n. e.

10. detsembrist 1918 a. kuni 6. veebruarini
1919 a. seisis koolitöö sõjawägede
alalise läbikäimise puhul, kus kooli
rühmid waheldumisi küll Wen kui
ka besti wägede asupaigaks olid Tarwi-
tatuol, kuid mingisugust purustamist
ega rüüstamist siiski ette ei tule. Kooli
inventaar, õppeabinõud ja raa-
matukogu jäi puutumatute, wälja arwa-
tud üsikusel raamatudel, mis sõjawäe-

lasid kogust lugemiseks võtsiwad ja pärast enam Tagasi Toonud. Et kool nü peatumata sõjawõeloste poole jääsi on ehk selitator ka sellega, et õpetajad kõik kooli juure oliwad jäänud ja kooli varandust kaitsta püüsiwad (Reinberg, Põnn, Loodwas). —

Kuni 1919 a. on Ulvi-Somme 2-kl. minimeeriumi koolis 1902. aastast alates järgnised õpetajad töötanud:

A.) Koolijuhatajad (riiklasina õpetajad):

- 1.) Aleksandra Tõpkin-1.sept. 1902 a. kuni 15.sep. 1904 a.
- 2.) Konstantin Bogdanowsky-15.sep. 1904 a. kuni 15.sep. 1908 a.
- 3.) Arnold Puusepp-1.septembrist 1908 a. kuni 1.aug. 1911 a.
- 4.) Julius Reinberg-1.augustist 1911 a. kuni käesoleva ajani, kus juures koolijuhatais 1916/17 õp. a. (25.septembrist 1916 a. kuni 6.septembrini 1917 a.) ajutiselt pr. Marie Liivale üle oli antud J. Reinbergi komandolevise pehul Tartusse arstirohu Toimole kogumise, kasvatamise ja ümbatöötamise kurnustele, kuna õpetaja kohust. täitjaks samal ajal oli Alide Wiikow.

B.) Õpetajad:

- 1.) Elmar Paud-1.sept. 1902 a. kuni 1.okt. 1903 a.
- 2.) Gabriel Holm-20.nov. 1903 a. kuni 1.sept. 1904 a.
- 3.) Hans Wale-1.okt.-1904 a. kuni 1.mai 1905 a.
- 4.) Julius Hammus-1.sep. 1905 a. kuni 8.märts. 1908 a.
- 5.) Paul ellalein-15.sep. 1908 a. kuni 1.sept. 1910 a.
- 6.) S. F. ellastõkin-1.sep. 1910 a. kuni 15.nov. 1910 a.
- 7.) Elisabet Orlova-15.nov. 1910 a. kuni 1.okt. 1913 a.
- 8.) Aleksandra Orlova-1.okt. 1913 a. kuni 10.sept. 1914 a.
- 9.) Wassili KrowTschenox-10.sep. 1914 a. — 1.okt. 1914 a.

- 8
- 10.) Anna Ivanova - 1. okt. 1914 a. kuni 1. sept. 1916 a.
 11.) Maria Liwa - 1. sept. 1916 a. kuni 1. juulini 1918 a.
 12.) Alide Viikova - 1. okt. 1916 a. kuni 31. maini 1917 a.
 13.) Ida Pärn - 1. sept. 1918 a. kuni 23. märts. 1919 a.
 14.) Adele Ladoos - 1. okt. 1918 a. kuni 20. juun. 1919 a.

Õpilasi oli jaoskondade järel
 koolis käinud 1902 a. - 1919 a. järgmine arvud:

Õp. a.	I j.	II j.	III j.	IV j.	V j.	VI j.	Kokku.	Elläaunud.
1902/3 õp. a.	20.	19.	12	10	—	—	61.	
1903/4 "	23	24	24	19	10	—	100.	
1904/5 "	12	38	19	17	16	—	102.	
1905/6 "	35	22.	21	18	8	—	104.	
1906/7 "	29.	19	15	19.	10	—	92.	
1907/8 "	16	17	13	10	5	—	61.	
1908/9 "	24	19.	16	13	4	—	76.	
1909/10 "	26	28	16	9	6	—	85	
1910/11 "	24	24	23	14	6	—	91.	
1911/12 "	30	27.	23	16	10	—	106	
1912/13 "	25	39	20	14	7	—	105.	
1913/14 "	13.	32	32	13	12	—	102.	
1914/15 "	19.	21.	33	16	10	—	99.	
1915/16 "	27	30.	22	25	13	—	117	
1916/17 "	28	36	28	20	17	—	129.	
1917/18 "	27	34	25	25	10	—	121.	
1918/19 "	17	30.	27	17	12	6	109.	1918/19 õp. a. VI jaos- kond juuni arvest.

Märkus: Opetajate A. Ladoos ja J. Pärni
 lahkumise järel töötasid koolis
 1918/19 õp. a. lõpul: aj. Martha Kübar-
 1st veebruarist kuni 1. augustini 1919 a.,
 ja Elsa Woiberg - 24 aprillist kuni
 1. juulini 1919 a.

Koolijuh. Reinberg

1919/1920 õppeaasta.

Õppeaasta algas 1. oktoobril 1919a. ja lõppes 12 juunil 1920a. Joulupühade vahel-
aeg kestis 20. detsembrist kuni 7 jaanuarini,
kewadepühad - 27. märtsist kuni 12. aprillini
ja suviste pühad - 22 - 26. maili. Ülduudis
põhjuste tõrjeks koolis ei olnud. Õpetöö
algas ja lõppes määratud ajal ning kestis te-
gelikult 175 päeva.

Pada valla- ja koolivalitsuse korral-
dusel sai õppeaasta algul Kabala kooli Nõmmise
kooliga ühendatud, mille järel Kabalasse olid
koondatud I ja II klassi õpilased, kuna III, IV, V ja
VI klass kogu õpetajaga Nõmmise kooli juures
endiselt edasi töötama jäiwad. Selle järel pidi-
wad Nõmmise I ja II kl. õpilased Kabala koolis ja
Kabala kooli III ja IV kl. õpilased Nõmmise koolis
käima. Et väikeste lastel Nõmmisel Kaba-
lasse käimine, isearanis talvise ajal, mitmel
viisil takistatud oli / umbsed, lumised teed, ette
äigem-teede puudumine, sest rausteed ei mööda
käimine oli ära keelatud /, sai Nõmmise
lastevanemate soovil Nõmmise kooli juure
I ja II klass 7. jaanuaril 1920a. ülestiivatud
ja selleks koemas õpetaja /ellari Wenna/
juure poletatud; I klassi kogus 11 õpilast, II
klassi - 7 õp. Ülduudise käis aga Nõmmise
ja Kabala koolis: I kl. (kokku) 38 õp., II kl. 22 õp.,
III kl. 30 õp., IV kl. 20 õp., V kl. 13 õp. ja VI kl. 6 õp.,
kokku 126 õpilast. Koolikorustuseks
lapsi oli täiendatud kahe koolinõukorraga

10
koha kooli 112, kelle hulgas 8 last mitte
polnud kooli ilmunud mitmesugustel
wabandawatel põhjustel, kuna raha puudu-
se pärast ei suudetud mingisugust wau-
tust anda kehwarwatele õpilastele. 1919a
õp.a. lõpetasid kooli VI kl. 4 õpilast ja IV kl.
(sundusline kooli) 15 õpilast. Õpilaste üles-
piolamine ja elatamisõudmine koolis oli üli-
üldiselt rahuleoldaw; õppeaseta jooksul
puudusid õpilased kooli 1123 päewa.

Nõmmi kooli juhatajaks jäi endine
juhataja Julius Reinberg, keda walla nõu-
kogu ühtlasi ka walla kooliwanemaks
walis hariduskoogu esitpanekul. Kabala
I ja II kl. juhatajaks ja õpetajaks oli Hein-
rich Altorf, registreeritud 1. oktoobrist 1919a.
Nõmmi kooli Teiseks õpetajaks oli
walitud ja 1. oktoobrist 1919a. ametisse
registreeritud Tallinna pedagoogiliste
kursuste lõpetaja Almine Annus, kes
aga edasiõppima oli läinud ja selle-
pärast kohale mitte ei ilmunud. 12. no-
wembri 1919a. oli walla nõukogu poolt
walitud ja sama kuupäewast Nõmmi
kooli õpetaja kohusetäitjaks registreeritud
Anna Wenna, Narwa-Jõesuu Haridus-
seelsi kooli lõpetaja. Kuni A. Wenna ko-
hale ilmunimini (12/II) töötas ajutiselt
koolis endine Kabala kooli õpetaja Hil-
da Saarman. Nõmmi kooli juu-
re I ja II kl. uuesti avamise puhul töö-
tas koolis õpetaja kohusetäitjana 15.
detsembrist 1919a. kuni 27. jaanuarini

1920 a. Mari Wenna, ka Norwa Joosim
Haridusnõugeti kooli lõpetaja, kind-olus koo-
litöös täiesti vaimata-lahkus peagi
ametist oma soovie. Mari Wenna an-
nule komanduris Maavõimla Kooli-
valitsus Tisaku algkooli juhataja
Nicolai Seenko, kes kui vilunud õpete-
ja koolijuhus 15. veebruarist kuni 12.
juunini 1920 a. eduga töötas.

Õpetajate sagedam vahetamine
pärast edem koolitöö õppeaasta algul
väga viisalt, kuna aasta lõpu pool töö
kindluma kõigu onas ja õppekursus-
Haridusministeeriumi poolt 25/XI 1919 a.
#7145 all esitatud kavade järel kas-
wara hooga sai lõpule violud.

Raha puuduse pärast ei olnud
võimalik uusi õppevahendeid juure
muretseda. Endised ministeeriumi
koolid oli praegune kool omaie pöran-
dunud õppeabinõusid järgmisel arwul:
1.) loodusest 143 mitmesugust pilti ja
kogu ning füüsika kabineti 84 kahe-
riistaga; 2.) maadeteadusest 63 ma-
detaaduslist pilti ja maakaarti
3.) matemaatikast: klassi arwilaud,
arwikaht, kogu geometrilisi kehaid,
astrolääb, maa ja siinul; 4.) kodusest
tööstusest ja terwishoiust kokku 206
mitmesugust pilti, ja 5.) lauluõpete-
miseks väikene harmoonium ja viiul.

Rahamaterjaliga, mis ministeeriumi
koolid saadud, on õpetajate tar-

12
vitomiseks 12 besti- ja 224 ven keele-
raamatit ja õpilaste Tarwis 343
väikest juturaamatit Ven keele.
Et koolis eestikeelse raamatukogu
toimsti püüdnud - oli Wene Maakoorma-
valitsus - koolijuhataja J. Reinbergi
palwe peale 1919 a. Nõmmise koolile
eestikeelse raamatukogu murumäi-
seks määratud 1800 marka, mis-
suguse summa eest J. Reinberg on
koolile 726 mitmesuguse sisulist
raamatit ostnud. Peale selle on
samas kogu wallewalitsuse
summadest sama aastal veel 42
raamatit 3515 marka 92 permi eest
juba muretsenud, mis et kogu
õ.p.a. lõpul juba kokku 773 raama-
tit oli.

Kooli mööblit ja muust tar-
wilekkuolest asjades oli Wene ajast
nimetajade järel koolile jäänud
kokku 135 asja, millel Pado wäe-
walitsus oli 1920 a. juba murets-
nud 24 mit koolilauda.

Koolis on kaks maja, millel
asuvad: 3 klassiruumi ja kolme õpe-
taja korterid. Püüdnud kõik kõrwa-
lised ehitused peale väikesel lagumisel
kuurilise. Soja ajal püüdnud koolile
koolikandja, mispärast kooliruumid
korratumise seisukorda jõid ja
majaole katusele lagumise harku-
sivad. Alles 1920 a. saidad kooli majad

üks liikuva varumolusiga ja kooli
kumidiga Pado walla omavalitsuse
hoole alla üle antud.

Koolikandi suurus on ligi 10900 ruut-
meetrit, s.o. umbes 1600 maad üks ehitus-
te all oluval maaalaga arvatud. Sellest
maast on mängeplatsies umbes 2000
ruutmeetrit ja viljapuu aia all 1000
ruutmeetrit. Viljapuu maast on
hoovi ja hoonete all umbes 2500 ruut-
meetrit, kuna 5400 ruut m. kooli ja ka-
taja õpetaja oma kasuks tarvitavad,
seda hoonetuid junnide ja aia ülespidamiseks.

Kooli hooekogu, mis lastewan-
naste poolt valitud, olid: Karl Liima
(semmur), Jüri Sipria (kassapidaja), Julius
Reinberg (kirjatoimetaja) ja Gustav Jür-
jew. Wähekorral kooli hooekogu, õpetä-
jate, laste ja lastewannaste vahel
oli sõbralik.

1920a. 30. aprillil käis kooli
rewideerimas Maakonna koolinõu-
miskomitee esimees, kes koolitööga täis-
ti rahule jäi ja selle kõigiti korras-
leolis olime.

Koolijuhataja Reinberg

1920./1921. õppeaasta.

Õppeaasta algas 27. septembril ja lõppes 28. mail 1921a. Joulupeivate wakenaeg kestis 21. detsembrist kuni 7. jaanuarini, kevadpuivate wakenaeg - 19. märtsist kuni 4. aprillini ja suwiste puivate wakenaeg - 14 - 18 maili. Õpetöö algas ja lõppes määratud ajal; puude puudusel seisis töö koolma pärast 11, 13 ja 14 detsembril ja 17. jaanuaril; tegelik õppeaasta oli seega 4 päewa lühem ja kestis üldse 175 päewa.

Koolis oli käinud 1920/21. õp. aastal: I kl. 27, II kl. 12, III kl. 15, IV kl. 18, V kl. 9 ja VI kl. 7 õpilast - kokku 88 õpilast; klassid olid koondatud kolmeks komplektiks: 1.) I ja II kl. 2.) III ja IV kl. 3.) V ja VI kl. Koolikohustuselisi lapsi oli kooli ringkonnas 64, kellest kooli ilmumata oli jäinud 9 õpilast wanusõnu puudumise (kehwa) pärast, ühes nendest puudus aga wanusõnu jommi ja koolikohustusele vastuhakkamise pärast (A. Meier). Koolikohustuse mitte täitmine ja wabandamata põhjustel koolist puudumiste pärast oli tranwiteer üldse 10 isikuid 346 maraga, suurimad tranwisisummad (Jakov Illeini 2570 m., Toomas Lillepaal 1880 m.) on sissenõudmata. Toetusena andis kooli koolenõu omaest kassast õpilasele Hilde Wombergile 565 marka. Kooli II kl. kurnu lõpetas 3 õpilast, sumaduse kooli aga (IV kl.) - 9 õpilast. Koolis käimine ja õpilaste edasijõudmine tuleus mitte

rahuldawaks lugeeda, sest lapsed on sagidasti koolist peendumud viletsa riide, jalanõude ja haiguse pärast, kuid nende warustamisest pundus raha; rildse on lapsed peendumud koolist õppeaasta jooksul kokku 1535 päewa.

Õpetajad on olnud: J. Reinberg, A. Wenna (enolised) ja Ernst Tiidemann, kes 1. augustist 1920 a. ametisse registreeritud; kooli juhataja J. Reinberg. Koolitöö oli õpetajate keskel ainesüsteemi järel ära jaotatud: J. Reinberg õpetas: kodulugu, joonistamist, looduslugu, kodumärgiõpetust, loomemist, võimlemist ja tööõpetust poisile ja beisi kool; A. Wenna õpetas: matemaatikat, võimlemist ja tööõpetust tütarlastele, beisi kool ja joonistamist; E. Tiidemann õpetas: Wene, Inglise ja Saksa keelt, ajalugu, maaõpetust, looduslugu ja beisi kool. Õppeaegade järel on kursus rahuldawalt läbitöötatud, ainult matemaatikas nõrgemalt. Peale koolitöö on J. Reinberg pühendunud jõuolu mõõda osa võtta ka kokasiku Tuleõrjajate seltsi ja Tarvitajate Ühingu tegewuses.

ellajanduslikult pole kool suutnud elumiste asjatähta võrreldes veel mitte paremale järjele tõusta, ainult hoidulisemad parandustööd on suudetud majade korraspoitamiseks ära teha; ka õppevahendid pole muudetud.

Pada wallawolitsus on kooli hoolkogu ettepanemisel Ulvi asundusest Nõmme kooli nimelise koolikundis asundustolu A1 võtnud, mis aga igasuguste põllu-

16
majapiolamiseks Tarviliaknude ehituste
pundumise pärast õpetajate poolt on
kasutamata jäänud ja sellepärast asumi-
kude ajutiselt ringkonnavalitseja poolt völ-
ja renditud. —

Kooli hoolikopas olid: August Rein-
mann (walla esitaja ja hoolm. esimene), Karl
Treimann (kassapiolaja), Julius Reimberg
(kirjatoimetaja), Hans Keeli, Jüri Sipria ja
Karl Pruul.

Kooli käies rewideerimas: 1.) Maakon-
na koolinõunik h. r. Hans Lint 24. veebru-
aril 1921a., kes õpetöö matemaatika-
leidis nõrga oluval, muidu aga kõik korras;
2.) jaoskonna arst Dr. Luuk käis koolis
10. detsembril 1920a., vastas üle kooli-
misi ja õpilastele.

21. detsembril oli koolis õpilaste koos-
viibimine jõulupuu juures, kus ühtlasi
lühikene iluwaade oli koolijuhataja poolt
tehtud mõõdalõimul poolaasta õppe-
töö kohta ja tummistusel õpilastele jagatud.

25. aprillil oli koolijuhataja poolt
korraldatud ilupunde ja pöösaste istuta-
mine kooli aundile. Istutamise tööst võt-
sivad osa kõik õpilased ja õpetajad, kes
igaüks oma nimela ningisuppu pui-
e ja pöosa istutab.

Õppeaasta lõpul, 22 mail,
oli õpilaste "lõpu pidu" õpperiimole huus.

Koolijuhataja J. Reimberg.

1921. / 1922 õppeaasta.

Õppeaasta algas 20. septembril ja lõppes 20. mail 1922 a. Joulupühade vahetus kes-
tis 22 detsembrist kuni 9. jaanuarini, kevad-
pühade vahetus - 12 - 20 aprillini. Õppe-
töö algas ja lõppes määramatud ajal, kuid
seisis kümme päeva 3 päeva - viitapäeva
puudusel; tegelikke õppepäevi oli 178.

Õpilaste arv 1921/22 õp. a. oli: I kl. - 21, II kl. -
18, III kl. - 25, IV kl. - 12, V kl. - 12 ja VI kl. - 9 õp. - kokku
97 õpilast. Koolikursuse (VI kl.) oli lõpetanud
6 õpilast, sundusline kooli aga - 7 õpilast.
Koolikohustusteni õpilasi oli kooliring -
konnas 73, kellest koolistumata oli
jäänud 12 õpilast mitmesugustel põh-
justel. Trahvitud oli koolikohustuse
mitte täitmise ja korratuma kooliskäi-
mise pärast 9 isikut 2549 margaga.
Toetust on antud 4 õpilasele 3726 margas-
uuruses summas. Õpilaste kooliskäimi-
ne tekitab mitterahuldavaks tunnistada,
misoma ka nende eolossijad mine õppe-
töös saageolase koolist puudumise pärast.
Puudunud on õpilased õp. a. jooksul
kokku 1980 päeva.

Õpetajasteks olid: J. Reimberg, E.
Viidemann-Linde ja Alma Anter,
registreeritud 1. aug. 1921 a. Alma
Anter astus ametisse õpet. kohustele
Joulupühade N. Wenna asemel, kes 1. august-
ist 1921 a. elavakonna Koolivalitsuse
korraldusel nõrga koolitöö pärast

oli amutist vabastatud. Töö oli ains-
süürumii järele õpetajate vahel eelmise
õp. a. eeskujul ära jaotatud; A. Uusur
õpetas ainuol, mis A. Wenna oli eelmise
õpetanud. Ka klassid olid endiselt kahe-
kupa koondatud ja Õppekursus üldjoon-
tes kavade järele läbi viietud, mis Haridus-
ministeeriumi poolt korraldatud ja
koolidele juhtnööris saadetud

Õppeaasta algus olid tarviliku-
mad kooliümbruse parandustööd ära
tehtud ja kooli raamatukogu 37 uue
raamatuga täiendatud

1922 aastast peale on Ulvi asu-
mus ja Kõrma küla, mis Nõmmise koo-
li ringkonda kuulusid, Põlva walla kül-
lest ära lahutatud ja Rägavere wallaga
liidetud, mis pärast Nõmmise kooli-
ringkond märksa väiksemaks oli
jäänud. Sellepärast otsustas Põlva
walla nõukogu Kabala ja Nõmmise
kooli 1922/23 õp. aastast peale ühendi-
ühendada: Nõmmise kooli juurde I ja
II kl. Kabala kooli juurde ühe viia, kuna Ka-
bala kooli juurde III ja IV kl. mis seal kord
vahetusele avatud sai, Nõmmise kooli juur-
de ühe tuua, kus juures Kabala kool ühe-
ja Nõmmise kool kahe õpetajaga
edespidi töötama saab; ühtlasi oli v.
nõukogu otsustanud üht ja suurus
ühist Kabala-Nõmmise koolimaja Ka-
bala asundusesse üles ehitada, mis
rohkem ringkonna keskel, sellas Kabala

asundusest lasta kooli krunst väeja
mööta, ning maja plaan ja eelarve
valmistada. Ümbruskonna rahva
enamus on selle kavatsusega väga
põhi, ainult Nõmmise elanikud
püüavad kavatsusele vastu rääkida
ja soovitsivad, et kool Nõmmisel
edespidi alale jääks.

Kooli hoolikopas olid 1921/22 õp.a.:
Mauris Seeburg (eimus), Jüri Sipria (kes-
sapidaja), J. Reinburg (kirjatoimetaja)
August Sandberg, Jaan Tamm ja Joo-
sep Almann.

Õpilaste jõuleupuu oli korraldatud
22 detsembril, koolipidu aga 9. aprillil
õperise heaks, mis peale koolitööd va-
nemõte klasside õpilastega koolijuna-
toja saatel juunikul Tallinnas oli
ette võetud.

Kooli kõisid revidorid: 1. Ma-
konna koolinõunik h-ra H. Linsi 10. e-
märtsil ja 12. mail, ja 2. Maakonna
9. jaoskonna arst h-ra Dr. Wieren 19. mail.

Koolijuhataja J. Reinburg.

1922./1923 õppeaasta.

Õppeaasta algas 18 septembril ja 1. juunil 1923 a. Joulupühade vahel: 24 detsembrist kuni 2. jaanuarini; kevadpühade vahel: 28 märtsist kuni 5. aprillini; suviste pühade vahel: 18. maist kuni 23. maini. Õppetöö algas ja lõppes määratud ajal ja kestis Taxistusteta kuni 1. juunini 1923 a. — kokku 196 tegelikku õppepäeva.

1922/23 õp. aastal käis koolis: III kl. — 19 õpil., IV kl. — 12 õp., V kl. — 9 õp. ja VI kl. — 11 õpilast — kokku 51 õpilast. Kooli Täieliku (VII kl.) kursuse lõpetas 10 õpilast, IV kl. kursuse — 8 õpilast. Koolikohustusteni õpilasi oli 23, kelle hulgas 1 õpilane ei käinud koolis (haiguse pärast). Koolikohustuse mittekäitumise pärast oli kohaliku vastutuse võetud 2 isikut, rahatrahwiga trahwitud 15 isikut 1621 margoga ja endiste aastate koolitrahwidesse võetud Jakob Meierist 2870 mmk, Toomas Lilleraet 1880 mmk ja Jaan Lilleraet 132 mmk. — kokku 4521 mmk. Haridusministeeriumi abirahast saavad toetust 7 õpilast kokku 4580 marka. Koolitöö eelnes rahuleldevaolt. Õpilased puidustisid kokku 1095 päeva koolitööst.

Endistest õpetajatest olid enam soovil lahunud Brna Tii-

22
uue õpetaja korter ja uus klassi-
ruum, mis õpilaste ühiseluruumi-
miks saavad ümber muudetud, ja
nimelt: õpetaja korter jäi tütar-
laste korteris, kuhu poisid endi-
sesse klassiruumi paigutati, mis
ühelassi ka poiste töötoas kassi-
töö tundidele oli määratud
Jünnuadis elas õppeda jooksul
4 poissi ja 4 tütarlast.

Õpilaste raamatukogu
oli täiendatud 28 uue raama-
tuga, millest 8 raamatut ilma-
konna koolivolikogu poolt annu-
datud. Poiste tööruum oli mu-
retatud küttespink ja mõned
tööriistad kooli koolikogu kassa-
arvel 1500 marga eest.

Kabala asuolusesse uue
koolimaja ehituse asjus oli algus-
tehitud: koolikunnat on vähe möö-
detud, koolimaja plaan vala-
volituse poolt 25.000 marga eest
teha lastud ja ehituse eelarve
ligi 700.000 marga peale korrat-
seatud.

Kooli koolikogu esid: ellinor
ellawa (esimees), Jüri Lipis (kassapid.)
J. Reinberg (kirjast.) Tõnu Temmeberg
ja ellinor Pertmann

Õppeda jooksul oli korral-
datud koolis järgmised pidustu-
sed ja õppetähtsed: 1) jõulupuu -

22. detsembril; 2) õpilaste pidu 29. aprillil - õpperiisikud; 3) jalutuskäik Uljas-
ti järvele 15. mail; 4) Püüde ja
põraste istutamise koolikrundi
17. mail, ja 5. õpperiis Tartusse 26
juunil - vanema klassi õpilastega
koolijuhataja saatel.

Kooli käisid rewideerimas:
1.) eluakonna koolinõunik hr
H. Liisi 28. veebruaril, ja 2.) elu-
akonna 9. jaoakonna arst hr Dr.
Wiren 17. jaanuaril 1923a. — Koo-
liakonna ja puhtusega olivad re-
wideerolid rahul.

Koolijuhataja J. Kinnip

1923. / 1924 õppeaasta.

Õppeaasta algas 1. oktoobril ja lõppes 6. juunil 1924a. Jõulupühade vahetähts kestis 22. detsembrist kuni 2. jaanuarini, kevadpühade vahetähts — 16. aprillist kuni 24. aprillini. Õppetöö algas ja lõppes määratud ajal; tööseisakust aasta jooksul ei olnud. Töö kestis koolis tegelikult 194 päeva. —

Õpilasi oli 1923/24 õp. aastal: III kl. - 19, IV kl. - 12, V kl. - 11 ja VI kl. - 5 õpilast — kokku 49 õpilast. Kooli VI kl. kursuse lõpetas 5 õp., IV kl. kursuse - 8 õpilast. Kooliõnustustsisi õpilasi oli kooli ringkonnas 32; kõik ilmusid kooli. Korratuna kooli-kohtuotsuse täitmisel pärast oli tähtsitud H isikuid 2305 margaga. Haridusministeeriumi abirahast saidad toetust 8 kehva õpilast kokku 5320 marka. Õpilaste koolirahimine oli korralik, nende elukombed ja eelsoojusoluline rahuelolek; õppeaasta jooksul puudusid õpilased koolist kokku 707 päeva. Kooli juures internaadis elas 3 poissi ja 2 tüdrukut.

Õpetajateks olid: J. Reimberg (kooli juhataja) ja Elliina Talpser, Rakvere õpetajate Seminari kandideid, annis 1. augustist 1923a.

Õppetöö oli õpetajate vahel jaotatud enoliste aastate eeskujul aine süsteemi järel. J. Reimberg õpetas: emakeelt, looduslugu, geomeet.

riat, kodanikuksed, joonistamist, käsitööd ja võimlemist poistele, laulmist ja muusikat - kokku 30 tun- di nädalas; M. Tolpup õpetas: ma- temaatikat, maaleksed, ajalugu, Saksa ja Inglise keel, joonistamist, käsitööd ja võimlemist tütarlastele ning muusikat - kokku 34 tundi.

19^{25/26} õp. aastal peale on kooli jälle muusika tunde ja hommiku- palve üldise rahvahäälse tagajär- jel uuetsi sisse vietud, mis E. Waba- riigi algusest koolist oli välja jäinud.

Õpetöös oli üldiselt rohket edu märgata kui eelmisel aastal; õppeained said põhjalikumalt läbi- töötatud ja õpilaste poolt rahuldus- walt omandatud.

Tarvitamiseks olid võetud järgmi- sed õppeaastad: 1. Kampmanni „Besti kooli lugemine“ III ja IV j. 2. Raud'i „Kirjan- duslooline lugemine“ I ja II j. 3. Binuri „Besti keele õpetus algk.“ 4. Pöldi „Besti keeleõpetus koo- lidele“ I ja II, 5. Weski-grünthal „Aritmeetika“ III, IV, V ja VI j. 6. Kogermanni-Männi „Looolus- õpetus“ IV, V ja VI ke. 7. Alsoni „Ajalugu“ I, II ja III. 8. Sütt ja Koppel „Maaleksed“ IV ke. 9. Pün- sep'i „Keelilised harjutused“ 10. Petersoni „Alg- harjutused“ 11. Soosaar-Salomon „Saksa keele õpetus“ II ja III. 12. Ellitt-Jaamane „Sak- sa k. lugemine“ I j. 13. Ripsman-Inglise k. õpetus, 14. Rõgo „Kodanikuõpetus“ 15. Sandari „Besti kirjanduse lugu“ I.

16.) Jürgens-Tarax - Maadolevadus I ja II ke.
 17.) Long " Füüsika "; 18.) Maramos
 " geometria " Koppmann, Besti aja-
 lugu " ja 20.) Tammann " Kooli laul-
 mise raamat "

Musi raamatuid on mu-
 retsetud koolile: õpilaste kogusse
 35 ja õpetajate kogusse 20 eksempl.
 - kokku 7545 marga eest.

Kooli hoolikoprus olid: Mih-
 kel Mälewa (esimene), August Rein-
 man (kassap.) Julius Reineberg-
 (kirjast.) Karl Treimann ja Mih-
 kel Pertmann

22. detsembril oli korraldatud
 õpilaste jõulupühi, 8. juunis -
 õpilaste pidu õhtu ja 17 mail-
 ilupühi ja pööraste istutamine
 kõikide õpilaste ja õpetajate
 kaastegemisel.

Kooli käis reviduimise-
 elluakonna koolinõunik H-ra
 H. Linn 15. oktoobril ja 5. mail.
 Õppetööga oli koolinõunik rahul.

Koolijuhataja J. Reineberg

1924./1925. õppeaasta.

Õppeaasta algas 1. oktoobril ja lõppes 29 mail 1925a. Joulupühade vahetus oli 20. detsembrist kuni 1. jaanuarini; kevadpühade vahetus 8 aprillist kuni 16 aprillini. Õppetöö algas ja lõppes mõisarahval ajal ja kestis Tarknõustuse tegelikkusel 182 päeva.

Õpilaste arv õppeaastale oli: III kl. - 22, IV kl. - 15, V kl. 13 ja VI kl. - 9, kokku 59 õpilast, kellest VI kl. kursuse lõpetas 6 ja IV kl. kursuse - ka 6 õpilast. Koolikohustuselisi õpilasi oli koolikõige rohkem kokku 39, kes sügisel vahetust ehk hiljemalt lõpetas kõik olid kooli ilmunud. Koolikohustuse õiged ajal mitte-täitmine põhjust oli tranviteid hoolikori poole 4 inimest 1300 markaga. Tõestust saavad 20 kelmuse õpilast raamatute ja õppematerjalide näol, milleks kulutatud oli Haridussuunistumise abikassast 7960 marka, k. hoolikori summadest 3860 mkr ja vallakassummadest 3000 mkr. Õpilaste koolirakennuse, eelarviondamine ja elukorrad olid täiesti rahuldavad; pöördusid koolist õpilased kokku 788 päeva. Tähtsaimad koolijumalused 3 poissi ja 4 tütarlast.

Õpetajad olid: J. Reineberg

28
(kooli juhataja) ja M. Taelus, kes
õppetöö endi wanel eelmise aasta
eeskujul olid ära jaotanud.

Raamatukogu Tooris oli
muretsenud uus kapp (6000 m.) ja
koguni 66 uut raamatut (9430 m.);
peale selle maadonna Haridus-
osakonna poolt koolile anneta-
tud Braamatut (250 m.)

Haridusministeeriumi
poolt oli koolile annetatud üks
elektri jõul töötav kinoaparot,
mida aga elektrivoolu puudu-
mise pärast praegusel ajal kas-
juus-mitte toimitada ei saa.

Uue koolimaja ehitamine
Kabala asundusesse on teadma-
ta aja peale edasi lükatud,
sest et walla nõukogu oma otse-
se maja ehitamise asjus muudis
ja nõukogu liige Renseri ette-
panekul otsustanud on esi-
ses järjekorras uue suurema
koolimaja Pääda poolt, kas Salo-
mäel, Sõnnma asundusesse
ehk Pikariotile üles ehitada.
Sellepärast peab küll Kabala-
Nõmmise ühendatud kool uel
mittu aastat laenu oma klassi-
dega töötama, enne kui uue
maja suudetakse üles ehitada.

Kooli hoolikopas olid: Jo-
hannes Willo (esimees), Ellikael

Pertmann (kassap.) ja Julius Reimberg (kirjatoim.)

20. detsembril oli kooli ruumides korraldatud õpilaste jõululugu ja 21. mail - koolipidu. Kooli võttis tegelikult osa ka Pärnaste kooli juures korraldatud üliõpilastele rimise kooliõpilaste peot 24. mail, ettekanne sool laule, ilu lugemisi ja näite mängu.

7. aprillil käis kooli revident riinas elolaadonna koolipõlvnik h-ra H. Linsi, kes koolitöö leidis korras olma.

Koolijuhataja J. Reimberg.

1925/1926 õppeaasta.

1925²⁰ p. õp. a. algas 28 septembril 1925. ja lõppes 4 juunil 1926. Jõulu-vahepea kestis 23 detsembrist kuni 4 jaanuarini; kevadpuhjad - 31. märtsist kuni 8. aprillini. Õppetöö algas ja lõppes määratud ajal ja vältas 189 päeva; tähistusi töös aasta jooksul ette ei tulnud.

Koolis käinud: III kl. 25 õpilast, IV kl. - 15, I kl. - 7 ja II kl. - 11 õpilast, kokku 58 õpilast, kellest II kl. kursuse lõpetas 10 õpil. ja IV kl. - 11 õpilast. Koolikohustuselisi õpilasi oli koolis 43. Hooajaku puud oli määratud tronu 1 õpilasele, kes aga maa-ühenduse arsti põhjal Trahwist (1350 m) vabastati ja seega koolikohustuseta jäi. Tõukust järgiti 10 õpilasele: riipisummadest 5770 min. ja voolasummadest 1274 min. Õpilased käinud koolis väga korralduseel: puudusid aasta jooksul kokku kõigest 680 päeva, millest 655 päeva vabandatud. Kooli intendantid elas 13 õpilast.

Õpetajad olid kaks: koolijuhataja J. Reinberg ja õpet. M. Talpser. Õpetamisel koolis sündis ainsusteenijärel väga rahuldavate tagajärgedega; õppeained olid endist viisi õpetajate vahel ära jaotatud.

Kooli raamatukogu oli
juba ostetud 48 uut raamatut
5350 marka väärtuses ja maako-
na haridusosakonna poolt annu-
tatud 10 raamatut. Opetajate
oli juba suureks 8455 marka
peaasjalikult poiste käsitöö riis-
tad. Elisama oli valla poolt koo-
lile ka kooli apteek (Täiendus)
4000 marka väärtuses müüetud.

Koolijärges oli suu joon-
ne ja tekstid järgmised summad
Tööd: mis püüdnud ühes aias
ehitatud, vanemate mõjale sus-
katus tekstid ja mõlemad kooli-
mõjad välisest poolt üh. värvitud;
Tööd lähevad maksma umbes
90.000 marka. —

1. augustist 1926 a. oli ma-
konnavalitsuse Haridusosakonna
poolt kooli järele I ja II klassi
molekulaar õpilaste arvatawa vähe-
se arvu pärast täiendatud klassi-
des, kus kooliõpetus veel mitte
maksis ei ole; seega jäi ühe Nõmme
a kooli edaspidi töötama III ja II klassi
siga ja ühe õpetajaga. Täiendatud
molekulaarse tagajärjel lakkas ko-
halt senine kooliõpetaja Julius
Reinberg vabatahtlikult. Nõlde
on aga õpilaste arv koolis märksa
vähenenud, sellest ajast peale, kui
suure osa kooliõpetusest (Kõnnu k.

ja Uusi asundus -) Rägavere wolla
 küige oli liidetud ja Paeas wox
 tõhendatud ringkonna lappi enom
 woxet ilma Tasumaksu wõta, wõn
 nise kooli ei lubanud wasta wõtta.
 Nõmmise kooli juhatoja komusetoit.
 jaks on muokstaltine haridus ora-
 konna poolt määratud ajutiselt
 senise õpetoja M. Talpaap, kessee
 siis ka endine juhatoja J. Reineby
 kooli wõranduse 1 septembril üle
 andis.

Kooli hoolikopas olid: Karl
 Pruul, Johannes Kasevõla ja Ju-
 lius Reineby; esimees oli esimees,
 Teine kirjajuhatoja ja kooli
 kassapidaja.

Aprillist jooksul käis Moos.
 I jaoskonna kodlinõunik H. Linsi
 kooli wõidurimas - kaks korda, 4/XII
 ja 22/III - 1926. ning leidis kooli väga
 rahulolewõta tagajärjedega tõstamas.
 Kooli oli koolis esikujulikus tui-
 mistatud.

30. mail oli koolis õpilos-
 te piduõhtu. Appreieerid koda-
 maa koeperemäessee püüaduse ei
 olund wõimalik aasta jooksul ette
 võtta rana puudum püüet, kuma
 omad kulum õpilond sõita ei wõinud.

Koolijuhatoja J. Reineby

1926/1927 õppeaasta

17. 33

1926/27 õp. a. algas kool 4. oktoobril ja lõppes 31. mail. Jõuluvaheajaks kestis 18. detsembrist 10. jaanuarini; kevadpuhkus - 13. kuni 21. aprillini. Õppetöö algas ja lõppes määratud ajal ja vältas 170 päeva; mitmesuguste haiguste tõttu seisis õppetöö kohalike jaoskonna arsti käsil 19. kuni 26. novembrini 1926a.

Koolis käisid: I kl. 11 õpilast, II kl. - 11, III kl. - 29 ja IV kl. - 25 õpilast, kokku 76 õpilast, kellest I kl. kursuse lõpetas 12 õpilast.

Kooli koostuselisi õpilasi oli koolis 67.

Puudunud aasta jooksul koolist mitmesuguste haiguste tõttu kokku 447⁶ õpilast 117 päeva.

Hoolekogu poolt trahvi määratud ei olnud.

Tähtsat jagati 15 õpilasele: sügissummadest - 12,625 marka ja vallasummadest - 5112 m.

- õpetajaid oli kaks: koolijuhataja Julius Hannus ja õpetaja Linda Tõnnov, õpetamine koolis-tundis ainesüsteemi järel rahulolevate tagajärgedega.

- Kool töötas 4 klassiga 2 ruumis; I ja II klass olid kaalast vähemisele ühestoolud - kokku hoidmise eest arvel 1926a. sügisel - 4/8.

- Kooli hoonetukogusse seijuuri ostetud -

- 37 uut raamatut - 4719 m. väärtuses.

Õpetarveid oli muutsedud - 3705 m. väärtuses.

- Koolijuuris internaat ei olnud, ega olnud selleks tarvidust.

- Õppeaasta jooksul käis Maak. II jaoskonna koolinõunik H. Linsi kooli revideerimas kaks korda - 26. oktoobril ja 27. mail.

34
Kooliarstipoolt on kooli järelvaatamas-
käidud - 18. novembril 1926a. ja 22. jaanua-
ril 1927a. -

- Pidusid oli peetud kaks - 19. detsembril ja
6. juunil, millest sissituleksud olid määrat-
tud haalekogu poolt laste jõislu puu kor-
valdamiseks ja ekskursiooni heaks.
Ekskursioonil käidi 19-20. juunil Tallinnas-
vanumate õpilastega.

- Haalekogu ettepanekul, otsustas - Peda valla-
nõukogu paluola Viirimaakonna valituist
Nõmmise algkoolile 5. klassi avamiseks ja
3. õpetaja valimisest. Maakonnavalitus-
kinnitas - Valla nõukogu otsuse ja 1927a.
30. augustil valiti Nõmmise algkoolile 3.
õpetaja August Reber, ühtlasi 5. klassi
avamiseks - 1927a õppeaastaks - Nõmmisel
oli kõik valmis. - 17 lkn. parandatud - Puudunud ja
pääle kirjutud „76“ - õigeks lugeda -

Koolijuhataja J. Hammas. -

1927/28 a. aasta

1927/28 a. algas kool 3. oktoobril ja lõppes 25. mail. Jõulu vahetus kestis 21. detsembrist kuni 9. jaanuarini; ülestõusmise pühad - 4. aprillist kuni 12. aprillini. Õppetöö algas ja lõppes määratud ajal ja vältas 157 päeva. Mitmesuguste haiguste tõttu seisis õppetöö kohalise arsti käsu 9. kuni 13. detsembrini 1927a. ja 9. kuni 26. jaanuarini 1928a. - kokku seisis õppetöö - 17 päeva.

- Koolis käisid: I klassis 17 õpilast, II kl. 13 - , III kl.

- 18 - , IV kl. 21 - ja V kl. 11 õpilast - kokku 80 õpilast.

Nõmmise kooliringkonnast käisid koolis 69 õpilast,

Rägavere vallast, Miila kooliringkonnast 5 õp. ja

Põlula kooliringkonnast 5 õp., Särni kooliringkon-

nast, Põmeru vallast, - 1 õpilane. Kooli kokkustuli-

sed õpilased olid kõik kooli ilmunud.

- Puudunud olid õpilased koolist kokku 929 päeva,

vabandatud põhjustel - 880 päeva ja vabandamata

põhjustel - 49 päeva. Hoolikoo poolest trahvi määra-

tud 2 õpilasele 4 kr. 90 senti suuruses.

- Koolijuuris internaatide ei olnud, ega olnud selle

järele tarvidust.

- Tähtsust jagati 15 õpilasele kooli saamata ja õpe-

tarvete näol - riigisummadest 81 krooni 10 senti ja

valla summadest - 9 kr. 70 senti.

- Pidusid olid peetud kaks - õpilaste enesemiseks

ja saamata kogu suurendamiseks. - Õppereisid

vanemate õpilastega ette võetud üks kord.

- Aasta jooksul käis maak. II jaoskonna kooli-

nõunik H. Linsi üks kord kooli revideerimas.

- Kooliarsti poolest on kooli järele vaatamas käidud kaks

korda.

Kool töötas 5. klassiga 3 muumis. Ühendatud
aiad - I ja II kl., III ja IV kl., IV kl. oli eraldi.

- Opetajaid oli 3 - Koolijuhataja J. Haunon ja
õpetajad Linda Tõnnor ja August Siper.

Koolijuhataja J. Haunon:

Majanduslikult pole Nõmmise kool 1927/28 õp.a.
suutnud paremale järjele tulla, ainult hädali-
lisemad parandustööd on suudetud majade
korashoidmiseks ära teha; ka õppevaken-
deid pole murutsetud, et valla kulud mitte
suureks ei kasvaks. -

- Hoolekogu ettepanekul ja Padavalla voli-
kogu otsuse põhjal 5/5-1927a. andis Padavalla
valitsus Nõmmise koolile Kabala arundusest
arvult #1-st, umbes 1 ha. suuruse aiamaa,
ühes vartava heina- ja karjamaaga, kasuta-
miseks. See maaala oli ennemalt koolimaja
platsiks nr. #1-t varem mõeldud ja ühis-
nr. #1 Padavalla valitsuse kasutada. 1928a.
keevade liideti aga see maaala Padavalla valit-
suse soovil uue nr. #1 külge ja anti Riigi-
maade ülemuse poolt vallale Rendie - valla
teenijatele kasutamiseks, kuna Nõmmise
kool ilma maata jäätis. Hoolekogu järelpäri-
mise päält, maaala arvestamis suhtes, ei annud
Padavalla valitsus kõige vähemafri seetust.

- Nõmmise koolimaja platsi juures on ka
umbes 1 ha. vabamaad, aiamaaks, kuid see
maaala on nii kehv ja liivane, et ilma lauda
väetiseta midagi seal ei kasva. Hoole-
kogul ole kavatsus kooli aeda asutada kooli
juurde, milleks otsustati olegi palutud

Pada valla valitsuselt Kabala asundusest veikene maa-ala, mis oleks võimaldamud looma pidamist ja missuguse maa pidamise juures oleks võimalik olnud ka kooli juures olevat eia maad korras pidada ja viga kandjaks muuta.

Nüüd kus Kabala asunduses olev kooli maala valla krundi külge liioleti, ei saa Nõmmise kooli aia asutamisest juttugi olla.

— Pääse koolitöö on koolijuhataja ja õpetajad ümbruskonna seltside elust osavotnud, on Kabala Muusika-Kirjandus selts; kui ka Nõmmise Vabatahtlikus Tuletõrje seltsi pidude korraldamisel paljus kaasa aidanud, küll laulukoori, küll näite seltskonna asutamises ja juhtimises. 19^{24/28}õp. a. on Nõmmise kooli ruumes õpetajate kaastegevusel korraldatud Kaitse Lõidu ja Vabat. Tuletõrje seltsi pidused — H. —

— õpilaste raamatukogu täiendamiseks ei ole Pada vallaalt midagi saadud 19^{24/28}õp. a. Hoolikogu summadega, mis saadud õpilaste pidudest, on täiendatud õpilaste raamatukogu 84 raamatu võrra ja õpetajate raamatukogu 20 raamatu võrra.

— 19^{24/28}õp. a. Nõmmise kooli hoolikogu alid: Dilem Arin (esimees) / Mihkel Perõman (luge) / Johannes Villo (vala-esitaja ja J. Hannus (kassahoidja ja kirjatoimetaja).

Koolijuhataja J. Hannus. —

1928/29 aasta.

1928/29 a. algas kool 8. oktoobril ja lõppes 4. juunil. Jõulu vahetaj kestis 21 detsembrist kuni 7. jaanuarini. Ülestõusmise pühad - 23. märtsist kuni 3. aprillini. Suviste pühad - 17. maist kuni 22. maini. Õppetöö algas ja lõppes määratud ajal ja vältas 170 päeva. Üldtöö suguste haiguste tõttu seisis õppetöö kohalikkarsti katul 22. veebruarist kuni 4. märtsini. Kokku seisis õppetöö 8 päeva. Kool töötas 6 klassiga - 99 õpilasega. I klassis käis 18 õpilast, nendest lõpetasid 11 õpilast - 1. lüps teise kooli ja üks õpilane seeri. II klassis - 8 õpilast, nendest lõpetasid - 6, III klassis - 20 õpilast - lõpetasid 13 - , IV klassis - 22 õpilast - lõpetasid - 19, V klassis - 22 õpilast - lõpetasid - 14, VI klassis - 9 õpilast - lõpetasid - 8 ja lõppes. Nõmmise kooli ringkonnast käisid koolis 76 õpilast. Rägavere vallast Mõisa kooli ringkonnast käisid 14 õp. Põlva ja Väiküla ringkondadest - 7 õp. ja Sõmeru vallast - 5 õp. ringkonnast 2 õpilast. Kokku 23 õpilast võõraid. Koolikohustuslised lapsed olid kõik kooliilmsinud. Karjaskaijaid lapsi ja haiguse tõttu viibisid sügisel kooli tulemisega mõned päevad 35 õpilast ja kevadel enne koolitöö lõppu lahkusid 18 õpilast koolist (karjaskaijad). Puudunud olid õpilased koolist kokku - 2289 päeva; vabandatud põhjustel - 2135 p. ja vabandamata põhjustel - 154 päeva. Koolikogu poolt trahvi määratud

abandamata poevade eest õpilasele - 30.80m.
suuruses. Internaat koolis ei olnud. -
Toetust jagati 25 õpilasele koolipaamatute ja
õpetarvete näol. Haridusministeeriumi ja
Virumaavalitsuse summades 187 kr. ja Pada-
valla valitsuse poolt 60 krooni. Kokku saadud
toetust 247 krooni. - Piduised oli peetud
3 - õpilaste esinemiseks ja raamatukogu täim-
damiseks. Õppereisurid vanemate õpilastega
oli ette võetud 2 - üks Tartu, Teine Kohla-Järvile,
Valaste, Toila ja Jõhvi. -
- Ulespidamine oli õpilastel häa, kuid edasijõud-
mist tähistasid mõnel õpilasel koolist puudu-
mine kehuse, viletarvise, haiguste ja ka-
teenistuse tõttu. Veebruarikuu külmade ilma-
de tõttu koolitöö küll ei seisnud, aga lapsi
oli ilmunud kooli 6-7 ümber, 14 poeva jor-
sul. -

Õpetajaid oli 3. Koolijuhataja J. Hannus, õpe-
tajad L. Tornor ja L. Veidenbaum, kes töö-
tavad vahelpidamata kooliga. Ainult õpetaja
L. Veidenbaum puudus jala haiguse tõttu 31 tun-
di, mistõttu need tundid andsid ära oma õpe-
tajad. - Kooliteenijaks oli Liisa Rebane. -
Tsekkis läbitaamine õpetajate vahel oli häa.
Kasvatuse ja õppetöö oli jaotatud õpetajate vahel
ainesisüsteemi järgi. Ättenähtud õppekava
oli korralikult läbi võetud. - Põljaspool kooli
võttid õpetajad kohalike koolide - Kabala
Muusika Kirjanduse kooli ja Nõmmise V.T. Tule-
toojate Ühing - elust osa, korraldades näite-
seltkonnade, laulukoode ja rahvapiduiseid.
Küll Nõmmise koolimajas keegi ka Kabala

Seltsimajas. -

- Koolikogu palve pääle strustas-Pada valla nõukogu teisest korda esineda palvega Riigimaade Ülemale, et Koivale asundusest, vrant #16 - saaks välja planeeritud, avaei. k. algsuut. seadures- § 2 gettenõhtud õpetajate normimaa seest kooli juures-olev veike aiamaade on kehv- liivane ja võimata korras pidada katsete jaoks, kui suuremat maad ei ole, mis ka loomapidamise oleks võimaldanud. - Nimetatud normimaa planeerimiseks tehti otsuse Pada vallavalitsus-, ühes vallanõukoguga juba 30. augustil 1927a. (protok. #7 §15), kuid maakorraldusega pole ameti asutused veel Pada vallani tänni jõudnud. -

- Kool asus endiselt 2 majas - uueimas majas - III-IV, V ja VI klassid, kantselei ja kooli juhataja elukorter; vanimas - I-II klass, teenija ja 2 õpetaja elukorteriol. - Ühel õpetajal on ainult üks tuba ja väjakaia läbi teenija toa, mis sügugi soovitav ei ole, kuid elukorteri te suurendamise küsimus on vallal tänni teostamata jätud, ehk küll sellest on vallavalitsusele seletatud koolikogu poolt. - Uueimas asuva I-VI klassi ruumide on tehtud mineral suvel uus põrand; vanas majas asuva I-II klassi ruumis uusraudakri ja ühe õpetaja toa tapetseerimine, ühes pliidi parandamisega, ka tehtud mineral suvel. - Veiksemaid parandustöid on tehtud mineral suvel ahjud, uste, akende ja ka koolilaudade juures. - Koolil on pumpkaev, mis tänni korras on seisnud ja hääd jätudat vett andnud. -

Kõrval hoonetest on koolil uus ait ja puitkukk, mis 1926 a. ehitatud. Laut on rana ja vilets, laseb külma läbi. Muu lauda ehitamist pole vallas nõupidamisest olnud. Keldri lagi on sisse kukunud ja 1928/29 a. eelarves oli keldri remont hoolikogu poolt ettenähtud, kuid valla hoolikogu lükkas keldri parandamise eelarvest kõrvale, põhjendades sellega, et edespidi ehitab koolile kivist keldri, mille jaoks järgmisel aastal tuleks uus eelarve kokku seada. — Kooli klassiruumide võib rahuldavaks nimetada, kuid jalutamise ruum puudub täielikult, nii samuti puuduvad koolil ka võimlemise saal ja käsitöö tuba. Üldse on kooli ruumid kitsad ja ei vasta kaugeltki praeguse 6 klassilise algkooli nõuetele. —

— Kooli kassas on 154 krooni, mis saadud kooli endiste venekeelsete raamatute müügist ja laste pidudest, misseguine summa hoitakse kassas kooli raamatukogu täiendamiseks. Koolil on ka olemas oma kooperatiiv, kus tegutsesid vanemad õpilased õpetajate juhatusel. —

— II jaoskonna koolihoonide poolt (H. ja H. Linn) on käidud koolirevideerimas 2 korda. I jaoskonna arst käis kooli vaatamas ja võiget panemas üks kord. —

— Hoolikogu on püüdnud kõigiti kaasa aidata, et lapsed korralikult koolis käiksid, laste vanematega läbikäikimisi pidanud laste puudunud päevade kohta, trahvinud neid isikuid, kes vabandamata põhjustel koolist puudunud. Kehvamate õpilaste eest on hoolikogu kooli trennu!

nendele jalamõisid, kehakatet, koolitarviseid
ja ka toiduaineid muretsenud niipalju kui
seda toetus summad võimaldavad. -

- Vahekord on olnud õpetajate, hoolekoogu,
vallaaraiituse ja lastivanemate vahel hästi. -

Koolijuhataja J. Hammus. -

1929/30 õppeaasta.

1929/30 õp. a. algas-õppetöö 30. septembril
ja lõppes 6. juunil. Tõulu rahvaalgus kestis 20.
detsembrist kuni 2. jaanuarini. Ulestõus-
mise pühad - 16-ist kuni 23. aprillini. Luviste
pühad õppetöö algas ja lõppes määratud
ajal ja vahtas - 181 päeva. Haiguste tõttu seisis
õppetöö kohaliku arsti kabinetil 17-ist kuni 20. det-
sembrini 1929. ja 2. jaanuarist kuni 13. jaan-
uarini 1930. - Kokku seisis õppetöö nakkus-
haiguste tõttu 12 päeva. Kool töötas 6 klas-
siga - 100 õpilasega. -

I klassis käis 16 õpilast, nendest lüplasteid - 10,
II - " - " - 14 - " - , - " - " - 12,
III - " - " - 16 - " - , - " - " - 11,
IV - " - " - 17 - " - , - " - " - 13,
V - " - " - 27 - " - , - " - " - 18,
VI - " - " - 10 - " - , - " - " - 6.

Nõmmise kooli ringkonnast käisid koolis
68 õpilast, Rägavere vallast 32 õpilast.
Koolikohustuslised lapsed olid kõik kooli
ilmunud, peale 1, kelle kohta vallast tea-
teid pole saadud ja valla hirmekirjaga mõnne-
mata ali. - Koolis käijaid lapsi ja haiguse
tõttu viibisid niigil koolitulemisega 9 last ja

kevadul enne Kooli Toi lippe lahkurid 5 õpilast
haridusosakonna loaga. Puudunud olid
õpilased koolist kokku 2022 päeva; vabanda-
tud põhjustel (1748) 1862 p. ja vabandamata
põhjustel 160 päeva. Kvalifikatsioon poelt Traavi
määratud vabandamata päevade eest
25 õpilasele - 15.65 krooni suuruses. -

- Internaatkoolis ei olnud. Toetust jagati
22 õpilasele koolitarvete ja kooliraamatute
nool 206.40 krooni, riie ja jalanõude muru-
sest 78.28 krooni. Haridusministeeriumi
summarid oli saadud 216.30 kr., mis
ära tarvitatud ja Peda valla valitsuse poolt
saadud toetus eest ära tarvitatud 68.38 krooni.
Kokku saadud ja ära tarvitatud toetust
284.68 krooni. - Piduri olid peetud 7-, õpi-
laste esinemises, raamatukogude aienda-
mises ja ekskursiooni kulede kaatens.

Ekskursioonide voonega õpilastega ette võetud
- 3; Rakvere, Vaeküla metsa, Narva ja N. Jõe
suu, nooremate õpilastega 3 - kooli lähemasse
ümbruskonda. -

Ülispidamine või õpilastele hävi, kui olida
sijundmist taristuid mõnel õpilasele
kaugelt koolis käimine, kehvas, vileto riietus-
ja teenistus. -

Õpetajaid oli 3. Koolijuhataja J. Hannus,
õpetajad L. Tõnnor ja L. Veidenbaum;
Kooli teenijaks oli Liisa Rebane. -

Tegevus läbisaamine õpetajate vahel oli
hävi. Kasvatus ja õppetöö oli jaotatud õpetajate
vahel aine süsteemi järgi. Ihtenähtud õppeka-
ra oli korralikult läbi võetud. -

Väljaspool kooli võtsid õpetajad kohalike kude
sekside - Kabala muusika - kirjanduse seltsi
ja Nõmmis v. J. Tuletoje ühingu kutsu, ka
korraldades näitemänge, näitemänge ja
kontserte. -

- Kooliaeda selle kujul, kui seda soovita
haridusministeeriumi poolt, ehk ka võinse
matski aeda, Nõmmise koolil ei ole, ega ole ka
loota selle asutamisest lähemas tulevikus.
Koolimaja asub liivasel maad^{al}, umbes 1 hekt.
suurune plats. Koolimaja ümbrust ja õue
ilustada lilledega, või mõne taimiga, mida
koolis õpetamisel juures võiks kasutada ei ole
võimalik, sest nende kasvatamiseks on vaja
võetist, mida koolil kuidagi muretseda pole
võimalik, - puudub loomade pidamise või-
malus, ei ole heinamaad, ega põldu, ega ka kõr-
val kooneid loomade pidamiseks. Tema lau-
da sönnikuta Nõmmise kooliaias on võimata
mingisuguse kooliaeda asutada. - Kooli-
kogu on enamasti igal aastal palvetega ühinemas,
kui Paola valla valitsuse, virumaa konna valitsuse
ja ka Põllu tööstusministeeriumi poolt, et Kabala
asendusest, vabast riigi kuumist, mis tüheldat-
misele määratud, laoks Nõmmise koolile saa-
duslik korvistmaa, välja planeeritud. Maaala
asub küll Nõmmise koolist 1-1,5 km. eemal,
kuid maa on kää. Nimetus korvistmaa vana-
leks võimalus Nõmmise kooli õpetajail mõne
looma pidamine ja võiks kooliaia asutamise
teostatud saada. - Paola valla valitsuse poolt
on otsus tehtud ja nõukogu poolt kinnitatud ja
ka vastavate ametiasutustele palvega esitatud,

- et nimetatud krundist Kabala arendurus Nõmmine
kooli seadures-ettevõtteks normimaa tüüps
väga planeerida, kuid see pole on tänini tähtmat.
Planeerimise viivitamist vabandavaol maakorralda-
jad kutsuga, et tööd on paig ja selle krundi planeer-
imine võiks teostuda umbes aasta eespool.
- Nimetatud krundi aga kasutavaol aasta-aastalt,
undile rohtu-riigile, Kabala raudteel jaama amet-
nikud, kellel maapidamise õigusi ei ole, päälepi
on neil kasutada raudteel liinis olevad maa-
alad. Seaduseikul alusel peaks koolil heureis
õigus sellest krundist normimaad rentida,
kuni planeerimiseni, kui Kabala jaama raudteel
ametnikel. Selle maaala undile taastamine
on hoolikogus Paola vallavalitsuse ja muu maakonna
valitsuse kaudu Põlvkondade ministeeriumile paevi-
sitamud, kuid vastust pole tänini kaht saadud.
- Kooli muumide jaotamisest, neile kasutamist
ja kõrval hoonete puudulikkusest on kirjeldud
1928/29 a. kroonikas.
- Kooli reideerimas on käinud viis maa^{kong}
~~sa~~ II jaoskonna koolitöökäik H. ja Linsi 2. korda.
- I jaoskonna arst dr. Kurba käis kooli tervis-
lisest külgest reideerimas 1 korda.
- Hoolikogus on püüdnud kõigiti kooli tööle
kaasa aidata, et lapsed korralikult koolis käi-
sid, lastevanematiga läbirääkimisi pidanud
laste koolist puudunud päevade ajus, trahvi-
nud neid lapsi, kes vabandamata põhjustel
koolist puudunud.
- Kehvimate õpilaste eest on hoolikogus hoolit-
senud, neile jalaõnnsid, kehakate, kooli-
tundeid muutsenud nii paig kui seda taotus-

summad võimaldasid. —

— Kõhukorral on olnud õpetajate, hoolekoogu, vallavalituse ja lastevanemate vahel hää.

Koolijuhataja J. Hammas.

1930/31 õppeaasta.

1930/31 õp. a. algas õppetöö 6. oktoobril ja lõppes 21. mail. Jõulevahiaeg kestis 20. detsembrist 1930 a. kuni 2. jaanuarini 1931 a. Uus jõusmine pühad - 1. aprillist 8. aprillini. Õppetöö algas ja lõppes maapäevade ajal ja õõlitas 17.3p. Külmade ja tuisaste ilmade tõttu (3p. - 22° 1p. - 18° ja 1p. 26°, 3 päeva - tuisused). - Kool töötas, kuid oli puudujaid vabandatud põhjustel. Kool töötas 6 klassi- ga - 102 õpilasega.

I klassis	käis	22 õpilast,	nendest lõpetasid - 15
II	—	12	— 11.
III	—	15	— 10.
IV	—	11	— 7.
V	—	25	— 17.
VI	—	17	— 15.

Nõmmise Kooliringkonnast käisid koolis 75 õpilast, Rägavere ja Sõmeru valdadest - 27. Kooli kohustuslikud lapsed olid kõik kooli ilmunud päält, keel olid arsti tunnistused. Haiguse ja teenistuse tõttu viibisid sügisel koolitulemisega 5 last ja kevadel enne koolitöö lõppu lahkusid 4 õpilast. —

Puudumised olid õpilased koolist kooli 1880 paeva, vabandatud põhjustel 1649p - ja vabandamata põhjustel 231p. Hoolekoogu poolt

trahvi määratud vahandamatapäevade eest
3 õpilasele 47.95 krooni suuruses.

Internaatide koolis ei olnud. Toetust jagati
47 õpilasele koolitarvete ja kooliraamatute näol
153.72 krooni, riiete ja jalanõude mureksamiseks
76.78 krooni. Koridusministeeriumi summa-
sid oli saadud 192.50 krooni, mis ara tarvita-
tud ja Pida valla valituse poest saadud
ja aratavvitatud 60 krooni. - Kokku
saadud ja aratavvitatud toetust 192.50 kr.

Pidusid oli peetud 5-, õpilaste esinemiseks,
ekskursiooni kulude katteks ja jõulupuu korral-
damiseks. Ekskursioone vanimate õpilastega
kaugemale: Tartu, Rakvere ja Vaeküla metsa
ja koolilähemas umbrusloomas - 3. -

- Ülespidamine oli õpilastel häa, -
õpetajaid 3. Koolijuhataja J. Hannus,
õpetajad 1) Linda Tõnnor (õppeaasta algul)
Linda Eiber (õppeaasta lõpul). 2) pr. L. Veidenbaum
kuni 1931 aastani; pärast - õppetöö lõpuni
pr. Elvine Tõlpu. - Kooliteenijaks Elai Kilm-
allik. - Kooli revideerimas on käinud viis
maakonna II jaoskonna koolinõunik H. La-
Lini 3 korda. Viis maakonna I jaoskonna arst
Dr. Kurba on käinud kooli revideerimas
tervislikest küjst ja reageer panemas 2 korda.
Tšekis läbisaamine õpetajate vahel oli häa.
Kasvatuse ja õppetöö oli jagatud õpetajate vahel
aine süsteemiga. Ettenähtud õppekava
oli kohalikuult läbi võetud. - Väljaspool kooli
võtsid õpetajad kohalikele seltside, Kabala
M.-K. seltsi ja Nõmmise v. T. Tuleõõgi Ühingu
- elust osa. - Koolijuhataja J. Hannus. -

1931/32 õppeaasta.

Õppeaasta algas 1. oktoobril 1931. a. ja lõppes 28 mail 1932. a. Tööseis 31. oktoobril ja jõulude ajal 19. detsembrist 1931. a. - Juun. 1932. a; kevad pühade ajal seisistis töö 23 märtsist kuni 30 märtsini; ja suvist ajal 13. maist - 18 maini. Pääle mainitu seisistis õppe-
töö paljupäeval 17. veebruaril ja vabaduse pühal 24. veebruaril.
ja tursu ning külma ilmajärgest 4. jaanuaril, 9. ja 10.
märtsil, 16. detsembril.

Tegelikkuude äppepäevade arv oli 187 ja töö algas ning
lõppes määratud ajal.

Õpilasi oli koolis 107. Kooli jäi võtma 3 õpilast nooru-
se pärast ja üks arsti nõuandel. Õpilaste kooli, emu-
mine, keha korralikkus kooli sissekäimise suhtes, ättilis paaga
soorida. Vanemad ei saada last kooli vabalt lastekodul tööl
teha ehk kargaskäia: põhjus väesus, majandusline
eitarikus, - tühj ka hooletus. Koolikogu hakus 13. isikut
42. kuni 35 senti ulatuses, milles saadi kätte vabalt 6 krooni
7 mu isiku kaest. Kooli kohustuse mitte täitmise pärast
võeti kohutlikult vastutusele üks lapsevanem.

Haridus haigusi oli liikvel en + kergema / kül: sarlak ja
difteriit. Surma juhtumisi ei olnud.

Õpilasi varustati palanõude, riidega, raamatute ning
õppeabinõudega, koolikogu kasutada olivate summade
piires mille üldsummana oli 233 kuni 99 senti.

Kooli pühadid puutuks: 1. 19. detsembril ja 2. vabadepä-
ra pühal. 8 mail. Pääle selle korraldati mardikatu 14. novemb-
ril ja kohaliku seltskonna kaasatult kevad pühade ajal
kontsert - pühade mille sisse tulera samuti keha pseudosteri exo-
kursioonide jaoks määratud.

I-ses klassis oli õpilasi 25, II-ses - 18, III-das - 13, IV-das 17
V-das - 15, VI-das - 16. Skeist ei lõpetanud klassikursust
25 õpilast. Koolikursuse lõpetasid 6 õpilast, kuma kumeli
õpilasele järel eksam jäeti. Nooremad klassis esines sageli

gasuguseid kolumisi ja varguseid. Süüdlased selgusid ja
 hiljem ei juhtunud seda enam. Vanemas klassis juhtus
 ulakusi mähiseid vaid nooruse elurõõmu arvele võib kir-
 jutada. Õpilaste ülespidamisega võis täiesti rahule jääda.

Õppemise algkooli õpetajaks olid: juh. Julius Hannus
 õpetajad Linda Eiber ja Evald Tammann. Õppeaasta
 algul oli aga õpetaja Eiberit 6 nädalat puhkust sünita-
 mise puhul. Seda asetas õpetaja Leontine Jolakas kuni
 14. novembrini 1931a. Jaanuaris 1932. ilmnevat aga juha-
 taja Hannuse võis pöördused, tingitud tema tervisest
 seisukorrast. Juhataja Hannus nähes, et tal väimatu
 töötada hakkus ametist 28. jaanuaril. Juhataja kohus-
 ti tähtsaks määrati kuni 1. augustini 1932a. õpetaja Tam-
 man ja kohtmandaks õpetajaks määrati haridusosak.
 poolt õpet. Elviine Tõlpuskuni 1. augustini.

I - II klassi juhataja oli õpetaja Eiber, III - IV klassi juhataja õpet.
 Tõlpus ja V - VI klassi juhataja õpet. Tammann.

Seltni tugevusest võtsid õpetajad osa näitlejaina ja korralda-
 jaina. Juhatusele kuigi polnud. Õpet. Tammann alustas
 laulukooriga tööd kuu avarõõmu ala nimel.

Õppemise algkool omas 1931/32. õ.a. 6 klassi ja töötas
 täieõiguslike 6 klassilise avaliku algkoolina. Töötas
 1928. aastal välja antud algkooli õppekavade järgi.

Kooli kooliruumi juurde ei ehitatud. Ei olnud isegi vajalikke
 remonti ja tahvli värvimist töimõtteid. Kooli kohta kahtle
 ei saadud ei tulnud selle aja jooksul mingit vastust ni
 avalikulele mis vallavalituse poolt ssa ministrium
 saadeti. Kooli aeda asutati esialgul vaid iluaiana
 ning tehti õpilaste ning õpetajate ühisel jõul korraldu-
 si koolimaja ümbruses. ~~tehti lillpeen-~~
 raid koolimaja otseste kandi mätaastiga ning istutati
 õpilastelt, kui ka õpetajalt toodud lilli. Juurevilja aed
 oli kooli juhataja ja kooliteenija kasutada. Kooli teenijaks Alai Kõlvapallik.

Endine laut, mis pütkur, oli armetus seisundis. Katuse puhus tornis tühjaks ära; hari ja idapoolne ots ei pea enam rihma, roovilad raatavad välja. Selle remondiks summasid elarvesse ei pandud. Tubi- ti vart 73 krooni: õpetaja korteri puhastamiseks ning kõigiks väikseiks remontiks: nagu veeaudade parandamiseks, uue väravat tegemiseks, uste paranduse ja pörandate parandamiseks. Ka õpetajati vähekaigu koht äel, mis ei kannata mingit arvustust, äeldi ralla isade poolt väga hea olevat ja jäi murega asendamata.

Kabala Aktsi Bank jäi pankrotti. Säär on kooli hoolekogul endise vene koolse praamatuskogu nüügist saadud summa 93 kr. 07 senti hoitud ja praeguse ni tagasi suamata. Abaldisele, et see summa smakorra tasutakse ei vastatud ki likvideerimis komisjoni poolt.

Kooli reviduri kooli nõunike liinisi 4 korda ja jaoskonna arst dr. Kurba 2 korda.

Kooli hoolekogu koosseis oli järgmine: Hleks. Kask, Madi Normak lastivanemate poolt valitud, ja Ed. Treiman ja A. Renser Vallavolikogu esitajad. Õpetajast kuulusid hoolekogusse J. Hannus, E. Tämman ja teisel poolaastal veel õpet. E. Tõppus.

Kooli hoolekogu oli aktiivne, pidas ka kooli korvatuslist ja õppitööd silmas, mille tõttu endise juhataja Hannuse püüdnud eoste foodi ja kui ta end korvavõtta ei suutnud, siis ise kohalt lahkus.

Õpetajate läbi saamine isekoris oli hästi, oma valitusega saamuti. Läbi saamine lastivanematega aga sellepärast raskem tegemine. Need kuis õigusega abiraha nõudsid, et ka kas seda jälle ei saanud ni palju, kui soovisid marssast õpetajad ja kooli maa põhja. Objektiviselt ja õigust mõistjad selle vastu olid kooliga tähtsat rahal.

Lastivanemad avaldasid lootust, et need on Nõmmise algkoolis palju paranenud võrreldes eelmise aastaga ja samuti õppitöö.

Esimene
selleaegne koolijuhk. f.

1932. / 33. kooliaasta

Uus kooliaasta algas muudatustega kooli õpetajaskonnas. Suvel juulikuu lõpul taastunud õpetajate valimistel valiti koolijuhatajaks Alfred Niltmann, kuida senine juh. k. t. Evald Tamm edasitöötama jäi õpetajana. Naisõpetaja Elvine Tõprus, kes seni töötanud määratlokorras, jäi valimistel vähemusse ja tema asemele valiti Helene Uus Raskvere sama aastast seninamendusest. Alfred Niltmann siirdes Nõmmisele Kertla algkoolist. Tänuks v. kooli oli neli aastat juhatajaks-õpetajaks. Pedagoogiline hariduse ta on omandanud 1925. / 26. aastal Tallinna Õpetajate Seminaris juures korraldatud pedagoogilistel kursustel. Varem on lõpetanud Tallinnas Jakob Vestholmi era - humanitaargümnaasiumi.

Õppeaasta algas kindlaks määratud ajal 3. oktoobril 1932. ja lõppes 31. mail 1933. Sellea tegevikkude õppepäevade arv aastal oli 181. Õppetöö toimus korralduselt, ainult kolm päeva oli kool suletud kuna

ei ilmunud õpilasi halva ilma ja tugeva
tuisku pärast.

Õppeaasta jooksul oli koolis 118 õpilast.
Neist I klassis 21, II klassis 24, III klassis
21, IV kl. — 16, V kl. — 24 ja VI klassis 12 õpil.
Sügisel ilmusid õpilased kooli vändlemisi
korraldusest. (Umber nädala veebruaril ilmusid
kõik kooli.) Kaks õpilast vabastati üheks
aastaks koolisundusest vanemate raske
majandusliku seisukorra pärast.

Koolis käidi kaunis innuga. Püüeti
ainult vabandatavatel põhjustel, kuna vaban-
damatuid puudumispäevi üldse polnudki.
Õppeajal oli puudumisi kokku 1305 päeva
s.o. lähisegamini igale õpilasele 11 päeva.
kelmisel õppeaastal oli see arv 22,5
kuigi siis karistati puudumiste eest 13 õpi-
last — 42 k. 35 s. Käesoleval õppeaastal
puudusid üldse karistamised. Suurem
osa puudumisi oli haiguste arvel; nimelt
858 päeva. Näitasid nimelt nakkus-
haigused nagu sarlak, difteeria, mis meie
koolist mõnegi õpilase viis kauaks ajaks
voodisse. Üks õpilane IV kl. suri sarlakisse.
Kooli sulgemist, nagu Põikaristil ja mujal
naabruses, haiguse pärast ette ei tulnud.

Õpilaste koosseis vanuselt oli kaunis
mitmekesine, kuid üldiselt kaldus väiksemaks
elumnist aastatest. Käitus elmisel õppeaastal
oppis 15 aastaseid 6, 16 aastaseid — 2 ja 18 aasta-
seid — 1; 1932./33. õppeaastal aga 15 aastaseid — 4 ja
16 aastaseid — 1 kuna vanemaid õpilasi
koolis ei õppinudki. Viimlas klassis õp-

private laste keskmine vanus oli 13 aastat, kõrge noorem oli 10 aastane. Kuues klassis appivate laste keskmine vanus oli aga 14 aastat, kusjuures 3 õpilast tegi alla 12 aastased.

Klassikursuse lõpetanute protsent õpilaste üldarvust oli poistele kohta 72 ja tütarlaste kohta 87. Teiseks aastaks endisse klassi jäeti 14 poissi ja 8 tütarlast.

Õppeaasta jooksul pühendatud õpetajad kokku 75 klassitundi, millest suurem osa langeb õp. Ev. Tammani arvele, kes sageli sõitis Tallinna konservatooriumi, kus ta jätkab muusikalist õpingut. Kõik pühendatud tunnid asendati õp. prl. Suurmänni poolt. See sündis haridusosakonna loal ja tasumaksja oli hr. Ev. Tamman.

Õpilaste edukus ja eelarvõndmine õppimises oli keskmine. Mõnes õppeaines töötati eriti edukalt ja intensiivselt. Seda võib öelda laulmise ja matemaatika kohta õpet. Tammani juhtimisel ja ajaloo ning joonestamise kohta koaljühataja juhtimisel. Kevadisel õpilastööde näitusel, mis teatavasti esimene sellisarnase üritusena Nõmme algkoolis, oli väljapandud üle 400 eksponaadi, mis said lastevanematelt ja üldse näituse külastajailt häa arvustuse osaliseks.

Õppeaamatuks oli koolis tarvitusel: Emakeeles I klassis J. Kuulbergi "Laste sõber" ja teistes klassides V. Tammani lugemikud ning Martinsoni "Kirjandust kooli-

54
dele I ja II. Keelelõpetus harjutusteks tarvi-
tati kõigis klassides M. Meosi raamatuid
"Vaatusi ja harjutusi".

Matemaatika ülesannete kogudeks oli I ja II
klassis vastavad A. Karamaa ja teistes
klassides Mikkelsoore raamatud.

Ajaloo õpperaamatutes oli IV kl. J. Parijõgi
lugemik. Mõõdukad ajad jütustavad ja
V ning VI klassis J. Adamsoni vastavad raa-
matud.

Saksa keele raamat oli endine, Mitt ja Jaan-
verki, "Deutsches Lehr- und Lesebuch" I ja II.

Maateadust õpiti Sütt ja Köppeli vastavate
õpperaamatute järgi. Loodusõpetust —

Lang, Parisi "Väikese looduse sõbra" järgi.

Usuõpetust abistasid J. Luuri lugemikud
ja laulmised tarvitati kahte raamatut.

Aarik-Tammari laulu aabitsat "Laste laul"
ja samade autorite laulude kogusid "Leelo".

Päeile nende, ülal nimetatud raamatute
tarvitati muudugi ka muud käepärast
olevaid.

Oma teguvõimsust ja rindu näitasid
õpilased kooli mitmesugustel tähtpäevadel,
näiteks pidudel ja kontserdil. Nad olid
väga agarad õppima ettekanded, korralda-
ma eselaulu, müüma pääsmeid jne.
Korraldati 2 pidu, 1 õpilaskontsert Ka-
balas, sega eeskavaga omavaheline mardis-
õhtu ja ettekannetega jõulupuu. Ette-
kanded näidendid olid Kitzbergi 3 r.

Saabastega kass ja A. Taari "Enna".
Pidudel ja kontserdil lauldud laulud

olid uusimad ja parima valjavalikuga, mida tuleb arvepetaja arvele panna. Tantsudest kanti ette 2 lavatantsu ja hulk laulumänge.

Kolme maksulise õhtu sissetulek kokku oli nr. 86. 34., mida tuleb täitsa rahuldavaks lugeda arvestades kõnesoleval aastal valitsevat surulist majanduslikul alal. Oli juhus, kus kohalike seltside peod lõppesid karaldajate juurdemarsuga. Kooli pidude sissetulek tarvitati ekskursioonides ja raamatukogu täiendamiseks.

Terne ala kus õpilased endale energiat võisid näidata, oli raamatute lugemine õpilaskogust. Lugesid kõik õpilased. Keskmiselt tuli loetud raamatuid iga poisi peale 16,6 ja tütarl. p. 16, eelmise aasta vastavate arvude 6 ja 14 vastu. Klases IV klassiga oli tarvitusel esmakordselt n.n. kirjanduse rühm ja viimases klassis esmak. tundide arvel kirjanduse tunnid, kus kannis avaralt, nii palju kui olud lubasid, kasutati loetud teoseid.

Koolis tegutses juba teist aastat kooli kooperatiiv. Kauplejaks olid kordamööda kõik kahe viimase kl. õpilased.

Eriharrastustest oluks nimetada rahvusvahelise abikeele esperanto õppimine. Õpiti, kui aega jatkus, pääletundide; osavõtjaid oli üle 10. Õpetas otsese (Cseh) meetodi järgi koolijuhataja. Mängiti pühapäeviti koroonat ja käsi- ning jalgpalli.

Kasvatustöötajai õpetajaskond kui ka lastevanemaid rahule. Koolis midagi ulakat õpilastepoalt ei juhtunud. Kodus ja kooli vahel püüti luua sidet. Selles aasta kestel korraldati 3 lastevanemate koosolekut referaatidega, valguspiltidega ja raadio muusikaga.

1932./33. kooliaastal oli hoolikogu liikmeteks järgmised isikud: Ed. Treiman, Jaan Papp (valla esindajad), Joosep Leetsmann, Aug. Reinmann (lastevanemate esindajad), E. Tamman ja koolijuh. Kerst J. Leetsmann oli hoolik. esimeheks. Hoolikogu koostas kooli 1933./34. majandusaasta kulude selarve kr. 1108 — summa suuruses, mis aga vallavolikogu poolt kinnitati kr. 1004 — suuruses. Suurem osa seest oli ettenähtud sisemisteks remontideks. Hoolikogu andis abi 25 püüdest kannatavale õpilasele. Selles kasutati Haridus- sotsiaal min. saadetud toetussummat kr. 100 —, millest tarvitati kr. 63.06. Ühele õpilasele muudeti jalanõud. Hoolikogu kassa seis kooliaasta lõpul: debet — kr. 356.88; kredit — kr. 226.20, saldo järgib kr. 130.68 (selles summas figureerib ka Kabala ühispanka jäänud summa).

Õppenõukogus lastevanemate esindajaks oli hr. Tõnnuk ja hoolik. esind. hr. Reinmann.

Kooliteenijaks oli aastat Mai Hülmhallik, hoolas ja korralik inimene. Kortris oli ta läheduses asuvas N. seltsimajas.

Koristuste ja valjakäigu kohtade puhtastaja oli Jakob Malva.

Eksekutsioone ja õppekäike oli kokku
3. Esimene — Võlumäele varakevadise loo-
dusega tutvumiseks 78 õpilasega ja 2 õpet.;
teine — Uljasti järvele 111 õpilasega ja 3 õp.
Suurem õppereis sündis peale õppetöö lõp-
pu Tallinna ja Keila-Joale. Matkati
kergeveo autol 26 kahe nädal kl. õpilase-
ga ja 2 õpetajaga.

Kooli revideriti aasta kestel koolinõu-
niku poolt 2 korda ja jäorsk. arsti poolt
2 korda.

Kohale tööle asudes võttas praegust kooli-
juhatajat mitmed kiired tööd. Nimelt el-
mine auaagne juhataja oli hooletesse ja
korvatusse jättnud kooli varanduse ja
arjaajamise. Inventar'nimekirja oli pe-
tud puudulikkust, raamatukogude nime-
kirjad puudusid. Õpilaskogus oli kõlbma-
tus kirjandust. Niiid kõrvaldati õpi-
laste kui ka õpetajate kogust kõik kõlb-
matud ja mittetarvilikud raamatud
üle 150 numbril, paigutates nad asuta-
tud r/k arhiivi. Õpilaskogu liigitati
kahte ossa — I — IV ja V — VI klassini.
(Sisu ja jõukohaselt) Valmistasid uued
rühm-kui ka seina-kataloogid. Uusi raa-
matuid saadi juurde K/ü Looduse kir-
giture näol. Vallav. kulul telliti vaid
Kuldraamatu I sari.

Raamatute arv õppeaasta lõpul oli õpil.
kogus 411 ja õpetajate kogus 1033. Seega
kokku 1444 raamatut kr. 1353.53 väärtu-
ses. Õppekogus, kust puudustkaannatavaile

tarvitamiseks õpperaamatuid anti, oli
362 raamatut kr. 450.45 Väärtuses.

Inventar ja õppeabinõud korraldati, num-
merdati ja valmistati nimekirjad. Inventari
nagu mööblit, majapid. tarbeid oli 213 asja
kr. 662.40 ja õppeabinõusid 724 asja kr. 1090.12
Väärtuses.

Vallavalitsusega ja valla ametnikega läbi-
saamine oli häa. Kuigi vallas vähe summe,
muretseti koolile mõnd hädapärast ja tehti
parandusi. Tehti koolimajades sisetöö re-
mont. Ehitati 2 ahju ja 3 pliiti soojamü-
ridega. Põttseparas oli K. Pruul. Hoovipeal-
sel majal uuendati kõrk aknad. Puuseparas
oli J. Sambas. Kõrk õpetajate korterid tapit-
seeriti, värviti parandad, laed, uksed ja
aknad ning klasside seinad tapitseeriti.
Meistriks oli Joh. Tamm Püksi vallast.

Seltsikondlikult tööst võttis õpetajaskond
ka jõudumööda osa. Asutati Nõmmise
laulukoor, mida juhatas hr. Tamman (Kor-
esnes ka ülemaalisel laulupool Tallinnas).
Kohalikus seltsis lavastas A. Viltman näi-
dendeid ise kaasamängides. Korraldati
kõnesid ja valguspiltide õhtuid.

Nõmmisel,
Jüriel, 1933.

Alfred Viltman
Koolijuhataja.

1933./34. kooliaasta.

Kirjeldataval kooliaastal algas õppetöö kahes jaos. Esimesel klassil 18. septembril ja kõigil teistel — 2. oktoobril. Õppetöö lõppes kõigis klassides 31. mail; seega kestis tige- linult esimeses kl — 195 ja teistes klassides 183 õppepäeva. Seni oli nii, et kodust kooli siir- duvate laste oskuste tasapind oli väga eba- ühtlane, mille silumise aga, täotades koos II klassiga, osutus väga raskeks. Et seda kergendada, selleni tehti: töö alguses ühel- nometatud mündatus. Osalt ta oma ots- tarbe täitis.

Õpetajaskonnas mündatusi ei olnud. Töötasid samad isikud, kes eelmisel aastal. Naisõpetaja Helene Uus abiellus koolijuha- tajaga, Alfred Kiltmanniga. Koal töötas korralikult. Aasta kestel ei olnud sega- mas kannushargusi ega halbu ilmu negu tavaliselt. Õpetajevuse alguses ilmuti kooli korralikult. Püüdnud üksikud teenistuse ja harguse pärast. Teise õppenädala alul ehk kõrre õpilased koolis. Neid oli koo- liaastal 105. (Eelmisel aastal 118). Õpilas- arv oleks olnud vast hulga suurem kui õppenõukogu oleks rahuldanud kõigi Rõga- nre valda kuuluvate laste sisseastumissove. Seda ei saanud teha sellepärast et meil valitseb nunnipundus. Siiski oli R. val- last lapsi 20. Kende arvel maksiti Pada vallavalitsusele juba teist aastat

60
teatud osa kooli majanduslikest kuludest. Varem seda ei alnud kuna Rõigavere valla valitsus sellest keeldus. Iõmeru vallast oli üks õpilane. Suurim komplekt oli III-IV kl. 44 õpilasega. I kl. oli 14 õpilast; II kl. — 15; III kl. — 23; IV kl. — 21; V kl. — 21 ja VI kl. — 11 õpilast.

Peudumispäevade arv näitab edasi languse tendentsi. Peuduti üldse 1092 päeva; 10 päeva õpilaskohta. Vabandamatult loeti 85 päeva mille eest karistati kahte õpilasvanemat kokku kr. 25 — väärtuses.

Klassikursuse lõpetanute protsent õpilaste üldarvust oli 73,8 poiste ja 76 tütarlaste kohta. Tõrseks aastaks samasse klassi jäeti 7 poissi ja 12 tütarlast; järelkatsule — 4 poissi ja 2 tütarlast.

Õppetöö tagajärgedelt oli edukas ja õpetajad jäävad täitsa rahule tulemustega, mis saavutatud aasta kestel. Õpilased olid hoolsad töö juures. Valitses nagu mingi võistlusvaim. Virgemaille õpilastele anti mitmesuguseid soodustusi ja õppeaasta lõpul kingitusi. Nii näiteks kooli hoolenõu annetas parimale lõpetajale koolis säätusliku hõbedast pabernoa kr. 5.50 väärtuses. Viru ajut. maavalitsuse poolt anneti samuti 4 parimale lõpetajale, igale eksemplaar koguteost „Virumaa“.

Oli korraldusel mõngisugune kooli üldettevõtte, pidu, kontsert, näitus või muu, siis õpilased olid agaramad ettevõtte ja abiline. Koolipidusid ja kontserte peetas-

se ümbruskonnas külastamisväärsemaiks ja siiskamaks. Kuna kohalikukseltside pildudel saali'd alid tühjad ja halvemaik juhtudel iegi mingit puhast sissetulekut ei saadud, siis koolipildudel oli külastajaid küllalt ja puhastulu ulatas vahest üle 50 krooni. Muudugi tuleb seda osalt ka selle arvele panna et koolipildudel on oma kindel külastajaskond — lapsevanemad. Korraldati kooliaasta jaoks 2 koolipildu; 17. detsembril ja 13. mail — Nõmnuse V. T. Ühingu seltsimajas ja koolikontserit 24. veebruaril Kabala Muusika- ja Kõrvalduse Peltsi saalis. Tääleselle korraldati jõulupuu õpilaste, emadepäeva ja vabariigi aastapäeva aktused. Kõnku kanti neil üritustel õpilaste ja õpetajate poolt ette üle 200 numberi, laulude, deklamatsioonide, näidendite, lavatantsude, laulumängude, rahvatantsude ja võimlemisettekanete näial. Puhast sissetulek maksulistest ettevõtetest oli kr. 138.75. See summa tarvitati raamatuturagu täiendamiseks ja ekskursioonide kulude kattereks.

Õpperaamatud õppeaastal olid samad mis eelmiselgi. Klasside õppekursus väeti õigeks ajaks läbi. Õppeviisides püütsid õpetajad olla järjekindlad. Uudusena ali testide sissetoomine mitmesse õppeainesse; näit: matemaatikasse, loodusõpetusse, maateadusse, ajalosse ja saksa keelde. Need osutustid väga häädiks kontrollimisel, korraldamisel ja üldse õpilase arendamisel. Statistilisel otstarbel korraldati ministeeriumi

poolt koolinõuniku juhtimisel lõppklassile emakeele- ja võõrkeeletest. See sündis õppeaasta lõpul.

Nagu eelmiselgi aastal, püüti ka kirjeldataval õpilasi õpetada armastama ja hindama raamatuid. Loeti enam kui eelmistel aastatel. Tähta kestel lugesid kõrg õpilased; iga poiss keskmiselt 19 ja tütarlaps 21 raamatut. Õppeaasta jooksul on raamatuid juurde ostetud 76; seda peaaesjalikult hoolerogu kulul (kr. 59.18 väärtuses). Annetatud on raamatuid 11.

Ka sel aastal oli kolmes vanemas klassis tarvitusel kirjandusvõhuel kuhu õpilased märkisid iga loetud teose autori, nime, tüüpe, peitegelased, meeldivama sisu kohta ja lugemisaja.

Kelipühil korraldati arvult teine õpilastöödenäitus. Vaatamata sellele et iga päev sadas võhma külastas näitust umbes 150 inimest. Esitatud olid kõrg õppeained kokku üle 500 esemega. (Need olid rähivahitud kui parimad õpilastöödest) Näitus pildistati.

27. mail korraldati reoautol ekskursioon Parda orgu ja lõunamaale 2 õpetaja ja 80 õpilase osavõtul. 31. märst kuni 4. juunini oli õpperess 2 viimase klassi õpilastega lõuna-eesline. Sõideti samuti reoautol. Osavõtjaid — 27 õpilast ja kõik õpetajad. Maršut siirdus Pandivere kaudu Tartusse, sealt Otepäele kust tagasi sõideti läbi Alatskivi, Kallaste ja Mustvee kogu. Reis õnnestus väga hästi.

Kokku sõideti üle 400 km ja läiks sõidu-
kuluks kr. 63.75.

Kasvatustöö suhtes koolis võib ka rahul olla. Erilist konfliktit ei lastega ega vanematega ei juhtunud. Läbisaamine oli kõigiti hästi. Kõrvaldati eelmise aasta eeskujul lastevanemate koosolekuid referaatidega.

Seltskonna tööst vätab õpetajaskond aktiivselt osa; tegutsedes samadel aladel kui mõõdukumal aastal. Koolijuhataja valiti kohaliku tuletoorje ühingu juhatusse. Seltsi elus oleks veel mainida üldist loidust. On jäänud nagu kindlaks vaateks et arnuks õpetajaskond peab sel alal midagi tegema. Abi tegutsemiseks on väga harva. See kitsustab meelt. Kui edukalt töötada õpetäö alal, siis sama tahtes seltskonnatöö alal on liig.

Kooli hooldekogu esimeheks on Eduard Treimann, laekuriks A. Kerpna, kirjutajaks A. Viltmann ja lügeteks Liusa Aru ning Jaan Papp. Viimase asemele valiti valla-
valikogude poolt peale uusi vallaomaval. vali-
misi Joosep Reinman, kes aga kui vaba-
dussõja-erakondlane varsti kõrvaldatakse ja
asemele määratakse Joosep Leetsman.
Lüge on ka veel Er. Tamman. Hooldekogu koos-
tas 1934./35. aasta eelarve kr. 1362.75 sum-
ma suuruses kuid kinnitati vaid kr. 796-
suuruses. Vallavalikogude tegi suuri kärpeid.
Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi abiraha puu-
dustkannatajatele oli kr. 98. Sellest hool-
dekoogu andis taetust 26 õpilasele kr. 86.41
suuruses. Sellega siis kaks aastat järgemööda

64
ülejäär. Elumistel aastatel oldi sunnitud aga
nõudma lisakrediite.

Õppenõukogu lastevanemate esindajaks oli
hra Treimbek ja hoolekogu esindajaks pr. L. Oru.

Kavatsusel oli lasta kooli hooned vähelt
vähemalt kuigi eelarnes ei olnud see lõike.
Küll aga ehitati hoovi-majale juure väli-
koda väljakäigukohtadega ja parandati
ning tõrvati suuremal majal katus. Tööde
ettevõtjaks oli Joh. Küli. Kuna aga kar-
tulikelkuri lagi sissekukkus, tuleb keller
tingimata eene sügri ümberhitusele. Oles
vaja kiledest ka sauna-perukööki. Kui aga
koolijuhataja sellest juttu tegi vallavalitsusele
ja volikogule, peeti seda lubamatuse luksuseks.
Küüd on asi sarnane et koolipere peab
saunas käima vuni 2 km kaugusel. Lähemal
vähem korraldumist sauna ei ole. Tulevikus
peab siin tingimata parandust leitama.

Praegune vallavalikogu koosseis on kuidagi
ebasoodus kooli käekäigule. Valimiste käigu
nui ka kohalike vabrikute väljalange-
nuse tõttu vabadussõjalastena kujunes volikogu
koosseis ühekülgses; nüüelt 21 liikmest on
13 valla põhjap. küljest, Varudist. Need aga
siitpoolset vallaosa, peaaegalikult koolide,
hüvangust suurt ei näi hooldat. Päälegi olla
neil muud kurgad nõud, küll vallamaja endi
pool ülevõimuga, küll valla maaala proli-
tamisega (Osa Kalvi vallas). Kuidas olukord
kujuneb, seda näeb tulevikus. Vallavanemaks
on Ed. Treimann. Senine kaudaegne sekretär
J. Kaar lõpetas enda elu enesetapmisega; tema

asetaitjaks on ajutiselt hr. Jungmann. Abi-
sekretäris on nrka prl Muttika.

Rügi - kui ka koalitiiviselt oli koalitsiooni
mitmeti tähelepanuväärne. Pääle põhisea-
dest muutu rahvahäälituse kasvab n.n. vaba-
klassjalaste (vabside) aktiivsus, mis muu-
tus juba lausa varjatud kind sageli ka ava-
lskuse terroris maksab riigikarale. Mure-
likult ja rahutusega pidi iga arusaaja koda-
nik vaatama tulevikku. Oletamist aga
Riigivanema k.t. K. Päte koos kindr. Laido-
neriga likvideerisid teesuguse elamäärase ala-
konna väljakuulutamise kaitseesirukorra ja
vangistades kõrge ülalpool nimet. liikumise
juhid ja tegelased. Riigivanema ja Riigikogu
valimised liigati edasi. End. Riigikogu vali-
tused lõppend; praegu valitseb kabalriigi valit-
sus koos Riigiv. k.t. dekreetide abil.

Haridusministeeriumis õppeaasta alul oli Kõrk,
nüüd N. Kann. Viimane teeb best. hariduse
alal põhjapanemiseks muudatusi. Algkooli
sundust alandatakse senise 16. eluaasta asemel
14. eluaastani, keskkooli poolitakse kaheastmelis-
seks, kumbki 3 aastat (keskkool ja gümnaasium)
Hiljuti muudeti algkoolide seadust sellega et
õpetajaid kinnitab ametisse ministeerium, saamati
vabastab, paigutab ümber ning asendab mitiga.
Millest kasu või kahju teevad käesolevad uuen-
dused, näitab tulevik. Ennustusi ja arvamus-
si on küll erinevaid.

Kooli revideeriti koalitsiooni koalitsiooni
poolt üks kord ja arsti poolt üks kord.

Koostati album, kuhu paigutati kõik seni
koolielust tehtud ülesvõtted. Seda vaata-
takse jätkata tulevikuski.

✓ Oppiaasta lõpul toimusid üleriiklised
testid lõppklassidele kahes aineses. Viimased
olid nendes aineses emakeel ja saksa keel. Testi
tulemused Nõmme algkooli lõpetajate
kohta olid järgmised:

	Emakeeles	Saksa keeles
Maksimum punkte	86,5	83
Minimum	30	43
Mediaan	61,5	65
Ülem kvartiil	74,5	78
Alam " - "	61,4	53,5

Nõmmisel,
25. juulil 1934.

Alfred Wiltmann
Koolijuhataja

1934. / 35. kooliaasta

Koolitöö algas ka sel õppeaastal kahes jaos. Esimesel klassil 17. septembril ja teistel klassidel 1. oktoobril 1934. Õppetöö lõppes 29. mail; nädalite arv 199. Kool ei töötanud 1 päev halva ilma ja pakase tõttu.

Sel aastal töötanud õpetajaskonnale lisaks tuli Tartu seminarist õpetajaamet kandidaat Florida Veskus. Viimane töötas koolis praktikan-dina 12 nädalatünniga, mille eest ta sai tasu õpetajalt nendega kokkuleppel.

Õppeajaga seotud asjaolused ei ilmunud. Kuna ümbruskonna koolis õppetööd segasid mitmed nakkushaigused (punetushaigus, leetrid, särilad jne) oli kooli alguses aruanne, kus ses suhtes rahulikult töötada vähe.

Õpilasi oli koolis 100: I klassis 16, II — 14, III — 15, IV — 23, V — 21, VI — 11.

Õpilased pühendusid aasta jooksul kokku 1097 p. s. o. 10,9 päeva õpilase kohta. Vabandamata pühendusi sel aastal ei olnud. Klassikursuse lõpetanute protsent õpil. üldarvust oli 77,7 poiste ja 90,9 tütarlaste kohta. Teiseks aastaks samasse klassi jäeti 10 poissi ja 5 tütarlast. Kooli lõpetasid kõik 11 õpilast, nendest koolenagu poolt traditsiooniliselt igal aastal noiaetatud auhunnaga Kelli Reuser, Leida Reuser ja Järda Süffler.

Aasta alul osutati kooli juures endiste õpilaste eestvõtte skautide rühm kus üle 20 poissi. Tütarlastest organiseeriti pul Veskuuse algatusel kodutütarde orga-nisatsioon, millel aasta lõpul oli juba

32 lüiget. Need noorte organisatsioonid töötasid aasta kestel väga energiliselt, korraldades igal nädalal mitu koondust, 2 pidu Kabala rahvamojas ja kevadel väljasõite. Kodutütarde Poda jaoskonna vanemars on Leeni Kahuri (Viltmann).

Õpetajas- ja õpilaskonna ühisüritusena oleks võetada veel 2 koolipidu, 1 ennadepäeva aktus ja pidu, vakariigiaastapäeva aktus ja jõulupuu. Pääsilelle õpetajaskond korraldas õpilastele eriti 2 klassilõpmisraa õhtut, muusikapaladega ja seletustega muusikust-heliloojast.

Õppeaamatusid olid samad, mis eelmisel aastal, väljaarvatud kodanikuõpetus, milles võeti tarvitusele J. Parjõgi "Väike kodanik". Klasside õppekursus võeti arvesse ajaks läbi.

Kooliraamatukogu tarvitamine kasvab järjekindlalt. Õppeaasta kestel loeti keskmiselt 21 raamatut ^{iga} õpilase poolt.

Kevadel korraldati I-II kl. õpilastega 2 õpetaja juhtimisel õppekäik üle jõe niigimetsa ja Vokumäele. Mai kuul oli kärsil kooliümbruse kaunistamine, mil puhul istutati kõrvalasuvale Kõnnuise V. Tulitorje ühingu maalale umbes 500 kuusetarvest koosnev pöösastara ja umbes 50 männitaimet. Ka koolikrundi istutati samaliiki puittaimi. Tegutsesid III-VI klassi õpilased metsnik hr. Tauri ja metsarabi hr. Treubuki juhtimisel. Hiljem oli pühendatud ka üks päev metsaistutamiseks Ulvi metsas. Osavõtsid III, IV, V ja VI

klassi õpilased 2 õpetajaga. Kahe keskmise klassi õpilastega sooritati ühepäevane õppereis Kunda ja selle ümbruse. Tutvuti ka kohaliku tsimendivabrikuga. Osavõttis 30 õpilast 2 õpetajaga. Kahe viimase klassi õpilastega, (arvult 28 õpilast), ja 3 õpetajaga korraldati peäle õppetöö lõpu automaatselt Karva ja Karva-Jõesuusse. Siit tõrjus mööda Viirannikut sellega tutvudes.

Kooli hoolikogu koosseis oli järgmine: esimees Ed. Treiman, M. Kaar, Joosep Leetmann ja Ev. Tammann liikmed. A. Kilturann oli kirjatoimetajaks. Õppenõukogu liikmed olid Aug. Reinmann, A. Kõnn, Liisa Oro ja õpetajaskond. Täõ ja labisaamine oli hea.

Taetust jagati puudustkaunatavale õpilastele rohkem kui viimastel aastatel. Arvult: õppeabivõusid kr. 58.12, riidevarustust kr. 21.16 ja jalanõusid kr. 32.15 väärtuses. Peale selle osteti tarvitamiseks õpperaamatuid kr. 35.90 väärtuses. Kokku anti taetust õpilastele 49 juhul kr. 147.33 summa summas.

Kooli uuridesiti aasta jooksul kooliõnuku poolt 2 korda ja kooliarsti poolt 2 korda. Viimaseks oli endise Dr. Kurba lahkumise tõttu Dr. Ibrus-Määr.

Haridusministriks edasi oli N. Kaun. Saanti püsis senine valitsus Riigivanema K. Päsi ja Peaminister K. Eenpaluga eesotsas. Aasta kestel jätkus alutatud rahvuspoliitika. Riielikul algatusel ja taetusel sündisid sarnased suured

70
rahvuslikud üritused kui nimele eestitamis-
tamise, rahvusliku ja raamatuaasta akt-
sioonid. Esmase 6 kuuga eestistasid oma
nimed (perekonnanimed) enam kui 25.000
kodaniku üle riigi. Sama hästi õnnestusid
ka mõlemad teised rahv. aktsioonid. Kooli-
aasta lõppedes nimetatud üritused jätkusid.
Kooli õpetajaskond lõi igal pool sinuga
kaasa. Algataks ja vastavalt aktsioon toim-
konnad ja alid igati tugevad. Muudeti ka
endi vööraparaseid nimed. Alfred Viltmannist
sai Ain Vahuri, Heleene Viltmannist —
Leeni Vahuri, Evald Tammanist — Evald
Tammara.

Kooli rektorus aasta kestel ühe tarviliku
hoone võrra. Ehitati uuesti keller. Mitu
aastat sai seda nõutud, nüüd viimaks saadi
nõukangele. Läks maksma üle 200 krooni.
Veel remonditi põljalokult suurem kooli-
hoone, asetades pooled uued aluspalgid, pa-
randades veelaad, uodri, aknaraamid
ja trepid. Väiksem koolihoone leiti aga
valla ehituskomisjoni poolt olevat jarnases
sersukorras, et üldse enam tasu teha suure-
mat remonti. Vaja alles ehitada hoopis
uus maja.

Kooli asjaajamist ja majanduslikku
käelge revideeris ka valla reovisjoni komisjon
hr. Rokkeniga eesotsas. Kõik leiti olevat
korras.

Kõnnusel,
25. augustil 1935.

Ain Vahuri
koolijuhataja

1935. / 36. kooliaasta.

Õppetöö algas koolis 16. septembril 1935. a. ja lõppes 29. mail 1936. a. tegutsedes seega üldse 195 õppepäeva. Töö reisis pakase ja halva ilma tõttu 2 päeva 17. - 18. veebruarini 1936. a. Õppejõududest sai Evald Tammaru ühe aastalisele palgata puhkusele, et endal edasiõppimist konservatooriumis jätkata. Tema tööd asendas Elvine Tammaru, tema abikaasa. Eelmisel aastal praktikandini töötanud õp. kandidaat Florida Verkus lahkus eelmise õppeaasta lõppedes kuna tal avanes võimalus saada tõispalgalise koha.

Õpilaste arv on vähenenud. I klassis õppis 15, II klassis 17, III klassis 12, IV klassis 15, V klassis 22 ja VI klassis 13 õpilast. Kokku 94 õpilast.

Õpilased puudusid aasta jooksul kokku 1150 päeva, mis teeb iga õpilase kohta välja umbes 12 päeva. Vabandamatuid puudumisi, nagu eelmiselgi õppeaastal, ei olnud. Klassikursuse lõpetanute protsent oli poistel ligi 86 ja tütarlastel ligi 88, mis vähe suurem eelmise aasta omast. Igaaastase traditsioonilise auhuna said järgmised paremad lõpetajad koolis: Ilse Oro, Vanda Kirss ja Valve Kõuakas.

Eelmise aasta eskeujil tegutses ka käesoleval aastal kooli juures skautide ja kodutütarde rühmad. Peeti igal nädalal koondusi, üks pidulik koondus Kabala Rahvamajas ja esineti mitmel avalikul

ning riiklikul aktusel. Korraldati talve-
kestel veel 2 koolipidu, emadepäeva ak-
tus, raamatuaasta juubeliaktus, jõulupuu
ja õpilaste omavaheline kontsent-õhtu.

Keradel korraldati I ja VI õpilastele õppe-
reis autobusel Jägala joale, Piiritale, Tallinna
ja tagasi. Osavõttis 31 õpilast 3 õpetaja juh-
tusel. Samuti ka õppekäik 80 õpilasega ja
3 õpetajaga Ujaste järve kaldale. Kodu-
kaunistamisest võeti osa sellega, et kahe
viimase klassi õpilased ja 2 õpetajat istu-
tasid Kabala Rahvamaja ümber ilupuid
ja eluaeda.

Õpperaamatud olid koolis tarvilisel
samas, mis eelmistel aastatel. Klasside
õppekursus õppeainetes võeti läbi korral-
dult.

Pinduskannatavale õpilasele anti
Haridusministeeriumi poolt taetust kr. 112.80.
Sellest ant. abi 46 juhul kr. 102.63 väärtu-
suses.

Kooli hoolikogus olid: esimees Karla
Toomsa ja liikmed A. Liide Tõevere, Eduard
Tõevere, Joosep Leetmaa ja Elviine Tam-
mari ning A. Vahuri. Õppenõukogu
koosseis oli järgmine: A. Vahuri, Elv. Tam-
mari, L. Vahuri, Joosep Leetmaa ja
A. Nõuakas. Läbisaamine omavahel oli
hea; lahkkelised ei olnud.

Kooli revideeriti õppeaasta jooksul
2 korda. Viimane II j'sk. koolinõuniku
kr. H. Linsi poolt ja 2 korda Viim-
Nõgula jaoskonna arsti Dr. Thres-Määri

poolt. Töö ja kord leiti korras olevat.

Seltskonna tegevusest võttis õpetajaskond elavalt osa. Tä oli kõigi riislikes üritusis nagu nimele-estistamise ja rahvusliku aktiivis, kodukaunistamises, alveulaerastiku sihtkapitaali ja rahvahääletuse seltskondlikes komiteedes tegev. Korraldati avalikke aktuse ja kõnekoosolekuid igal pool üle valla.

Läbisaamine ümbruskonna elanikega oli hea. Tähandlused ja tulid pöördusid.

Kooli ümbruse kaunistamises ja kooli otstarbekas aia asutamises tuli seisak. Seda nimelt sellepärast, et maapinna koosseis on liialt liirakas. Mõõdunud aastal asteti mätta-mulda ja sänikut, kuid kõnesaleval kooliaastal polnud neid kusagilt saada. Maal on juhusel asi, kui õnnestub kusagilt kõrge hanna eest mulda ja laudasõnnikut saada. Küüsis järel istutamata karas ettenähtud viljapund ja põõsad. Õpilastel oli küll oma juurviljad, mida käidi suure läbi kordamööda harimise ja korrasdamise. Tä lilleaed oli enamvähem korras. Ilumme asutamise meie liivasel pinnal osutus aga võimatuks.

Haridusministeeriumi ringkonda kohaselt koostati õppenõukogu poolt kava kolme aasta peale, missuguse aja jooksul tuleb muretseda kõik tarvisminevad ja ettenähtud õppevahendid ja kooli sisse- seaded. Kooliaasta kestel sai sest ka-

vast nii mõndagi täidetud. Hulk õppevahendeid valmistati ise kodusel teel. Selleks koolijuhataja tegi läbi ka 1936. a. suvel Rakveres korraldatud õppevahendite valmistamise kursuse.

Suvel oli suuremaks remondiks uuema koolihoone välisseinte värvimine. Vanema hoone värvimine jäi järgmiseks aastaks.

Arv. Vahur
Koolijuhataja

1936./37. kooliaasta.

Õppetöö algas I klassis 14. ja II kuni VI klassis 24. septembril. Õpilaste kooli ilmumine oli korralik. Õigeks ajaks kooli ei tulnud ainult 3 õpilast I ja II klassis. Üldse alustas õppimist 82 õpilast. Kui jälgida õpilaste arvu koolis viimaste aastate jooksul, siis võib märgata kahanevise tendentsi. Seda peab panema üldise laste arvu vähenemise arvele ümbruskonnas; kuid ka suures määral naabervalla (Rägavere valla) koolivõrgu ümberkorraldamise on olukorda muutnud. Põlula algkool, kus seni oli vaid neli klassi, töötab nüüd kuueklassilisena. Kuna Nõmmise algkooli ruumid on kitsavõitu ja puuduvad mitmed tarvilikud kõrvalruumid nagu riidehoiu-, jalutus-, võimlemis- ja käsitööruumid ning internaat, on

käesoleval aastal töötar õpilaspere arvult paras.

Õpetajad on samad peale Elviine Tammaru, kelle tööd jätkab tema abikaasa Evald Tammaru.

Õppetöö algas ~~juba~~ esimesel päeval kohe kuna oli nii korraldatud, et õpilased said endile õpperaamatud ja õppetarbed juba kohe ilmumisel. Õpperaamatud jäid tarvitusele samad, mis eelmisel aastal.

Kõrvalharrastusena hakkas koolitöötama õpilasorkester õp. Ev. Tammaru juhatusel. Orkester koosneb okariinidest (saripillidest), n.n. klapppillidest, saatepillidest, sooloksülofonist, suurest trummist, väikesest trummist, trianglist ja harmooniumist — kokku üle 20 pilli. Tööd tehti juba esimesel poolaastal nii usinasti, et jõulupeol võidi esineda juba kahe palaga. Pillid muudeti osalt kooli õppetarve-kaupluse ülejäägiga (kr. 41.80 väärtuses), osalt õpilaste oma saemadega. Löökpillid laenati Nõmme Vab. Tuletõrje ühingult. Eelmiste õppeaastate eeskujul töötab koolis ka kodutütarde rühm õp. L. Vahuri ja skautide rühm A. Vahuri juhtimisel.

Esimesel õppeaasta poolal oli ühe lastevanemate koosolek 15. nov. 1936. Koos oli 30 lapservanemat. Peale koolijuhataja poolt antud eelmise kooliaasta ülevaate ja õppe-ning kasvatus tööse punitavate küsimuste arutamist refereeris A. Vahuri keitseharriduse tähtsusest ja rahvuslikust kasvatuses. Õpet. Ev. Tammaru refereeris õpilase

andekuse ja intelligenti küsimust. Referaatidele järgnesid elavad sõnavõttud.

1936./37. kooliaasta hoolikogu koosseis on järgmine: Esimees Ed. Tõevere, laekur Aug. Reinman, kirjatöötaja A. Vahuri ja liikmed Joosep Leetmaa ning Ev. Tammaru; abiesimees on A. Mülmaa. Oppenõukogu kuuluvad peale õpetajaskonna Joosep Leetmaa ja M. Tammekand.

Kooli tähtsam avalik esinemine I poolaastal oli 20. detsembril, mil toimus Kaba-la Rahvamajas kooli pidu ja jõulupuu. Kavas oli kõne koolijuhatajalt, õpilaskoori laul, lavatants, õpilaskerkeste ettekanded, deklamatsioon ja 2 v. Ed. Nukk'i näidend "Pille ja Paul". Lõpuks ilmus jõuluvana kingitustega ning pühitseti jõulupuu. Iga õpilane sai koti maiustustega, mis olid muutsitud hoolikogu summadega. Koolipidu õnnestus nii ettekannetelt kui ka majanduslikult. Külalisi oli ligi 150.

I poolaastal oli kaks revisdeerimist. Ohtsaori kuul käis koolinõunik hr Lõnsi ja 5. detsember saatel muisteerumi haridusnõunik hr. Märt Raud. Vümane on 1902.-03. aastal töötanud Nõunise algkoolis (tolleaegses Ullis-Samma 2 kl. minis. koolis) õpetajana. Ta oli väga huvitatud, ^{et} näha milline näeb välja endine töökoht pärast nii hulka aastaid. Hr. Raud külastas õpetajate tunde 1. ja 2. klassis ja vaatatas mõnd rakendusraamatut.

Õppeaasta II pool:

7. jaanuar. Õppetöö algus koolis peale jõulu vaheajaga. Tuntud kirjaniku Oskar Lutsu 50-aastane sünnipäev. Vastavalt sellele oli ka hommikul toimuv koolitöö ava-aktus juubeli tähe all. Koolijuhataja kõneles juubilarist. Ka emakeele tunnid klassides olid pühendatud Oskar Lutsule ja ta loomingule. Saadeti kirjanikule kiri õnnesoovidega ja tervitustega.

23. jaanuaril. Vallavalitsuselt saabus teade, et H.M. Koolivalitsusel on kavatsus koolis üht klassikomplekti vähendada. Aluseks koolijuhataja 5. nov. 1936. a. ankeetandmete põhjal aval. algk. s. § 22. Vallavalitsus palus lähemaid andmeid ja koolijuhataja arvamust. Koolijuhataja asus koondamise suhtes eitarvale seisukohale ja saatis selgitavad andmed. 1. Koolis õpib praegu 83 õpilast; järjekult § 22. ei saa olla aluseks ühe kl. komplekti kaotamiseks. Päälegi näitavad andmed, et õpilaste arv 1937-38. õppeaastaks tõuseb kuni 90 õpilaseeni.

2. Kooliruumid ei vasta nõuetele praegugi / valgustuspinna suhe pörandapiinnale on väiksem lubatust, klassiruum liig sügav, ventilatsioon halb jne /. Komplektikoosseisude suurendamine laoks veelgi halvemad töötingimused. 3. Koondamise korral kannataks õppetöö.

Koolijuhataja saatis selpool toodud põhjendused ühes õpilaste nimekirjaga 1937./38. õ. kohta vallavalitsusele, kes oma seisukoha,

mis samuti eitar, neile juure lisas ja
H.M. Kaalivalitsusele saatis.

25. ja 30. jaanuaril seisis õppetöö. Pakast
oli 21° – 25° C järgi.

1. veebruar: Hommikul korraldati kars-
kussisuline koosviibimine. Koolijuhataja
kõneles ja selgitas vastavate õppeabinõude
varat alkoholi kahjulikkust. Esines õpilas-
koor ja deklameerijaid. Nädal tagasi
korraldati suurem karaskuse huviohtu Kabala
rahvamajas, kus teger oli ka õpetajaskond.

9. veebruar: Koolikogu koosolek.

23. veebruar: Aktus õpilastele vabariigi 19. aas-
tapäeva puhul. Esinesid õpilased ja õpete-
jad. Ühtlasi kanti raadioteel ette ülekan-
ne, mille sekspühuks oli korraldanud
kooliraadio toimikond. Kõneles haridus-
minister, esines õpilasi Tallinnast ja So-
mest Vaasa linna algkoolist. Lapsi huvitas.

24. veebruar: Aktus laiemale ringile Kabala
Rahvamajas. Laulis õpilaskoor ja Nõmmise
segakoor. Rahvast oli umbes 250 inimest.

25. veebruar: Esmakordselt koolis pühä
Mäeldud rist vabariigi-aastapäeva järel-
pühana. Väga tuisune ilm.

26. veebruar: Ilm nii tuisune ja tar-
mine, et õpilased kooli ei ilmunud. Jär-
jekult õppetöö seisak. Tarnast lume-
rahket ja tuisust ilma ei mäleta ammu-
gi olnud. Järgnevat kahel päeval oli
õpilaskonnas juudumine väga suur, nii
et korralikest tööst midagi välja tul-
nud.

28. veebruar : Õppenõukogu koosolek. Kin -
nitati klassijuhatajate aruanded esimese
semestri kohta. Tutvuti Haridusministeeriumi
ringkirjandega.

8. märtsil : Koolikoolikogu koosolek. Kavas ka
koali õppe- ja kasvatus töö arendamiskava vasta -
valt Hm. Koolivalitsuse korraldusele. Kava
näeb ette kooli arendamise igakülgset tarvi -
likule kõrgusele. On kavatsusel uue kooli -
maja ehitamine, kus leiduksid kõik tarvi -
likud ruumid, mis seni puuduvad või on
puudulikud. Lähirääkides maavalitsuse ar -
hitektiga selgus, et sarnane hoone tuleks
maksma umbes kr. 30.000. Koolipealne ma -
ja kuulaks lammutamisele, kui remonti enam
mitte tasub. Uuem maja vajaks aga ümber -
ehitust sisemiselt, et paigutada sinna kooli -
teenija ja õpetajate korterid. Kuna kooli -
hoolikogu kavarasse võttis nende ehituste ja
korrastuste läbiviimise ajaks hiljemalt 1941.
aasta, vallavalitsus omal koosolekul arvas
aga seda liig varaseks. Kuul hiljemalt
10 lähema aasta jooksul loodeti kõik
valla koolid korrestada. Avaldati ka
arvamist, et Nõmmise koolimaja tuleks
ehitada Kabalasse, kui keskusesse. Siis
tuleks hoone suurem; samuti vastavalt ka
kulusumma.

11. märtsil : Õppenõukogu koosolek. Kavas
õppeaasta kolmanda veerandi eest nõrgalehtede
koostamine. Otsustati saata teateid laste nõrgast
edasi jõudmisest koolitöös 30 lapsevanemale.
Seda ka tehti 13. märtsil.

20. märtsil: Et võimaldada maakoolide õpilastele puhkust ühel alusel. Lõunaõpilastele, ministeerium ühtlustas kevadpühade vaheaja koolides. Seega tänasest kuni pühapäevast algab vaheaeg ja kestab kaks nädalat kuni 5. aprillini.

22. ja 23. märtsil oli Rakveres korraldatud Õpetajate Liidu poolt Virumaa õpetajatepäev. Päevakorra tähtsamaks arutusalaks olid küsimused kooli õppe- ja kasvatustöö arendamiskavadest ja noorsootöö teostamine. Ettekandega neis küsimustes esinesid Hm. Koolivalitusest nõunikud Rand ja Maismaa. Õpetaja seltskondlikutöö koormisest refereeris koolinõunik H. Linsi. Lektor oli varem teema kohta materjali korjannud vastava arkeedi abil Virumaa õpetajaskonnas. Esimese päeva õhtul oli kontsert-aktus Virumaa Õpet. Liidu 20. aastapäeva puhul.

3. aprillil: Õppenõukogu koosolek. Karvas kooli õppe- ja kasvatustöö arendamiskava. Kinnitati ka koolijuhataja poolt koostatud kodukorrad õpetajale, klassijuhatajale, kooliteenijale ja õpilastele. Maksma hakavad need 5. aprillist k.a.

7. aprillil: Haalekogu koosolek. Otsustati korraldada koolipidu 2. mail Kabala Rahvamajas.

12. aprillil: Õppekõik vanemate klasside õpilastega muinaskalvile Kabala as. juures.

2. mail: Koolipidu Kabala rahvamajas. Rahvast oli ruum täis ning ettekanded õnnestusid ootamatult hästi. Eriti said tähelepanu-osalisteks tütarlaste tantsugrupp ja õpilasarkester oma ettekannetega. Arvan, et paremat propagandat koolile

võib teha just koolipidudega kui neid tõesti hästi korraldada. Ka majanduslikult õnnestus see koolipidu. Puhastulu oli kr. 66.72.

6. mail: Nõmmise ja Põlva kodutütarde-vaheline võistluskohtamine Uljaste järve kaldal. Korraldati pallimängu ja mitmesuguste võidujooksude ning mängude võistlusi. Oli väga huvitav päev. Õpilased tutvusid naaberkooli õpilastega, õppisid hindama nende võimeid ja neid võrdlema omadega. Nõmmise kodutütred lahkusid Uljastelt võitjatena omandades 2 võitu 1 viigi ja ainult 1 kaotuse.

9. mail: Emapäev. Päevatahistava akustuse korraldamine jäi nagu endisteltgi aastatel kooli hooleks. Esines õpilaskoor ja orkester ning Nõmmise segakoor; deklamatsioon õpilastelt ja kõne koolijuhatajalt. Publikut oli niipalju kui saal mahutas.

22. mail korraldasime Põlva algkooliga ühise metsapäeva õppekäiguga Põlva metsa (Sae vahtkonda) ja metsakülviga. Seletustega esines abimetsaülem hr. Liivak. Tutvuti ka metsakahjurite tõrjega.

23. mail: Lasteranemate koosolek. V - VI kl. lasteranemad kutsuti kooli, et neile seletada õpilaste edasiõppimise tähtsust, näidati õiget kutsuvaliku teed ning tutvustati kutsukoolide mitmesuguste tüüpidega. Esines koolijuhataja vastava referaadiga. Koosolek oli elav.

28. mail: Püudustkannatavate õpilaste abistamise aruande esitamisel hoolikogule, selgub, et käesoleval õppeaastal on kulutatud abistamiseks vähem kui kunagi varem. Nüükt 9 õpilasele on ostetud õppetarked kr. 32.82 ja jalamõõduid ühele õpilasele kr. 7.75 väärtuses.

Õppetarkete kaupluse bilanss näitab kr. 53.11 suurust ülejääki, mis on veidi väiksem möödunud aastast.

29. mail: Vümanne õppepäev ja ahtus koolis. Kõneles koolijuhataja; esinesid ettekannetega õpilased. Hiljem järgnes tunnistuste kättemõõtmine. Teiseks aastaks samasse klassi jäi 12 õpilast ja suvisele õppeülesandele 9 õpilast. Eeskujulikult lõpetasid kooli kursuse ja autasu-vääriliseks arvati paremuse järjekorras õpilased Ilse Pihlak, Martin Veskimäe ja Karin Toomsoo.

30. mail: Koolilõpetajatepäeva ahtus Sonda. Kokku olid teinud Sonda v. kõigi 6 kl. algkoolide tänavused lõpetajad, vähe teisi õpilasi ja üksikuid lastevanemaid. Esines kõnega maav. esindajana Sonda algk. juhataja, kes ka ülesandis Riigivanema kingina koolile E. Entsüklopeedia. Ettekannetega esinesid lõpetajad. Raadioülekanadena kuulati haridusministri Jacksoni kõnet ja kontserti Tallinnast. Lõpuks oli ühine koosviibimine teelaual.

31. mail: Ekskursioon V-VI klassi õpilastega Tartusse. Osavõtjaid oli 17 õpilast

ja 2 õpetajat; kestvus 3 päeva. Ekskursioon
toimus raudteesõiduga, mille kulud tasus
täielikult kooli hoolekoja. Tartus külas-
tati vabrikuid, muuseumi ja teisi vaatamisväärsusi kohti. Õpilastel palju huvitavat.

3. juunil: Õppenõukogu koosleb. Muuseumi
tuli arutusele uute õpperaamatute tarviku-
selevõtt. Otsustatakse alates järgnevalt õp-
peaastast Sütt-Koppeli „Maateaduse õppe-
raamatu“ asemele võtta A. Partsu „Maateaduse
töö- ja õpperaamat“ algk. I klassis,
ja E. Markuse „Maat. õpperaamat“ II kl. ja
E. Markuse-A. Partsu „Maat. õpperaamat“
III klassis. Ajaloos J. Adamsoni „Eesti aja-
loo“ V ja VI õp. asemele võetakse J. Parijõe
„Möödunud ajad jutustavad“ II ja III. Leela
II ja III asemele — R. Pätri „Lemmiklaulud“
II ja III. Koolinõunikute esineti hiljem ses
asjas lubanõutamisega. Lubati.

Suve hestel korraldati kodutütardele
üleülikult kodukorraldamise võistlus. Ka
Kõnnise rühmast võttis osa 2 õpilast Kelli
Renser ja Alike Tarnu. Nad asutasid kodu
juurde aia ja kaunistasid ning korraldasid
kodumaja ümbreut. Instruktsioon oli
vastav kodutütardele instruktor. K. Renser
tuli Virumaal I kohale ja üleülikult 10.
kohale.

Suvel käisid õpilased järjekindlat vastu-
va kava kohaselt kodumaja juures aiatööl.
Nad harisid ja pidasid korras endi ühised

84
juurvetja peenrad. Korraldati ka kooli-
nimbust. Kooliõu seati täiesti korda. Lilli
kasvatati palju. Teraplane värvi roosi värvi-
ga; õue püstitat: 18 m. kõrgune lipumast. Tehti
nereel valgeks värvitud väravad.

Remontide ajal oleks nõududa prügikasti-va-
lamine tsemendist, mustave kaeru tegemine ja
suuremaja koridori kordaseadmine, mis maja
ehitamisest peale oli aland korraldamata.

Õpilasraamatukogu oli suures arvatud. Raamatuid
anti igal 1. ja 15. kuupäeval.

Käesoleval kooliaastal oli riigipoliitiliselt täht-
said sündmusi. Nõne õunaga riigipoliit: Pärast
Rahvuskogu valimisi (I korda) ja moodustamist (II k.)
Rahvuskogu astus kokku 18. veebruaril 1937. Ta
koostas ja võttis vastu uue põhiseaduse 28. juulil
1937. a. Maksima hakkab see 1. jaanuarist 1938.
Vahepeal juhtis riiki senine Riigivanema k.t. K.
Päts. Riigihoidjana (kuni Presidendi valimiseni)
Peaministri k.t. oli käesoleval ajal K. Eenpalu,
vägeülemajuhataja kindral Laidoner ja haridus-
ministrikes kol. Jackson.

Nõmmel,
15. sept. 1937.

A. Vahur
Koolijuhataja

1937. / 1938. koolivaste.

16. — 20. augustini k.a. toimus undsusena kooli-
elu all koolijuhatajate suvilaager Tondil. Esialgu
pidi kutsutama laagrisse kõik algkooli juhatajad,
kuna aga ruumi-de puudus seda ei lubanud, piir-
diti umbes 500 koolijuhatajaga. Ka kooliinspekto-
rid (end. koolinõunikud) olid laagris. Laager kes-
tis 5 päeva ja korteris olid sõjakoali kasarmud.
Kord oli poolsojaväeline. Kogu pere oli jaotatud
nide kompaniisse ja need omakorda rühmadeks
ja jägudeks. Kompülid ja rühmüblid olid tegelikud
sojaväelased, ohvitserid, peaaegu kõik need, kes tege-
sivad sojaväelise kasvatusiga koolides. Sellepärast
olid nad, nagu arvan, ohvitseride parimik — intelli-
gentsed ja head kasvatajad. Kavast oli rõõmlemist,
rühmarajutusi, tegelikku laagritööd, pedagoogilisi
ja koolielalisi laenguid vast. etteadlasilt ning eri-
harvustusi vastavais ringes. Laagril olus oma
trükitud ja toimetatud ajaleht „Kõrula“.

Laagri vanemaks oli Hll. Kooliv. direktor O. J. Küsel, laagri komandandeks — major M. Haber, Laagri kaisid külas käinud haridusm. kol. Jaakson ja riigivanem J. Päts.

Üldse peab ütlemä, et üritus oli huvitar. Eni-
huviringides töötamise ja õhtused suured lõhke-
õhtud meeldisid.

3. september: Haridusministeeriumi vastaval korraldusel hakatakse enam tähelepanu pöörama koolihoonete korrastamisele ja uute ehitamisele. Ka meil on nii kaugele, et uue aja-koosse koolimaja ehitamine määrati vastava valla-

86
komisjoni ja hiljem maavalitsuse komisjoni poolt
kinnitaks. See peab sündima ehituskava teisel viis-
aastakul (Kogu riigi koolimajade ehitamiskava on
koostatud viiele viisaastakule) Vallamajas oli
sel puhul vallavalitsuse koosolek koolijuhatajate
osavõtul.

12. september: Koolis toimus õpetajate vahetus.
Senine õpetaja Evald Tammara siirdus Püssi
algk. juhatajaks ja tema asemele tuli määrat-
miskorras Tallinna Pedagoogilise ühiskonna lühiajalise
õpetaja - õpetajaametnikand. Boris Künnap.

Koolideinspektorilt H. Lõusilt saabus kinni-
tatult tagasi 1937./38. a. tunnikava. Tunnikavas
on olulisemaid muudatusi, nimelt juures on õppe-
ained: kirjutehnika, klassijuhataja-tund ja ka
III kl. loodusõpetus. Kodulugu on jäädud kesiseks
ainena välja. Käsitatakse seoses teste ainetega.
Tundide pikkus on nüüd 50 minutit. Käesoleval
kooliaastal võtme tunnikavara ka kooliraadio-
tunni, mis toimub igal neljapäeval kell 13.-1340.
Jelmumisel on need õppekavad.

Töö- ja õppeainete jaotus on samuti lüh. viidud
nagu moodunud aastal, s.t. õp. k. B. Künnap
saab samad tegevused, mis olid Evald Tammara'l
13. september: Algas õppetöö I õppeaasta õpilastega.
Hammikul ühine koosviibimine lastevanematega,
kes tulnud lapsi kooli tooma. Ilmus 13 last,
punduvad 4 last.

25. septembril toimus Rakveres koolideinsp.
kutsel õppejõudude koosolek, mõnede küsi-
muste arutamiseks enne täielikku õppe-
töö algust.

27. septembril: õppetöö algus II - VI klasside

1. oktoober: Nimekirja järgi õpib koolis lapsi järgmiselt. I kl. 17 õpilast, II kl. 16 õ., III kl. 14 õ. IV kl. 15 õ. V kl. 9 õ. ja VI kl. 12 õ. Üldse seega koolis 83 õpilast. Õppetöö sai kohe alata esimesest päevast peale kuna raamatud olid varem juba valmis muretsesud ja koolis töötab endiste aastate eskajul õppetarvete kauplus.

Alamud õppeaastal alustab ka tegerust õpilas-orkester B. Kunnapi'i juhatusel. Kuna okariinid ja neid saatvad puhkpillid ei osutu küllalt headeks otsustati ülemisena kuulpillide orkestrile. Kuulpile saavad lapsed hiljemgi veel mängida ja need on ikka musikaalsema võimetega pillid kui okariinid. Õpilastel endil leidub juba kodus mõned mandoliinid ja mandoolad; juurde osteti koolile suur kontrabass ja 2 altmandoliini kr. 94.50 väärtuses.

24. oktoobril toimus koolimajas lastevanemate koosolek. Osavõtjaid on 36 lastevanemat. Koolijuhataja refereeris õppe- ja kasvatistöösse puutuvast küsimusist ja tõi möödunud kooliaasta ülevaate. Esindajaks kooskogusse valiti O. Liis ja L. Oru. Endiselt jäävad vallaesindajriks Ed. Täärne (vallavanem) ja J. Leetmaa. Õppenõukogusse saab lastev. esindajana pr. Krupp. Paalekooli leidis kooli uus üritus, te jagamine õpilaste suure vahetunnil. Lõvetaored õpilased ise kaasa ja magusa tee saavad lapsed koolist. Kooliteenija on nõus tasuta keetna, sellekohu jaogihind odav, ainult 1 sent klaas. Jäavad peaaegu kõik õpilased.

25. okt. Vaheljäänuna olgu nimetatud, et esimesel õppenädalal sept. lõpul revideris kooli

koolide nsp. H. Lõvi, kes leidis kooli olevat häas korras. Pääle raadio tunni, mil ronghäälingus edasi anti koolialguse aktus ühes haridusjuhtide kōnedeaga, esines nsp. Lõvi õpilaste ja õpetajaskonnas es sōnavõetuga mainides väga kiitvalt tehtud tööd koolis. Lõpuks lauldi hümnit.

9. novembril revideeris kooli Viru-Nigula jsk arst Dr. P. Imhof. Õpilaste tervisliku seisundi leidis ta olevat täiesti rahuldava, millele sissekande tegi ka revideerimisviitka. Arvult uut koolimaja ajakohaste kõrvalruumidega on vaja. Samuti uusi õpilaspunkte; need on ebatervislikud.

15. november. Mõeldumist ja eelnevail aastal tantses koolijuuris skautide ükous. Viru-Nigula koolkaste malera sellekohasel ettepanekul ja instr. lõpu. Toome juhtimisel asutati koolijuurde nūude Nigulakoolkaste ükous — Nõmmise haubapere. Rühma vanakotkaks kinnitati Ar. Vahvi ja kotkaks (haubaks) P. Kunnas. Osavõtjad organisatsioonist on esialgu 16 poissi. Koostati I semestri töökava.

28. novembril toimus Kabala rahvamajas kodututardele lõkkeõhtu, mida juhtis õp. L. Vahvi. Oli esimene sellesarnane üritus kohapeal. Publi-
kut palju. Karas nutmesugused stseenid, kuulde- ja vastepõlde, laulu, lavatantsu ja improvisatsioonid raadio ronghääling ülekannetega teatritest alust. Viimane eriti tegi nalja ja aplodeeriti palju.

19. detsember. Üleriiklik koolijuhatajate kokkutulek Tallinnas Estonia kontsertsaalis.

Kõnelega tähtsatel päevapolitika küsimustest ja kasvatusel sihtidest rahvuse ja riigisuse esine-

sid Riigikoidja J. Põts, haridusminister kol. Jaakson, kooliv. direktor V. Althosa ja teised haridustegelased. Osavõtt oli kohuslik.

Õhtul oli Kabala rahvamajas korraldatud kooli koolikogu poolt kooli jõulupidu ja jõulupuu. Vastamata tuisand teele ja külmale oli siiski saakunud rahvast rahuldavalt. Jõulujutluse pidas koolijuhataja. Näidendina lavastati „Jõuluvana vangis“. Lauldi, laanti-ette deklamatsiooni ja lavatantsu. Õpilasarhester esines samuti meelikalt. Lõpuks ilmus jõuluvana kingitustega kõigile õpilastele.

20. detsembril: jõulupüüde korraldamine klassides õpilaste endi initsiatiivil. Ettekanded (reegiarhesteri ettek. v-r kl.) olid õpilaste endi valitud ja õpitud. Korraldati ka jõuluvana ilmu mine kingitustega.

22. Õppetöö lõpp jõuludeks. Õpilastele anti kasitunnistused pooleaasta hinnanangutega.

Käesoleva õppeaasta alul pandi kehtima uued algkooli õppekavad. Need põhinevad senistest, rõhutavad kasvatusliku külje tähtsust koolis. Mõnes õppeaines, nagu matemaatikas, ajaloo jne, on vahendatud kava mahukust. Muudu on muudatused samasugused kui kirjeldatud eespool tunnikava käsitlemisel.

31. detsembril s.o. vanaaasta õöl vastu uutaastat pandi maksma uus põhiseadus. Sel puhul esines vastava uueaasta kõnega raadio kaudu Riigikoidja. Üle maa oli korraldatud sel puhul ühis-kuulamisi.

- 90
7. jaanuaril : Õppetöö algus peale pühi .
8. jaanuaril : Hoolekogu kinnitas omal koosolekul 1938./39. õ. koolide aruande kr. 1552.45 suuruses summas . Suuremad väljasmuutused on ette nähtud õppeabivõude ja uute koolipunkside muutmiseks .
10. jaanuar . Kuna tänava on erakordselt tavaliselt suure lumekatte tõttu, võimaldab hoogne suusaspord . Ka kooli võimlemistunnid on juba mõnda aega toimunud väljas suuskadel . Lähisüüstatud on metsad ja lagedad ümbruskond .
19. jaanuar . Rügikordja kuulutas täna välja Rügikvalifikatsiooni valimised . Need toimuvad 24. ja 25. veebruaril k.a .
22. jaanuar . Haumikaune keskoorilaine oli pühendatud kujurite Jakob Liivi mälestuseks, kes suri 17. skp. Rakveres 79 aastaseks ja maetakse tänna . Kõneles sp. B. Künnap .
4. veebruar . Haridusministeeriumilt saabus Viire Ilv. Haridusosakonna kaudu kr. 20.- taetussumma kooli aia arendamiseks .
13. veebruar . Noorkotkaste ülevõimalised suusavõistlused Rakveres . Ka Nõmmse noorkotkaski oli seal osavõtjaina . Pärva konkurentsi tõttu kohale ei tulnud . Poistele oli see suureks elamuseks .
20. veebruar . Põlula ja Nõmmse noorkotkaste vaheline suusavõistlus Põlulas . Siin oli postel rohkem õnne : nii mõnigi jõudis kohale .
24. veebruaril . Vabariigi 20. aastapäeva aktus Kabala rahvamajas . Korraldajaks kool .
- Elmusel päeval oli omavaheline aktus koolimajas .
1. märts . Nõrgalehtede andmine pühaühikult

edasi jõudnud õpilaste kohta.

10. aprill. Kooli kevadpüüde Kabala rahvama-
jas. Ennes muuseas väga edukalt keelpillide or-
kester (õpilasoorkester). Etendati omamaegse kom-
mööse alk. õpetaja Emma Linde kirjutatud näi-
tendit "Kadunud tüsike". Pöblu õnnestus ka
majanduslikult väga hästi.

22. mai. Kergejõustiku võistlused Põlula ja
Kõnnu noortekaste vahel Kõnnusel. Võistle-
sed olid põnervad ja neid olid jälgimas hulk noo-
ri ümbruskonnast. Üldvõitjaks tulid naaber-kooli
noored, kuni mitmel alal ka esikohi kuulus
Kõnnu noortekastele. Lõpuks oli kodutitarde
poelt korraldatud koolivõimides eine võistlusest
osavõtjatele. Peeti kõned, lauldi ning olid rõõmsad.

~~28.~~ Koolitöö lõpp oli 28. mail.

29. mai. Algkooli lõpetajate päev. Vastava mää-
ruse järgi see võis käesoleval aastal toimuda iga
kooli juures omaette. Kuna ka oli Kõnnusel. Põlula
aktus toimus koolimajas kuhu oli seks puhuks
eriti kutsutud lõpetajate vanemad ja koha-
liku omavalituse ning seltskonna esindajad.
Kuulati raadio kaudu haridusministri A. Jaak-
soni ja H.M. Koolivalituse direktori Altho
päevakohaseid kõnesid ja vastavastuseid ette-
kandeid pealvõna kooliõpilasilt. Kõnelesid
veel koolijuhataja ja vallavanem Ed. Tõevine
ning seltskonna esindaja raadise teenist
J. Podar. Paremaile lõpetajatele tehti kingi.
Itse kooli hoolikogu ja kohalikkude orga-
nisatsioonide poolt. Parim lõpetaja oli Adolf
Kenser Kabalast. Teinud järgnesid Osvald
Kand, Hele Lõmbas ja Erika Nurk.

Aktusele järgnes ühine koosviibimine teelauaga
ja pildistamine.

2., 3. ja 4. juunil. Noorkotkaste rühma ühe
telgilise laager Ujaste järve kaldal. Osa-
võttis 6 poissi vanakotkes st. Vahuri ja Vire
Mv. noorteinstruktor. Õppe-eesmärk telgi
praktika. Laager õnnestus hästi.

9. juulil. Õpet. kand. B. Künnap oli mää-
ratud seni üheks aastaks. Kuid tuli õpetaja
valimine valla valikogu es. Teisi kandidaate
esitatud ei olnud, valiti B. Künnap.

Kooli ajal pühendasid õpilased kõige enam hai-
guse võrast. Iga pühendaja õpilase kohta tuleb
10 päeva. Õpilaste arv, kes klassikursuse lõ-
petasid teab 92% õpil. üldarvust. Samasse
klassi teinud aastaks jäeti 5 poissi ja 5 tütarlast.

Remontidest olgu nimetatud hoovimaja värvi-
mist rootsivärviga. Vana laud, mis seni seisis
kaunis lagununa, lammutati.

Arin Vahuri

Võnnusel,
15. augustil 1938.

Koolijuhataja

1938./39. kooliaasta.

Õppetöö algas sügisel 12. septembril i klas-
siga ja 26. septembril teiste klassidega; lõpi-
pes tegelikult 26. mail 1939. Õppetöö seisis pa-
kase tõttu 19. detsembril ja 11. ning 12. jaanuaril.
Nüüsis tegelikke õppepäevi oli 189. Kool töötas
nagu senigi 6 klassilisena 3 komplektis.

Õpilasi oli koolis järgmiselt:

I kl.	II kl.	III kl.	IV kl.	V kl.	VI kl.	Kokku
10	14	18	14	18	8	82

Piin pole arvestatud õpilastega, kes õppeaasta
jooksul koolist mitmesugustel põhjustel lahku-
nud. Neid oli 6 õpilast.

Koolis õpetasid järgmised õpetajad: Ain Va-
hvi juhatajana ja Leeni Vahvi ning Boris
Künnap õpetajatena. Õppenõukokku kuu-
lusid peale õpetajaskonna Joosep Leetmaa
ja August Reinumaa. Koolihooldekogu koos-
reis oli järgmine: Ed. Tõevere – esimees, A. Tam-
järv – kassapidaja, A. Vahvi – kirjatoimetaja
ja liikmed Boris Künnap ja Johannes Ves-
kus. Neist valdaesindajad olid Ed. Tõevere
ja Joosep Leetmaa. Kui aga 1. aprillist 1939.
vallapiiride muutmise tagajärjel keolipiirkond
sai Rägavere valla territooriumiga liidetud,
määrati Rägavere vallavalitsuse poolt val-
la esindajaks August Reinumaa ja Joosep
Leetmaa kiinnitati edasi samale kohale.

Õppe- ja kasvatus tööst.

Õppetöö jaotus õpetajate vahel oli samane kui
eelmisel aastal. Kooliorkestrit juhatais õpet.

94
B. Künnap, kooli õpetarvete kauplust A. Vahuri, raamatukogude hoidlaja oli L. Vahuri. Noorsooorganisatsioonidega tegelesid kõik õpetajad.

Õppeaamastud alid endised peale eesti keele lugemike ja matemaatika ülesannete kogude V-VI klassis. Keisõppeainest võeti tarvitusele muus-teeruumi poolt koostatud standardõpikud.

Tähtsana oli nii koostatud, et V-VI klassis mõlemad klassid õppisid mateaduses, usuope-tuses ja loodusõpetuses VI õppeaasta kava alu-sel. Õppekava kõrgsainest täiendati.

Õpilased olumud sügisel kooli korralikult, samu-ti ei lahkunud keegi enne õppetegevuse lõppu. Puudumisi oli üldse 939 päeva, mis teeb iga õpi-lase kohta umbes 10 päeva. Haiguspäevi oli 740, tähtsam nakkushaigus käesoleval õppeaastal oli kõrva näärme põletik (mumps). Õppetöö rüski ei katkenud.

Õpilaste edasijõudmine oli rahuldav. Süiski teis-eks aastaks samasse klassi jäeti 1 poiss ja 8 tütar-last, mis teeb kogu õpilaskonnast umbes 10%. Koolikursuse lõpetasid 8 õpilast.

Õppeaastal oli: 2 koolipidu lastenäidenditega ja ettekannetega õpilastelt; jõuluõhtu jõulu-puuga ja jõuluvannaga; vahariigiaastapäeva ja emadepäeva aktused ja koolilõpetajatepäeva aktus. Peale viimase ürituse toimusid kõik elmused Kabala rahvamaja ruumes, nagu elmuselgi aastatel. Kooliruumid on väga väikesed ja ei võimalda suuremat rahva-kogumist.

Ka käesoleval õppeaastal oli koolis või-

maldatud kooliraadrosaadete kuulamine. Ekakursione oli üks. See toimus Narva ja Narva-Jõesuhte kodumaa tundmaõppimise eesmärgiga. Osavõtjaid oli 17 õpilast V ja VI klassist ühes 2 õpetajaga. Reisisukulud kandis suuremalt osalt koolihoolekogu.

Juba teist aastat toimus metsaäärade puhul metsaistutamine koolipere poolt ümbruskonna talumaaadele. Möödunud kevadel istutati õpilaste poolt 13.000 tärne, tänasu aga 15.000. Kuna kooliümbruses on palju nõmmemaid, mis vilja ei kanna, siis metsaistutamine neile on ainsus sobivam kasutamise viis. See üritus kooli poolt on talupidajate poolt leidnud sooja poolehoidu.

Noori Kotkaid oli koolis 19 püssi õpilaste hulgast ja 1 välgaspoolt kooli. Kodutütred oli koolist 19 ja välgaspoolt 6. Organiseeritud protsent kooliõpilastest oli üle 41, mis polegi väike. Haridusministeeriumilt saadi tasuta 20 krooni, NK.K. Pada jaoskonnalt 10. kr. Nende summadega aidati koolile osta laagrile.

Noorte Kotkaste rühm korraldas talvel peaaegu igal nädalal 2 salgakoondust, peeti omavahelisi male- ja koroonavõistlusi, võeti osa Vire Malera kevadisest propaganda teatesõidust ratsastel, korraldati 2 päevane rühma äppelanger Ugas-ki järve ääres. Rühma vanemast paarist organiseeriti laskuring hr. Kinnapa juh-
timisel. Ring võttis osa ka malera koroonavõistlustest. Kodutütarde rühm korraldas oma 3 salgaga samuti organiseeritud koondusi. Sooritati rida järgukatsed ja

erikatsleid. Osa liikmeid võtsid osa rahva-
tantsude kursusest Kubelas. 2 kodutütart
oppositsiooni juhtide koolis Rakveres. 8 kodutütart
ühes rühmavanemaga tegid kaasa Viru Pung-
konna laagri Pütya rannal.

Õppeaasta kestel anti toetust 18 püüdnudkanna-
tavale õpilasele kokku kr. 37.50 väärtuses.

Käesoleval õppeaastal toimus esimest korda
ministeeriumi algatusel kooliõnne aktsioon.

Koolideinspektori korraldusel toimus ka Pääs-
vallas õpetajate, naisorganisatsioonide ja valla-
esindajate vaheline nõupidamine kooliõnne
küsimuse arutamiseks. Seal kokkutulekul
refereeris kooliõnne tähtsusest A. Vahuri.

Sellele ülevallalisele koosolekule järgnesid
iga kooli juures lastevanemate ja koolikogu
koosolekud. Igas koolis lahenes õpilaste
teitlustamise küsimus muudugi olude koha-
selt. Nõmmse algkoolis toimub einetamine
koolis järgmistel alustel: kuivtoitu ja piima
võtavad lapsed kodust ise kaasa, kus juures
see erine on kaastatud võimalikult v.n. oslo-
sone alusel. Piima püüdumisel võib jooksiks
kaasa võtta kohvi, mag'ateid või mag'amaid.
Einetamine on kõrgile sunduslik; ~~v.a~~ kon-
trollivad suurel vahetunnil klassijuhatajad.
Kellel pole võimalik piima ega ka muud veet-
likku kaasa võtta, sellele võimaldatakse kooli-
poolt tasuta teed. Tulevikus kavatses kooli-
kogu anda õpilastele toordidena porgandeid
ja kaale; muidegi ajal, millega õpilastel need
kodus otsas (kõrval).

Kooli revideriti kooliaasta jooksul:

koolide inspektori hr. H. Liisi poolt 1 kord,
kooliarsti Dr. Imhofi poolt 1 kord, Pada
valla revisjoni komisjoni ja Rägavere valla
tulekaitse komisjoni poolt 1 kord.

Kooli majanduslik hülg.

Alates 1. aprillist 1939. on Nõmmise algkooli
ülalpidajaks Rägavere valla omavalitsus.

Uude valda üleminekul oli koolil vallasvara
üleandmise akti järgi järgmiselt (vt. Kaustm. 4):
inventari kr. 1042.25, õppeabinõusid kr. 1736.20,
õpet. raamatukogu raamatuid kr. 1295.38 ja õpi-
laste raamatuk. raamatuid kr. 736.05 väärtuses

Suurematest remontidest oleks nimetada uue-
male majale plekkkatuse tegemine. Suure-
male klassile ja koridorile said uued poran-
dad. Kõik on klaasimööbli asendamine uue-
ma ja tervisnõuetele vastavamaga.

Rägavere vallamajas toimus vastav nõupi-
damine kooli ringkondade kindlaksmäärami-
seks. Nõmmise algkooli ringkond laienes
endisest sellega, et juurde tulid Põtri küla,
Ulvi as. ja Kõrma k. osaliselt ning Rikkla
küla

Nõmmisel,
30. juulil 1939.

A. Vahur
Koolijuhataja

1939./40. kooliaasta.

Õppetöö algas sügisel 11. septembril I klassis ja 25. septembril teistes klassides, lõppes tegelikult 24. mail 1940. Õppetöö seisis erakorralise pakase tõttu (kuni -39°C) 15 päeva, nimelt 9, 15-20 jaan.; 2, 3, 8-10, 15, 19 ja 20. veebruaril. Tegelikke õppepäevi oli 177. Kool töötas nagu seni 6 klassiga 3 komplektis. Õpilasi oli aasta lõpul I kl. - 14; II kl. - 10; III kl. - 16; IV kl. 20; V kl. - 16 ja VI kl. 12 õpilast, kokku 88 õpilast. Lahkusid õppeaasta jooksul 4 õpilast vanemate elukoha muutuse tõttu.

Kooli õpetajaskonnas oli muudatusi. Koolijuhataja kohuseid täitis õpetaja Leeni Vahuri, kuna senine juhataja Ain Vahuri võttis omale aastaks puhkuse edasiõppimise otstarbel. 1. oktoobrist puhkust saanud õpetajat B. Künnapit asendas 2 nädalat tagavana - õpetaja P. Rootalu, 1 nädala õpetaja M. Tali, ja alates 13. oktoobrist Boris Aspere, kes on määratud B. Künnapit asetäitjaks kooliaasta lõpuni. B. Künnap kasutab oma puhkust edasiõppimiseks. Kolmanda õpetajana töötas koolis Erika Perem, määratud 1. aug. 1940.

Kooli õppenõukokku kuulusid lastevanemate esindajana H. Lamm ja hoolekogu esindajana A. Reinumaa. Kooli hoolekokku kuulusid valdusomavalitsuse esindajana August Reinumaa ja August Lamm, lastevanemate esindajana J. Kukkur ja J. Akkerberg. Hoolekogu esimees on A. Reinumaa, esimehe abi Akkerberg, kassahoidja E. Kukkur ja kirjaliktoimetaja B. Aspere, kes on õpetajaskonnas esindajaks hoolekogus.

Õppe- ja kasvatusloost.

I-II klassi juhatas õp. E. Perem, III-IV klassi L. Vahuri ja V-VI klassi B. Aspere. Raamatukogude hooldaja oli

50
99
E. Perem, õpilaskorraldaja juhatas L. Nahuri. Õppekaupluse juht oli B. Aspere. Noorsooorganisatsioonide tööst võtsid osa kõik õpetajad.

Õppeaamatus olid endised. Õppekava suudeti, vaatamata külma tõttu tekkinud õppetöö takistustele, edukalt täita.

Õpilased ilmusid sügisel korralikult kooli ja sisenenud ka õppetöö lõpu puhul varem lahkumisi koolist. Puudumispäevade arv oli 937. Viti suurendas puudumisi nooremajaklassis suur külma. Puudumispäevade keskmine arv õpilase kohta oli 10.

Koolikursuse lõpetasid 12 õpilast. Neist soovivad siirduda 3 õpilast kaubanduskeskkooli Hiljem, vastava vanusemäära saavutanud, soovivad kutsekoolidesse astuda 7 õpilast, kuna 2 õpilast siirduvad ametit õppima.

Teiseks aastaks samasse klassi jäid 7 õpilast, õpilaste üldarvust 8%.

Õppeaastal olid: 1 koolipidu näidendi ja muude ettekannetega õpilastelt, rahariigi aastapäeva ja emadepäeva aktused. Ekskursioon korraldati Tartesse linna vaatamisväärsustega tutvumise eesmärgiga. Osavõtsid kõik V-VI klassi õpilased, arvu 28 ja õpetajast E. Perem ja L. Nahuri. Lõidukulud tasus suuremalt osalt koolihoolekogu, määrates selleks otstarbeks kr. 81.-

Elmiste aastate eeskujul käisid V-VI klassi õpilased ümbruskonna taluperemeestele abiks metsa istutamisel. Sel puhul istutati k. Kõmmikule 3000 okaspuutaime.

Noorte Kotkaste Kõmmise rühma kuulus 15 poissi koolist ja 6 väljaspool kooli. Kodututvaid oli koolist 20 ja väljaspool kooli 5.

Noorte Kotkaste rühm pidas koostusi 2 salgaga järgukatsete ettevalmistamiseks, võeti osa Viru-Maleva propagandatekstisidust seuskadel. Rühma juures töötab laskurühm. Rühma juhtis õp. B. Aspere.

Kodututarde rühm töötas õpet. E. Peremi ja B. Aspere L. Vahuri juhtimisel. Valmistuti koostuistel järgukatsetele. Korraldati kooliõuel noorte-laager laagriksuste ühendamiseks ja ettevalmistuseks suvel kavatsitava laagriksile koos naaberrühmaga.

Õppeaasta jooksul teetati 21 õpilast, neist 16 õpil. said õpperuamatuud, õppevahendeid 9, tasuta leed 21, tasuta sõileid 9 õpilast. Teetust anti kr. 67. 19 väärtuses. Haridusministeeriumilt saadi selleks kr. 41. - Rägavere vallavalitsuselt kr. 15. -

Kooli revideriti koolideinspektori H. Linsi poolt 2 korda, jäsekonnaarsti dr. Imhofi poolt 1 kord, Rägavere valla tulekaitsekomisjoni poolt 1 kord. Nõmmisel,

1. aug. 1940.

Leeni Vahuri
koolijuhataja

1940./41. kooliaasta.

Õppetöö algas 16. septembril 1 klassiga ja 25. sept. teiste klassidega. Tegelikult koolitöö lõppes 7. juunil 1941. a. Õppetööpäevi oli üldse 189. Õpitasi oli õppetöö algul 87, lõpul 79.

Õpetajaskonnas oli muudatusi. Endine juhataja Aru Vahuri siirdus Teetust tagasi oma kohale, õpetaja kohale jäi tagasi Leeni Vahuri. Õpetaja B. Aspere vabanes kohalt ja läks Rakvere tagasi. Õpetajaks kuna õp. E. Perem asus Kadriina algk. tööle. Teiseks õpetajaks määrati Arnold Linn.

Korraldati 23. det. kooli, jõulupuu õpilaste ette-
kannetega. Jõulupuu juures teatas õp. F. Veskus,
et ta abiellumise tõttu 1. jaan. 1942 lahkub koo-
li tööst. Õpilastel ja koolijuhatajal oli kahju
hea õpetajast.

1942. aasta alul määrati õpet. kt., juhataja ette-
panekul, prl. Vanda Kirs V. Kabalast ja laulu-
tunnijuhataks Landa Hansar V. Kabalast. Õpetaja
kt. V. Kirs vältis omale samad tunnid, mis
olid olnud F. Veskusel, määratledes laulu-
tunnid.

Aasta jooksul seisis koolitöös viibinud koolimaja
remondi, ja dispteeri, tõttu kokku 21 päeva.
Kooliaastal oli 728 tööpäeva. Koolitööd revideri-
ris inspektor H. Rajamaa 5. märtsil, pidades rahu-
le koolitöö ja korraga.

Kooliast dr. A. Tarsi vaatas 10. aprillil läbi õpi-
laste tervisliku seisukorra ja leidis, et see üld-
seisukorraldus oli rahuldav. Koolis käidi võrdlemisi
korralikult sellepärast vaatamata, et ligi kolm
kuud oli pakast -20 - 38 R° ja püüdnud korra-
likud, alanud kuni ka riided. Koolitöö lõppe-
pidus ku. aktuse, ja eriad päevaga 16. mail 1942. a.
Kooli lõpetasid kõik 20 lõpuklassi õpilast.

10. sept. 1942.

1942./43. kooliaasta.

Ka sellel aastal tuli töötada sõjavarustuste tähe all. Koolijuhatajaks kinnitati uuesti eelmise aasta juhataja Arnold Lier, õpetajaks õp. kt. Vanda Kirs ja lauluturniirideks Landa Hansar. Surevaksajal vallavalitsus mingisuguseid suuremaid parandusteid ei teinud koolimajadele ega õpetajate kontorites naelte, ja teiste materjalide puuduse tõttu.

Kuna õpilaste arv üle 80 ei tõusnud, jäi kool 6-kl. kahekomplektiliseks algkooliks. I, II, ja III kl. moodustasid ühe, ja IV, V, VI kl. teise komplekti.

Koolitöö algas 12. oktoobril palve ja ahtusega ning kestis 8. maini kokku 161 õppepäeva.

Koolitöö oli ühepäevane reieks 25. jaanuaril, mil külma - 30°C.

Õpilasi oli I kl. 8; II kl. 16; III kl. 9; IV kl. 11; V kl. 14; VI kl. 14 õpilast, kokku 72 õpilast.

Jalamõõde puudusel ja niist kehuse tõttu ei käinud koolis 10 õpilast ning selle tõttu oli aasta lõpul puudunud päevade hulk 3270 päeva. Samast suurt puudunud päevade hulka pole koolis

varemalt olnud. Vald ei olnud võimaline õpilastele
jalatsite muretsamiseks. Kehvemale õpilastele anti
valla ja maavalitsuse poolt kokku 100 Rm. 80 penni. Selle
summa eest osteti õpilastele õpikuid, ja anti õppetarbeid.
Õppeained olid õpetajate vahel järgmiselt jagatud:
kooli, uh. A. Lür õpetas: eestikeelt I, II, III, IV, V, ja VI kl.; saksa
keelt III kl.; usuõpetust I, II, III, IV, V, ja VI kl.; loodusõpetust
IV, V, ja VI kl.; ajalugu IV, V, ja VI kl.; maateadust IV, V, ja VI kl.;
võimlemist ja käsitööd IV, V, ja VI kl. kokku 30 tundi
nädalas.

Õpetaja kt. Vanda Kirs õpetas: matemaatikat I - VI kl.;
saksa keelt IV, V, ja VI kl.; kodulugu III kl. 2 t.; võimle-
mist I - VI kl.; tööõpetus I - III kl. ja IV - VI kl. tütarlaste-
le ja võimlemine I - III, ja IV - VI kl. tütarlastele - kokku
28 nädala tundi.

Õpetaja kt. Landa Hansar õpetas: laulmist I - VI kl.
kokku 4 tundi nädalas.

Kooli Hoolikogus olid Rägavere valla poolt August
Lamm - Aarlast ja August Reinumaa - Nõmmiselt.
Laste vanemate koosoleku poolt 29. nov. 1946. a.
valiti Hoolikokku Liisa Ore Nõmmiselt ja Alide Rei-
numaa Aarlast; Oppenõu kokku valiti August Lamm.
Hoolikogu koosolekutest võeti korraldust o.s.s.
Lubatud õppetarbeid sa- kool kätte vaeralt 50%
ja mitmed õpikud nagu lugemiskud V, ja VI kl.
saksa keele õpik V, ja VI kl. ja id üldse raamatid; ka
ajaloo raamatud saadi alles teise veerandast a-
lopusl. Tuli õpetada vanade õpikute, järele.

Koolis olid tarvitusel järgmised õpperaamatud:
eesti keeles: IV kl. "Emakeele lugemik" Rajamäe; V kl. ja
VI kl. "Eesti keele lug." E. Ambur ja "Emakeele õpikud" F.
Puu, app 4 - 6 kl.; Ajaloo IV - VI "Ajalugu" J. Pari, õpet, ja
t.; maateadus IV - VI Pütt - Koppel; loodusteadus: Väike

loodus-õber" Lang-Paris j. t.; matemaatika IV - VI kl.
 Väike matemaatika "Kasvand-Lang; usuõpetus Luur-
 Grünberg, Pühilugusid ja Riikulugu- usuõpetus IV, V ja VI
 kl.; laulmises "Lühimik laulikud" IV - VI kl.

Esimeses kl. komplektis olid tarvitusel järgmised
 õpikud: eesti keele "Haritaja" I, II V. Tamman, ja
III kl. H. Rajamaa "Emakeele lugemik" ja emakeele
 õpikud I - III kl. F. Pusepp; matemaatika I, ja II
 Elavdarrud "Kallak-Araste, III - VI Väike matemaatik"
 Kasvand Lang; saksa keel "Kreutzberg Jaanvark
I osa ja IV - VI E. Neumann "Mein deutsches Buch"; usuõpe-
 tuses Luur-Grünberg "Usuõpetus algk." I - IV ja III - VI kl.; laul-
 mines "Lühimik laulik" I - III R. Pits.

Kooli jõulupuu korraldati 23. det. 1942 laulude,
 dekl. tantude, ja proisi võimlemisega.

Kooli külastas k-ra inspektor H. Rajamaa läbisõidul
 9. det. ja revideeris 19. aprillil õppetööd terve päeva
 jäädes rahule kooli korra ja õppetööga.

Kooliarst Dr. A. Tari külastas kooli 13. veebr. 1943. a.
 ja vaatas läbi kõik koolis olnud õpilased, ja leidis,
 et õpilaste tervisline seisukord on rahuldav, maha-
 arvatud üksikud õpilased, kellel oli kõrgenenud
 ihuroogus; puhtus oli enamikul õpilastel hea.
 Talvel kogusid õpilased tekstiil-piirdmeid, ja
 tulid Rõõvere vallas esimesele kohale saades isik-
 lisi ja üldpreemiaid: riideid, mätse, j. t. esemeid.

Suvel kogusid õpilased arstirohtusi IV - VI kl. kes-
 miselt 2,6 kg õpilase kohta. Kõik õpilased 12-17
 eluaastani olid ka suvel abi; töötamisajast vna
 vanemate ja ka vönnaste juures.

5. mail käis terve kool Ulvi-Põlula metsas metsa
 istutamal. Päeva jooksul istutasid õpilased
 3000 noort männi naismihule kasvatada.

Koolitöö lõpetati piduliku aktusega, kus au-
lati vanemad nagu varemadel aastatel emade
päeval. Pidulik lõppaktus oli 8. mail 1943. a. vane-
matel ja kutsutud külalistel. Sellele vastamaks,
et püüdnud osa õpikuid ja oli vähe saada õpetarb.,
tehti õppetöö laste poolt aarta läbi suure rünn-
ga kooliga. Läbisaamine õp. laste ja nende vanema-
tega oli koolis väga hea. II. kooli lõpetajast läksid
võistlus eksamitega 2 õpilast Tallinna gümna. ja 3 õpil.
Rakvere gümnaasiumidesse.

Nõmmisel,

1. sept. 1943.

A. Lüt.
Koolijuhataja

1943/44. kooliaasta.

See kooliaasta kujunes edasikestva õpetatolu
veel rahemaks kui eelmised kogu Eestis ja
ka Nõmmise algkoolis.

Koolijuhatajaks oli Arnold Lüt ja õpetaja-
kt. Vanda Kirs.

Suvevake ajal kooliruumides ega õpetajate
korterites mingisuguseid remonttöid ei teh-
tud raudmaterjali puudusel.

Et õpilaste arv üle 80 ei tõusnud oli ka sel
õppeaastal kool 6-kl. ja kahekomplekti-
line. I, II, ja III kl. moodustasid esimese, ja IV, V
ja VI kl. teise komplekti.

Koolitöö algas 18. okt. 1943. a. ja kestis 25. mär-
t. 1944. a. kokku 121-päeva.

Kooliruumide sõjavägi ei tarvitunud ja selle
tõttu võidi töid teha reguleeritud.

Õpilasi oli I kl. 12; II kl. 12; III - 9; IV - 13;
V kl. - 11; VI kl. - 15; kokku 72 õpilast.

Jalanõude puudusel ja riietus-kehvuse tõttu

106
li käinud 12 õpilast koolis. Üksikute
õpilaste pöördumine oli suur, just, alanõude
pöördusel. Vald ei suutnud alanõusid
enamusele muretseda, maha arvatud üksik-
kud õpilased. Paljud Kabala õpilased
vegi 11 kl. käisid koolis läbi aasta riidest
ja mõrist pühastatud tühvites.

Kehvemat õpilastel anti Hoolikogu kanda
valla ja maavalitsuse poolt 106 Rm. toetust.
Toetus anti õpilastele õppeaastatult, ja
õpetarvust näol.

Õppeained olid õpetajate vahel järgmiselt
jaotatud: koolijuhataja A. Lühil-est, keel
10, 11, ja 12 kl., usu-õpetus I-12 kl., ajalugu 10, 11, ja 12 kl.,
loodus-õpetus 10-12 kl., matemaatika 10-12 kl., käsitöö
I-12 ja poisile 10-12 kl. joonistamine I-12 kl.,
laulmine I-12 kl. ja võimlemine 10-12 kl. - kokku
30 tundi nädalas; Õpetaja k.t. U. Kirsil-
anti keel I-12 kl., saksa keel 11-12 kl., mate-
maatika I-12 kl., käsitöö 10-12 kl., võimlemine
I-12 kl., tütarlastele 10-12 kl., kodulugu 11 kl.
- kokku 33 tundi nädalas.

Kooli Hoolikogus olid: valla poolt Aug.
Lambas ja Aug. Peimurmaa - esimene Aarlast,
teine Nõmmisest. Lastevanemate koolileku
poolt valitud 23. jaan 1944. a. E. Tammaro ja
P. Ersten ja õppenõukogus K. Nõmmik; kooli
oli õppen. teema kand. H. Omm, kuna K. Nõmmik
sõjaväkke sõrdes.

Õppeaastatult ja tühvite sa: keel Tapal
K. Tapu raamatukauplusest ligi 70% kätte.
Ba raamatuid nagu ajalugu 11 kl. ja üldse
raamat. Tuli õpetada vana eelmise aasta üksik.

õpikute abil. Koolis olid haritudel samad
õppeaastad kui 1942/43. õpp. aastal, maha arvatud
sertikeelne I, II kl., kus oli võimalik võtta
haritudel g. Reial "Enakelu lugemik" I, II
õpp. aasta ja I-II kl. Juh. Kallaku "Aabit", "Enakelu
lugemik" II osa; masteaduse võeti haritudel Aabit,
E. Anant raamatud.

Kooli jõulupuu korraldati 23. detr. algusega kell
15,00. Ettekanneteks olid koorilaulud, dekl.
võimlemised ja laste tantsud. Jõulupuu ol-ke
jõuluvana, kes andis Koolikogu liikmetele
valmis tehtud maiustusi.

Häna inspektor H. Rajamaa ametlikult kooli ei
külastanud, vaid korraldajatega läbisõidul.
Kooli arst koolis ei käinud õppeaasta jooksul.
Lapsed korjasid suvel astrobotid ja ümbrohtu.
Käidi üks kord nädalas koolis, kus võeti läbi
pea igast ainet teatavaid küsimusi, peamiselt
ametlikult praktiliselt.

Metsa istutamisel kevadel ei käidud, kuna
koolitöö varemalt lõppes ja lapsed töle lähid.
Tõja olemise ja nõrkusele vaatamata töötasid
lapsed suure hoo ja innuga saavutades häid
tegevusi. Lähisõimine lastevanematega ja laste
ga oli koolil väga hea. Ei tulnud kellelgi
õpilasel elukombeid (käitumist) alandada.
Kooli lõpetas (vkl) 72 õpilast 7 tüdrukut ja 5 poissi.
Koolitöö lõpetati piduliku ahelaaga 25. märtsil
1944. a., kus laste poolt ette kantud koorilaulud, dekl.
ning rahvatantsu ja võimlemisi. Lõpetajad korral-
dasid ühise teelaua õpetajate, Koolikogu liikrite
ja oma vanematega.

Nõmmeis, A. sept. 1944.

A. Liiv
Koolijuhataja

56
108

1944/45. õppeaasta.

Õppetöö 1944/45. õppeaastal toimus ebasoodsais töötingimustes. Aastaid kestnud sõda fašistliku Suksamaaga viimase sügava pitsati ka Nõmmisele. Kõikjal on näha sõja laastavat mõju. Isiklikult raskesti kannatada sai Nõmmise koolimaja 1941. a. lahingitegevuses. Koolimaja vajab põhjalikku ^{remonti}, mida veel senini pole suudetud teostada vajaliku materjali puudusel, sest käesoleva aasta oli ikkagi veel edasikõrge sõja aasta, olguvi et üll aastal Suksamaa ja tema liitlase Jaapani üle sõid arvutati, neid lõplikult purustati ja rahu sõlmiti.

Endine koolijuhataja A. Tiiv põgenes ühes sakslastega jättes koolimaja ja koolivaranduse rüüvetat, mille tõttu palju vältimatlikke õppeabinõusid kaduma läks ja sõjaväe poolt ära rikutigi ning laiali kanti.

Õppetöö algas 1. novembril ja lõppes 18. juunil. Kõik puudusel seisis õppetöö 10 päeva. Tegelikke tööpäevi oli 149. Kool töötas kuue klassiga kolmes komplektis.

Õpilasi oli I kl. - 11, neist 4 tütarl. ja 7 poissi; II kl. - 11, neist 7 tüdr. ja 4 p.; III - 13, neist 4 tüdr. ja 9 p. IV kl - 16, " 7 " - 9 p. V kl - 10 " 8 " - 2. VI " - 8, " 4 " - 4. Üldse oli 69 õpilast - 35 poissi ja 34 tüdrukut.

Uueks koolijuhatajaks määrati Virumaa Täitevkomitee Haridusosakonna poolt Summa, Emilie, õpetajateks Orru, Hārda ja Kirs, Vanda.

Kooli õppenõukokku kuulusid - lastevanemate esindaja Lillipea, Linda ja koolikogu esindaja Reimann, Emilie.

Lastevanemate komiteesse kuulusid - Reinumaa, August; Nõmmik, Karl; Kroos, Eduard ja Reimann,

Emili. Lastevanemate komitee esimeheks oli Gross, Eduard, kassapidajaks Reimmaa, August, sekretäriks õpetaja Orro, Hārda ja esimehe abiks Nõmmik, Karl.

I-II kl. juhataja õpetaja Hārda Orro; III-IV kl. õp. Vanda Kiis; V-VI kl. koolijuhataja Emili Summa.

Raamatukogu juhatajaks oli õpet. Hārda Orro. Koolis töötas pionieride organisatsioonis, kuhu olid koondatud kogu kooli parimad õpilased, arvult 25. Organisatsiooni juhiks oli õpetaja H. Orro.

Koolis töötas ka kehakultuuri kollektiiv, millesse kuulus 18 õpilast - V-VI kl. õpilased, mida juhtis koolijuhataja Summa, Emili.

Õppeained olid õpetajale vahel järjekorras jaotatud: koolijuhataja E. Summa õpetas - eesti, vene- ja saksa keelt, loodusõpetust V-VI kl., võimlemist III-VI kl. poistele, joonistamist I-II kl.;

õpetaja N. Kiis - eesti keelt III-IV kl., maateadust III-VI kl., loodusõpetust III-IV kl., ajalugu - IV-VI kl., joonistamist III-VI kl., tööõpetust poistele I-VI kl., matemaatika III-IV kl., võiml. III-VI kl. õpetaja H. Orro - eesti keelt I-II kl., matemaatika I-II ja V-VI kl., laulmist I-VI kl., võimlemist I-II kl., tööõpetust tütarl. I-IV kl.

Õppekava sui läbi võetud, kuid oleks vajunud rohkem süvendamist ja kordamist, mida aja aja puudusel polnud võimalik teha. Õpetajad, kui ka õpilased töötasid innu ja armastusega. Paljud õpilased käisid kogu talve riidest jalatsitega koolis. Üldist õppetöö edukust pidurdasid mitmesugused asjaolud: tuli töötada poolprimeeris ruumis, sest paljusid aknaruute asendasid lauatiigid ja petrooleumi polnud ka võimalik kuskilt hankida, alles õppeaasta II poolal hakkasime kohaliku VTK looga

petrooleumi suuna, ka lastel kodus polnud võimalik petrooleumi puudumil tunde valmistada. Kütte puudus takistas märksa õppetööd. Poolkütmata ruumid mõjusid halvasti nii õpilaste, kui ka õpetajate tervisele. Kõhulik VTK ei osutunud vähematki abi kütte soetamisel.

Koolijuhataja mitmekordsete meeltulituste peale kütte muretsemise asjus vastas VTK esimees: „Mul on tähtsamaidki asju ajada, kui kooli küttega varustamine“, nii et koolijuhatajal tuli isiklikult kütet muretseda, mis oli aya raskustega seotud. Suureks takistuseks koolitöös oli õpilaste eageduse koolist puudumine, mida põhjustas vilets rietus, ja jalatsite puudus. Koolikohuslikest õpilastest ei käinud jalatsite puudusel 2 õpilast üldse koolis.

Suurimaks raskuseks oli aya õppeabinõude, raamatute puudus. Nõukogude korra kehtima hakkamisel tulid senised õpperaamatud asendada uutega, mida alles trükiti ja millised jõudsid kooli õppeaasta viimarel veerandil, kuna kõigis aineis neid ei ilmunudki, nii et tuli läbi ajada enamasti ilma õpperaamatuteta.

Üldiselt toimus õppetöö rahulikult. Mingisugusid koolitööd häirivaid juhtumeid ette ei tulnud. Õpilaste käitumine koolis, kui ka väljaspool kooli oli väga hea, mingisuguseid väärnähteid ega korarikkumisi õpilaste poolt ette ei tulnud. Ka õpetajate seas oli kord ja distsipliin väga hea.

Lastevanemate korralekuul peeti 4, osavõtjaid korsolekust oli vähe, kuid seda põhjustasid mitmesugused asjaolud. Tööstöö lastevanematega oli rahuldav.

Lastevanemate komitee hoolitses kõrgiti õpilaste korraliku kooliskäimise eest korraldades rahalisi pida-
sid, millede sissetuluse läks kehvemaile õpilastele õppematerjali soetamiseks. Üldse said 22 õpilast

lastevanemate komitee ja haridusosakonna poolt saadud summadest rahalist toetust. Virumaa Taitelühemitee Haridusosakonnalt saadud toetussuma oli 184 rub ja os- tuluba 9 paari jalatseid. Saime osta siis õpilasile 3 paari kummtaludatuga kingi, 4 paari sündalotte ja 2 paari tanksaupaid.

Õppeaasta jooksul korraldati 3 rahalist pidu, mille- de sissetuluk läks kehvemate õpilaste, punaarmee- laste perekondade toetamiseks ja remonttööde läbiviimiseks. Kool viis läbi travilja ja rahalise hojanduse puna- armeelaste perekondade heaks.

Vastavastavulise pidulikhe aktuse korraldati järgmi- sil tähtpäevil: 1. Iljitš Ujanov Lenini surmapäeval, 2. Punaarmee 27. aastapäeval, 3. Ed. Wilde 80. a. sünni- päeval, 4. Rahvusvahelisel naispäeval, 5. 1 mail. Haljus ei saanud õpilased lutri haiguse tõttu, mista- ras kooli kevadel, eksamite ajal, osa võtta noorte isel- gevuse olümpiaadist, sest õpilased haigestusid mas- siliselt, peaaegu viiruseni, mille tõttu viimane eksami- pääryi koolis oli alles 18. juunil.

Kooli revideeris koolideinspektor Tepp üks kord. Jätkunaarst dr. A. Tari külastas kooli sageli. Täära- his õppeaasta II poolel, mil õpilasile, kui ka ümbrus- konna elanikele rõugeid pannes, mil neid süstides.

Kõmmisel, 10. aav. 1945. a.

E. Juma.
Koolijuhataja.

1945/46. õppeaasta.

57
112

Õppetöö algas 1. sept. ja lõppes 17. juunil, tege-
likke õppepäevi oli 206. Kõrgele puudusel sisise õppe-
töö 2 nädalat. Kool töötas kuue klassiga kolmes komp-
lektis - I ja II, III+IV ja V+VI kl.

Õpilasi oli I kl. - 14, neist 7 tütarl ja 7 poissi;

II kl. - 11 - " - 6 " - 5 "

III kl. - 14 - " - 5 " - 9 "

IV kl. - 12 - " - 6 " - 6 "

V kl. - 11 - " - 4 " - 7 "

VI kl. - 8 - " - 6 " - 2 "

Üldse oli 70 õpilast, neist 34 tütarlast ja 36 poissi.

Täiends aastaks klassikursust kordama jäid 11 õpilast.

Koolijuhatajaks oli Summa, Emilie, õpetajaks Orro, Hārda ja Kirs, Vanda.

Õppenõukokku kuulusid lastevanemate esindajana
Voogma, Liida ja Tammiäär, Emma.

Lastevanemate komiteesse kuulusid: Kross, Eduard,
Leimets, Rudolf, Tammiäär, Emma ja Kross, August.

Lastevanemate komitee esimeheks oli Kross, Eduard, kes-
pidajaks Leimets, Rudolf ja sekretäris õpetaja Orro, Hārda.

I+II kl. juhataja õpetaja Hārda Orro; III+IV kl. õpet. Vanda
Kirs; V+VI kl. koolijuh. Emilie Summa.

Raamatukogu juhatajaks oli õpetaja Orro, Hārda,
pioneeride organisatsiooni juhiks Kirs, Vanda, pioneer
oli 18, oritööbrilapsi 14, keda juhtis õpet. H. Orro.

Kehakultuuri kollektiivi juhataja koolijuh. E. Summa,
kollektiivi kuulus 19 õpilast.

Õppeained olid õpetajate vahel järjekorras järglased:
koolijuhataja E. Summa õpetas - eesti, vene- ja suusa keelt,
loodusõpetust V+VI kl., tööõpetust poistele I-VI kl., joo-
nistamist I+II kl.

Õpet. Kirs, Vanda - eesti keelt, maateadust, matemaati-
kat, loodusõpetust, joonistamist $\overline{VII} + \overline{IV}$ kl., ajalugu $\overline{IV} - \overline{V}$ kl.
tööõpetust tütarl. $\overline{I} + \overline{VI}$ kl., sõjal. kehal. kasv. $\overline{III} + \overline{VI}$ kl.

Õpet. H. Orro - eesti keelt $\overline{I} + \overline{II}$ kl. matemaatika $\overline{I} + \overline{II}$ kl. ja $\overline{IV} + \overline{V}$ kl.
laulmist $\overline{I} + \overline{VI}$ kl., kirjatehnikat $\overline{I} + \overline{II}$ kl., sõjal. kehal. kasv. tütarl. $\overline{I} + \overline{VI}$ kl.

Õppeaasta sui läbi võetud, kuid oleks vajunud rohkem
süvendamist ja kordamist, mida aja aja puudusel pol-
nud võimalik teha, iseäranis raskeparaseks muutus
matemaatika õppenaava läbivõtmine $5 + \overline{VI}$ kl. Üldiselt
oli edasijõudmine päris rahuldav. Nõue keele ja ajaloo
alal ei olnud õppitulemused sugugi halvemad kui
teisis aineis, kuid märksa paremadki. Õppetöö edukust
tarkistas õppeaamatu ja õppevahendite puudus, õpi-
laste süguldane koolist puudumine riietuse ja jalatsite
puudusel ja seisak õppetöös kütte puudusel.

Üldiselt toimus õppetöö rahulikult. Mingisuguseid
koolitööd häirivaid juhtumeid ette ei tulnud. Õpilaste
käitumine koolis, kui ka väljaspool kooli oli väga hea,
mingisuguseid rüüdnähteid ega korvarekkumisi õpilas-
te poolt ette ei tulnud. Ka õpetajate seas oli kord ja
discipliin väga hea.

Lastevanemate koosolekuid oli 4. Üldiselt on lastevane-
mate komitee osutanud tõhusat kaasabi kooli majandus-
liku olukorra parandamisel. Lastevanemate aktivistid
on kaasa aidanud õpilaste puuduste korraldamisel, mille
sisetuluks kasutati kehvemaile õpilastele jalatsite, riie-
tuse ja õppetarvete muretssemiseks. Koolitöö lastevanema-
tega oli rahuldav. Üldse said lastevanemate komitee
sümmeadest toetust 20 õpilast. Haridusosakonna osta-
kutadega said 13 õpilast osta jalatsiteid.

Kool on korraldanud õppeaasta jooksul 6 aktust,
3 õpilaste puuduste ja esines ka rullu noorte omavalomine-

gu olümpiaadil. Üldiselt võtsid õpilased ja õpetajad innukalt osa massiliste ürituste läbiviimisest nandes ette tähtpäevil vastavasisulisi ettekandeid.

Sanitaar- hügieenilisel alal on asi võreldes möödunud õppeaastaga paranenud, sügelsi ja seljätäisid ei leidu õpilasil. Koolis on kinnised veerõud keedetud joogiveega. Gauskonnaarst dr. Tari külastas kooli 4 korda.

Õpetajad on püüdnud end igakülgelt täiendada vastava kirjanduse kaudu. Õpetajad on osa võtnud Rakvere õpetajate korraldatavast loenguist ning korraldanud omavahelisi metoodilisi ja pedagoogilisi referaate, ühtlasi on nad osa võtnud A. Kaskla Rahvamaja poliitõppe- ringi tööst esinedes seal mitmesuguste referaatidega.

Kooli revideeris koolideinspektor A. Mossaur ühe kord aastas.

Kõmmisel,
12. 08. 47.

Z. Summa.
Koolijuhataja

1946/47. õppeaasta

Õppetöö algas 1. sept. ja lõppes 6. juunil, tegelikke õppepäevi oli 208. Õppetöö seisis erakorralise riikliku töltu 8 päeva. Kool töötas nune klassiga kolmes kompleksis: I+II kl., III+IV kl., V+VI kl.

Õpilasi oli I kl. - 14, neist 6 tütarlast ja 8 poissi

II kl. - 12, - 6 - 6 -

III kl. - 14, - 7 - 7 -

IV kl. - 12, - 6 - 6 -

V kl. - 8, - 3 - 5 -

VI kl. - 5, - 1 - 4.

Üldse oli 65 õpilast, neist 29 tütarlast ja 36 poissi.

Teiseks aastaks klassikursust korraldama jäid 4 õpilast.

Õpetajad olid sumad, kes eelmiselgi õppeaastal, koolijuhataja E. Summa, õpetajad H. Orro ja V. Pruks (end. V. Kirs).

Õppenõukokku kuulusid peale õpetajate lastevanemate esindajad Vooymaa, Leidu ja Tammiäär, Erna.

Lastevanemate komiteesse kuulusid: Kroos, Eduard, Leemets, Rudolf, Urmet, Erina, Pärna, Lilli ja Vooymaa, Leidu. Lastevanemate komitee esimeheks oli Kroos, Eduard (kolmandat aastat järjest) - abiks Pärna, Lilli; kassapidajaks Leemets, Rudolf - asetaitjaks Urmet, Erina, sekretäriks õpet. Hārdu Orro, kuni Vooymaa, Leidu oli õppenõukogu esindajaks.

Raamatukogu juhatajaks oli õpetaja H. Orro, pioneeride organisatsioon ja oktoobrilaste juhiks oli koolijuhataja E. Summa. Pioneerid oli 21 ja oktoobrilapsi 14. Kehakultuuri kollektiivi juhiks oli õpet. V. Pruks. Õppeaasta jooksul asutati ka Punase Risti algyorganisatsioon koolijuh. E. Summa juhatusel.

Õppeained olid õpetajate vahel järgmiselt jaotatud.

Koolijuh. E. Summa õpetas - eesti, - vene- ja suusa keelt $\text{IV} + \text{VI}$ k. füüsilist VI k., joonistamist ja tööõpetust $\text{I} + \text{II}$ k., vene keelt $\text{III} + \text{IV}$ k.

Õpet. V. Preuks õpetas eesti keelt $\text{III} + \text{IV}$ k., loodusõpetust $\text{III} + \text{VI}$ k. maateadust $\text{III} - \text{VI}$ k., ajalugu $\text{IV} - \text{VI}$ k., matemaatikat $\text{III} - \text{IV}$ k. kehalist kasvatuset $\text{I} - \text{VI}$ k., joonistamist $\text{III} - \text{VI}$ k. ja tööõpet. $\text{IV} - \text{VI}$ k.

Õpet. H. Orro õpetas eesti keelt $\text{I} - \text{II}$ k., matemaatikat $\text{I} - \text{II}$ k. ja $\text{IV} - \text{VI}$ k. laulmist $\text{I} - \text{VI}$ k. kirjatehnikat $\text{I} - \text{II}$ k.

Õppeaasta teisel poolel oli õpperearvus ka II k. vene keel, mida õpet. H. Orro õpetas.

Kehalise kasvatusel juhataja kohust täitjaks oli õpet. V. Preuks. $\text{I} - \text{II}$ k. juhatajaks oli E. Summa; $\text{III} - \text{IV}$ k. juhatajaks V. Preuks, $\text{V} - \text{VI}$ k. juhatajaks H. Orro.

Õpperearvu sui kõrgis aineis läbi võetud. Üldiselt oli õpilaste edasijõudmine rahuldav. Õppeaastast pidurdasid õppereamatute ja õppevahendite puudus. Õppetöö toimus rahulikult. Mõnede õpilaste koolitööd häirivad juhtumid ette ei tulnud. Õpilaste käitumine oli hea ja väga hea. Ka õpetajate seas oli kord ja distsipliin väga hea.

Õppeaasta jooksul peeti 33 õppenõukogu koosolekut, kus käsitati ja arutati ühiskondlike probleemide puutuvaid ja õppeaastast tõstuvaid küsimusi, kus õpetajad esinesid mitmesuguste referaatidega, et endid ühiskondlikult arundada, et tõsta oma isikliku-poliitilist taset. Isiklikult rõhku pandi õppeaasta jooksul ÜK (b) P Ajaloo ja Nõukogu pedagoogika õppimisele, sest neis aineis toimusid suured eksamid õpetajail.

Lasteranemate komitee töötas energiliselt püüdes kõigiti abistada õpetajaid nende vastastuvislikus töös. Lasteranemate komitee koosolekuid peeti 10, lasteranemate koosolekuid 3.

Õppeaasta jooksul korraldati 1 õpilaspidu, 1 pioneeride

mille sissetulekud kasutati kehvemate õpilaste koolitarvete, jalatsite ja riieasemete muretsamiseks. Üldse said 25 õpilast toetust lastevanemate komitee ja haridusosakonna toetussummadest. Haridusosakonna osatuloaga said 26 õpilast osta jalatseid.

Õppeaasta jooksul korraldati 7 pidulikku aktust, kus esinesid vastavasisuliste ettekannetega nii õpilased kui õpetajad.

Kooli revideris koolideinspektor A. Moosur üks kord. Jätkunaarst dr. Tari külastas kooli 4 korda õpilaste haigete ja rõugeid pannes.

Kõnnumisel

12. aug. 1947. a.

Z. Summa
Koolijuhataja.

1947/48 õppeaasta.

Õppetöö algas 1. sept. ja lõppes 7. juunil, tegelikke õppepäevi oli 221, seisnud õppetöös ei olnud. Kool töötas 6 klassiga kahes kompleksis: I+II+III kl. IV+V+VI kl.

Õpilasi oli I kl. - 15, neist 5 tütarlast

II kl. - 14, - 5 - "

III kl. - 10, - 4 - " -

IV kl. - 14, - 9 - " -

V kl. - 8, - 4 - " -

VI kl. - 5, - 1 - " -

Üldse oli 66 õpilast, neist 28 tütarlast ja 38 poissi. Teiseks aastaks samasse klassi kursust kordama jäid 4 õpil.

Koolijuhatajaks oli Samma, Emilia ja õpetajaks Orro, Hilda.

Õppenõukogu kuulus peale õpetajate lastevanemate esindaja Urmet, Erika.

Lastevanemate komiteesse kuulusid: Urmet, Erika, Saarmann, Valeria, Pärna, Liisa, Valgepea, Ida Sepp, Johannes. Lastevanemate komitee esimeheks oli Urmet, Erika, kes oli ühtlasi ka õppenõukogu esindajaks.

Kaasmaturkogu juhatajaks oli koolijuhataja E. Samma pioneriorganisatsiooni ja oktoobrilaste juhiks oli õpetaja H. Orro.

Pioneeride oli 22, oktoobrilapsi 16. Kehakultuuri kollektiivi juhiks oli õpet. H. Orro, kuna Punase Risti alorganisatsiooni töötas koolijuh. E. Samma juhatusel.

Õppeained olid õpetajate vahel järjekorras jaotatud:

Koolijuh. E. Samma õpetas: eesti keelt, vene keelt - $\text{IV} + \text{V} + \text{VI}$ kl., saksa keelt $\text{V} + \text{VI}$ kl., loodusõpetust $\text{IV} + \text{V} + \text{VI}$ kl., kehal. kasv. $\text{I} + \text{II} + \text{III}$ kl. fiinseinat ja joonistamist $\text{V} + \text{VI}$ kl., joonistamist, kirjatehnikat ja tööõpetust $\text{I} + \text{II} + \text{III}$ kl., aialugu $\text{IV} + \text{V} + \text{VI}$ kl.

Õpetaja H. Orro õpetas - eesti keelt $\text{I} + \text{II} + \text{III}$ kl., matemaatikat - $\text{I} + \text{II} + \text{III}$ kl., $\text{IV} + \text{V} + \text{VI}$ kl., laulmist, kehal. kasv., maastikust $\text{IV} + \text{V} + \text{VI}$ kl., loodusõp. ja maastikust III kl.

Õppekava sai kõigis aineis läbi võetud. Üldiselt oli õpilaste eelarivõrdmine kaunis hea. Õppeaasta pidurdas õpperaamatute mitteõigeaegse ilmumise. Õppetöö toimus rahulikult, ilma häireteta. Õpilaste näitumine oli väga hea. Ka õpetajate seas oli distsipliin väga hea.

Õppeaasta jooksul peeti 23 õppenõukogu koosolekut, kus käsitati ja arutati igasuguseid kooliellu puutuvaid ja õppeaastast tõsivaid küsimusi. Koosolekuid esinesid õpetajad mitmesuguste refraktidega puudis end igakülgsest arendada ja tõsta oma ideoloogilist taset. Teemalist rõhku pandi Stalinil elule ja tema teoste õppimisele.

Lastevanemate komitee töötas energiliselt, õppeaasta vestel peeti

11 lastevanemate komitee korraldab ja 3 lastevanemate korraldab. Õppeaasta jooksul korraldati 2 elmaruga õpilaspidu ja näärupuu. Õpilaspidude sissetulud kasutati neiuemate õpilaste toetamiseks, ekskursioonide kuludeks, rahakultuuri õpperahendite soetamiseks.

Korraldati 6 pidulikku aastast, õpilased kui ka õpetajad esinesid vastavasisuliste ettenähtutega.

Kooli revideris koolideinspektor A. Moosmar üks kord aastas ja arst külastas kooli 3 korda.

Kõmmisel

14. juulil 1948.

E. Summa
Koolijuh.

1948/49. õppeaasta.

Õppetöö algas 1. sept. ja lõppes 6. juunil, tegelikke õppepäevi oli 229, seisakut õppetöös ei olnud. Kool töötas 6 klassiga kolmes komplektis: I+II, III+IV ja V+VI kl.

Õpilaste arv oli õppeaasta jooksul muutlin. Õppeaasta lõpul oli õpilasi:

1. kl.	-	11	niist	6	tütarlast	ja	5	poissi
2. kl.	-	15	-	5	-	10	-	
3. kl.	-	12	-	5	-	7	-	
4. kl.	-	9	-	5	-	4	-	
5. kl.	-	9	-	6	-	3	-	
6. kl.	-	9	-	3	-	6	-	

Üldse oli 65 õpilast, neist 30 tütarlast ja 35 poissi. Teisels aastaks summas klassi kursust kordama jäid 6 õpilast.

Koolijuhatajaks oli Summa, Emili, õpetajaks - Orro, Hārda ja Pungaste, Leida.

Õppenõukogusse kuulus peale õpetajate lastevanemate

61
120

esindaja Sepp, Johannes.

Lastevanemate komiteesse kuulusid: Pärna, Lusa; Tammiäär, Erna; Saarman, Valeria; Sepp, Johannes; Urmet, Erina ja Yartom, Johannes. Lastevanemate komitee esimeheks oli Sepp, Johannes.

Raamatukogu ja pioneeride organisatsiooni juhiks oli õpetaja Leida Pungaste, kehakultuuri kollektiivi juhiks oli õpet. H. Orro, kuna koolijuhataja E. Summa juhatas oktoobrilapsi ja Punase Risti alorganisatsiooni. Õppeaasta kestel asutati noorte naturalistide ring, millesse kuulus 12 õpilast, mida juhatas õpetaja L. Pungaste. Pioneeride oli 31, oktoobrilapsi 16 ja komunistlik noor, Punase Risti alorganisatsiooni kuulus 44 liiget, kehakultuuri kollektiivi kuulus 12 õpilast.

Õppeained olid õpetajate vahel järjekorras jaotatud. Koolijuhataja E. Summa õpetas vene keelt III + IV kl. ja V + VI kl., eesti keelt V + VI kl. geograafiat I + II kl., loodusõpetust V + VI kl., füüsikat ja joonistamist I + II kl. kehal. kasvatus I + II + III kl.

Õpetaja L. Pungaste õpetas eesti keelt III + IV kl., matemaatikat ja loodusõpetust III + IV kl., ajalugu III + IV kl. ja V + VI kl., tööõpetust III + IV + V + VI kl. poisile ja tütarlastele, maateadust III + IV kl., matemaatikat ja tööõpetust I + II kl.

Õpetaja H. Orro õpetas eesti keelt, kirjatehnikat, joonistamist I + II kl. matemaatikat, inglise keelt, laulmist V + VI kl., kehal. kasvatus III + IV + V + VI kl. laulmist I + II ja vene keelt II kl.

Õpperaua sai kõigis aineis läbi rõõtud. Üldiselt oli õpilaste edasijõudmine rahuldav isegi hea. Üksikute õpikute mitteviivase ilmumise siiski pidurdas õppetöö edukust, sest töötamine lütklasidena on ilma õpikuteta raskendatud. Õppetöö toimis normaalselt, mingisuguseid õppetööd häirivaid juhtumeid ette ei tulnud. Õpilaste käitumine oli hea ja väga hea, ka õpetajate seas valitses hea distsipliin. Töödistsipliin oli üldiselt hea.

Õppeaasta jooksul peeti 34 õppenõukogu koosolekut, kus käsitati väga mitmesuguseid õppeedukuse tõstmise ja õpetajate

enisearendamisega seoses olevaid küsimusi, õpiti hoolt ja hääli
ni eluga ja tema teoseid, sest kavatseti suveräänsel sooritada
ratsed. Opetajad aitasid kaasa ühiskondlike ürituste läbiviimi-
misel, nad töötasid agitaatoritena ja teistel aladel, sisustasid pu-
nasid murki. Koolijuhataja Z. Summa oli Kabala rahvamaa
polütehni juhatajaks, Kabala külanõukogu naiskomisjoni esime-
heks ja Nõmme kolhoosi agütagrupi juhiks, töötas nõinjal
inimkalt, kuid siiski vallandati ametist kaadrite osanonna puult

Õppeaasta jooksul on korraldatud kolm õpilaspäeva, 8 aktust
rühlike pühade ja tähtpäevade tähistamiseks. Korraldati ekskursioon
Kohila-äärsele õliverkuvale ja põhjarannikule Oru-Toila/tulvi-
misesse. Kool esines ka tralla noorte omaloomingul olümpiaadil.

Korraldati ekskursioone lähema ümbrusega tutvumiseks, maas-
tikku ja looduse õppimiseks.

Võeti läbi 2 lastevanemate ja 9 lastevanemate komitee koosseis-
kut. Vahenord lastevanematiga oli hea, nad ~~abi~~lastasid kooli õpi-
laspidude ^{korraldamisel} ~~kuu~~ ~~na~~ kütte müretsemisel.

Yasukonnaarst külastas kooli 3 korral ja leidis kooli sumitaar-
hügieeniliselt heas olukorras.

Koolide inspektorite ega teiste isikute poolt kooli ei revideritud
õppeaasta kestel nõudagi.

Notwendig

12. jūnī 1949. g.

Σ Σάμνα.

Koolijutaja

1951/52. õppeaasta.

62
122

Õppetöö algas 1. sept. ja lõppes juunil. Tegelikke õppepäevi oli 201. Koolis oli 4 klassi ja 2 komplekti. Ühendatud olid I ja II klass; III ja IV klass. Õpilasi oli koolis õppeaasta alguses 35. Viimasel veerandil lahkus 2 õpilast elukohta muutumise tõttu.

Kalvi kolhoos abistas kooli remondi läbiviimisel ja ka vedas kütte kohale. Külanõukogu on kooli vähe abistanud.

Koolis õpilastele suurt vahetumist sooja einet ei antud, kuna puud oli koolil vähe. Õpilased said kodust kaasa toodud einet.

Koolikohustus oli täidetud 100% et. Kõrvalkaldumisi koolikohustuse täitmisel ei esinenud, väljaarvatud pikemaajalised haigused, mille kohta esitati arstitõendid.

Õpetajaid oli 2: juhataja - Orr, Hārda, kel oli 27 nädalatundi ja õpetaja Palu, Salu, kel oli 31 nädalatundi. Mõlemad on endised õpetajad.

Õppeprogrammides mahajäävust ei esinenud üheski õppeaines. Et õppeedukust tõsta, selles töötasid õpetajad mitterahuldavalt edasijõudvate ja heolõpetatud õpilastega peale õppetunde neile veel seletades ja õpetades nõrgalt omandatud ainet ja nõuti selle rahuldavat omandamist. Kõik õpilaste kirjalikud tööd kontrolliti, vead seletati ja nõuti nende parandamist. Võideldi õpilaste koolist puudumiste vastu nõudes puudujate vanemalt seletust lapse koolist puudumise kohta ja tehti selgitustööd vanemaile puudumise tagajärgedest. Tunnis kasutati näitlikke õppevahendeid.

I klassis saavutati täielik rahuldav õppeedukus kõigis õppeainetes. II klassis ei jõudnud edasi 2 õpilast,

kuna nad puudunud haiguse pärast rohkem kui ühe õppevõrandi, mille tõttu teadmistes jäid lüngad eesti keeles kirjalikult ja vene keeles kirjalikult. Nad jäid klassi kursust kordama. III klassis 1 õpilane osutus mitterahuldavaks kõigis põhiaineis, teine eesti keeles kirjalikult ja vene keeles kirjalikult, ehkki nendega sai töötatud iga päev peale õppetunde. IV klassis matemaatika suulisel eksamil osutus üks õpilane mitterahuldavaks ja jäi järelksamile. Suvel käis ta koolis järelaitamise tundides, kuid siiski ei sooritanud eksamit ja jäi klassi kursust kordama. Teised sooritavad eksamid kevadel hästi.

Koolis töötas pioneerorganisatsioon, kuhu kuulus sügisel 9 pioneeri, kes kuulusid kõik ühte salka. Õppeaasta jooksul tuli juurde 7 pioneeri ja lahkus teise kooli 1. Nii oli koolis kevadel 15 pioneeri, kes kuulusid 2 salka. Pioneeride hooldajaks õpetajaks oli koolijuhataja ja viibis alati koondustel ning koos pioneeridega koostati tööplaanid. Koondustel viidi läbi eakohaselt vestlusi meie Nõukogude kodumaa suurte juhtide elust ja tegevusest. Koolis korraldati kultuurhommikuid, kus esinesid õpilased deklamatsioonidega, lauludega ja jutustustega. Tähtpäevadel korraldati aktused, kus esinesid jällegi õpilased. Talvisel koolivaheajal korraldati nääripäevi, kus õpilased kandisid ette deklamatsioone, laule, tantsu, püramiide ja näidendi.

Õpetajad kuulusid Lõuna kohaliku metoodilisse ringi. Ringi töökoosolekuid võtsid õpetajad korralikult osa. Koolis oli 16 pedagoogilist nõupide-mist, kus arutati kooli õppe- ja kasvatusloone puhtuaid küsimusi. Õpetajad olid mõlemad pedagoogiline kerkharidusega. Erialseliselt edasi ei õpi. Vene keelt õppisid mõlemad

63
124

iseseisvalt ja sooritavad ka vastavaid katused. Iseloom-
poliitiliselt täiendavad õpetajad iseennast õppimise teel: Orro
õppis NKP ajalugu koos algallikatega. Palun õppis
välispoliitilist ökonoomiat.

Kooli raamatukogus oli 231 köidet. Raamatuid
valiti kogust välja ja anti klassijuhatajatele, kes neid
laenutavad õpilastele ja andsid ka juhiseid lugemises.

Juhataja vaatas läbi ja kinnitas õpetaja kalendri-
lised tööplaanid, külastas õpetaja tunde ja kandis
tundide külastamise vihkusse.

Kooli inspektorite Kiriõli Haridusosakonna inspektori
nn. Jägeri poolt 10. aprillil 1952. a.

Lastevahemate koosolekuid oli 2, Lastevahemate komitee
koosolekuid 5. Ettekannetega esinesid õpetajad järgmistel
teemadel: „Nõukogude Liit kui maailmasõja ohu vastu võitlemisel
ning rahvaste vahelise sõpruse ja rahu kindlustamisel“,
„Kooröö kodus ja kooli vahel lapse kasvatamisel“ jne.

Õpetajad külastasid kõigi õpilaste kodu.

Kooli elarve täitmine oli seotud raskustega, kuna
Külansukogu oli rahalistes raskustes. Teatav on ka
remont lõpetamata. Koolis on mööblit vajalikul
määral. Õppeabinõudeks määratud summas 250 rub.
kasutati täielikult ära.

Kooliarst külastas kooli 2 korda õppeaastas. Igas
klassis oli valitud sanitaarvõlinikud, kes igal hommikul
viisid läbi sanitaarkontrolli ja andmed kanti vihkusse.
Sanitaarskapp täideti miinimum-arstiniitiga maitseks.

Juhataja ostis õpikuid ja õppevahendeid Kiriõli Raamatu-
kauplusest. II kl. vene keele õpikuid oli vähe – 3 õpikut
8 õpilase kohta. Õppevahenditega oli kool varustatud.

Kool abistas kolhoosi lehisvõõda varumisel ja
umbrohtude tõrjel suvisel ajal.

Nõmmisel, 15. aug. 1952.

H. Orro
Koolijuhataja.

Õppejõud

Nõmmise algkoolis alates 1918. aastast. (varem töötanud õppejõud leheküljel nr. 4.)

Järje nr.	Õppejõu nimi ja eesnimi	sünniaeg ja -koht	Teenist. astumise aeg Nõmmise algkooli	Kellena ametis	Teenist. lahkumisaeg ja koht	Märkusi
1.	Reineberg Julius		1. aug. 1911.	koolijuhataj.	1. aug. 1926.	
2.	Kübar Marta		1. veebr. 1919.	õpetaja	1. aug. 1919.	
3.	Voiberg Elsa		21. apr. 1919.	"	1. juuni 1919.	
4.	Saarmann Hilda		1. okt. 1919.	õpet. koh. t.	12. sept. 1919	
5.	Venna Anna		19. nov. 1919	õpetaja	1. aug. 1921.	
6.	Venna Marie		15. det. 1919	"	27. jaan. 1920.	
7.	Suenko Nikolai		15. veebr. 1920	"	12. juuni 1920.	
8.	Tiedemann-Linde Erna		1. aug. 1920.	"	1. aug. 1922.	
9.	Unter Alma		1. aug. 1921.	"	1. aug. 1922.	
10.	Martinson Marie		1. aug. 1922	"	22. okt. 1922 Rakv.	
11.	Lindeberg Magda		22. okt. 1922	"	14. nov. 1922	
12.	Vehlmann Marie		14. nov. 1922	õpet. koh. t.	1. aug. 1923.	Kutseta
13.	Talpsen Miina		1. aug. 1923.	õpetaja	1. okt. 1926. Põlva	
14.	Hannus Julius		1. aug. 1926.	koolijuhataja	28. jaan. 1932.	haiguse tõttu
15.	Tõnnov-Eiber Linda		1. okt. 1926.	õpetaja		
16.	Eiber August		1. aug. 1927	"	1. aug. 1928. Põlva	
17.	Veidenbaum L.		1. aug. 1928.	õpet. koh. t.	1. jaan. 1931.	
18.	Tõlpus-Tammann Elvine	28. veebr. 1907. Aseri	1. jaan. 1931.	"	1. juuni 1931.	
			28. jaan. 1932.	"	1. aug. 1932	
			1. aug. 1935	"	1. aug. 1936.	
19.	Tammann-Tammann Evald	8. det. 1907. Rakvere	1. aug. 1931.	õpetaja	1. aug. 1935. Püssi	sest 28. I - 1. VIII 32.
			1. aug. 1936.	"	1. aug. 1937.	koolijuh. k. t.
20.	Jalakas Leontine		1. okt. 1931.	õpet. k. t.	14. nov. 1931.	
21.	Uus-Vahuri Helene - Leeni	27. aug.	1. aug. 1932.	õpetaja		
22.	Viltmann-Vahuri Alfred - Ann	2. veebr. 1905. Nissi	1. aug. 1932.	koolijuhataja	1. aug. 1939.	
23.	Veskus Leonida		17. sept. 1934	praktikant	29. mai 1935	
24.	Kinnap Boris		1. aug. 1937.	õpetaja ametis	1. okt. 1939.	

Lähesolevas raamatus on vihesaikkimend
uus (96) lht.

Kantud Pada valla raamatute registrisse
26. aelär. 1935. a. nr. 41 all. -

Pada vallavanem

E. P. Vinnam

U. Haavio
Sekretär

